

העולם הזה

"ליא ריצחקי"

את

מייקה ארצי!"

ספורו המזעזע של

חיים שמחון

האיש שקיבל זריקות-אמת

ושוחרר השבוע מהכלא

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, 1970 26785.
ת. ד. 136. מען למברקים: "עולמפרט".
המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 62239.
ההפצה: דוד סופל ובניו, תל-אביב.
הערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העורך הראשי: אורי אבנרי	
ראש המערכת: שלום כהן	
עורכת-משנה: דוב איתן, אורי סלע	
עורך כיתוב: סילבי קשת	עורך תבנית: אחרון צור
כתב בכיר: אלי תבור	צלם המערכת: אריה קרו

חברי המערכת:
ישראל ביבר, ניצה בנאי, שיינ גלור, לילי גלילי, רודי גורוביץ, רותי ורר, רוגי זוהר, אברהם חרסון, אוסקר מאובר, אלכס מסיס, אביבה סטן, עמוס סינר, שלמה קרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

2.16 י"ב

ששני הצדדים הם מטבעם פורצרגר ויוצאי דופן. על כל פנים, נדמה שכל הגיגים קוראים את העולם הזה בלהט. כי הזמנת העולם הזה לאדומיהשער לבוא כאורחיו להצגה מיוחדת של המחזה הגיגי פרנסואה ראשגור זכתה להיענות כללית. כמעט כל הגיגים של ארץ-ישראל הופיעו כאיש אדום אחד. את תוצאות המיבצע אתה יכול לראות בעמודים 10-11. אני יכול רק להוסיף את

הסתכל נא בתמונה המופיעה בעמוד זה. זוכר אותה? נכון, היא הופיעה אצלנו. ליתר דיוק, היא סימלה את העמוד מס' 6 בגליון מס' 992 של העולם הזה. גליון-הענק שהיה מוקדש לקרב קלקיליה. הכותרת אמרה: **החוזרים**. כך נראו החוזרים, עם תום הפעולה. רובה היו עדיין עייפים ונחושים במתיחות רבה שאפפה אותם מן הרגע הראשון שיצאו לשדה. שמחת הנצחון בפניהם מהולה בינו.

בגליון 49 מיום 6 בדצמבר 1956 של השבועון קוואטי ("פרחים") הופיעה התמונה, עם הכותרת דלהל: **"הצבא המצרי הצעיר, בעל מאות אלפי מתנדבים, עזר בגבורה את התוקפנות של שתי המעצמות האימפריאליסטיות ושל ישראלי"**. ראל, שהיתה מזוינת עד לשיניים. התצלום, כך נאמר, שייך לסוכנות הצ'כוסלובקית. לובקית מממשלתית. כדי לא להשאיר כל מקום לספק, צורפה התמונה למאמר שעליו מתנער ססת הכותרת: **"חזרנו ממצריים"**. לוחמי קלקיליה ישמחו לשמוע שהם חיללים מצריים גיבורים, שעוללו מעשים כה כבירים של אומץ לב נגד הישראלים הרשעים. המצ' חיק הוא שהעורך לא טרח אפילו למחוק מן התצלום את האות צ', המצינת רכב צבאי של צה"ל. הדבר מצרית עור ויתר את לוקי חים בחשבון כי עורך-התצלום של אותו שבווען אינו אלא אהאלר לדרר, צלם יהודי ממצריים. שהיה צריך לזכור לפחות במידה צנועה זו את הכתב העברי.

רק דבר אחד מתאים בהחלט. העין החזה יכולה להבחין כי החייל הישראלי משמאל מחזיק רובה מתוצרת צ'כוסלובקיה. כך של- עתון הצ'כי היתה באמת הזכות המוסרית לסעון כי ישראל "מזוינת עד לשיניים".

אדם הכותב מאמרים יכול, לעתים, להשיג לזת את עצמו שהוא מקורי. כך היה נדמה לי שאני הייתי הראשון שהציע להקים במדינה "מטכ"ל לבן", שהיה ממונה על ה- מערכה לכיבוש השלום במרחב, ושבראשו יעמוד שר מיוחד לעניני המרחב. השבוע התנפצה גם אשליה זו. ר' בנימין הסופר הירושלמי הקשיש שהקדיש את כל חייו למלחמה למען השתלבות עברית-ערבית, המציא לי עלון של "תנועת ירושלים לשלום האדם והעולם" שהופיע לפני ארבע שנים. העלון כולל, בין שאר תביעות מצע, את התביעה הבאה: "הקמת מיניסטרוניס מיוחדים לשלום בכל מדינה, לשם סיפוח יחסי שלום בין העמים". בהשוואה לרשימה כה מקיפה, גם אני איני אלא מינימליסט.

נראה שקיימים יחסי-גומלין נסתרים בין העולם הזה לבין עולם הגיגים. אולי מפני

המיסמך האנושי בא, שנמסר לנו מידי אחד האורחים. היתה זאת בקשה צבאית בנוסה הבא:

אל: מ. פ. מפקדה.
דרך: מ. מ. סירים / ק. מודיעין
מאת: טוראי (פנוני).
הגידון: הקדמת חופשת שיחורור.
המפקד: ביום החמישי, 10.1.57, תתקיים בתל-אביב, בתאגיד יורה, הצגה מיוחדת לגיגים. אי לכך, אבקש לאשר לי לצאת יום אחד מוקדם יותר לחופשת השיחורור, כדי להיות נוכח בהצגה, שהקהל בה יהיה מורכב אך ורק מגיגים, ותהווה כינוס ארצי ראשון של גיגים. המפקד! (חתימה).
הגיגים הם עם מלוא, כמו כל מעוט. באולם ההצגה הרגשתי בפעם הראשונה את אשר הם מרגשים בכל ימות השנה. כי הייתי האדם היחיד באולם כולו שעל ראשו התנוססה כלית שחרתרה (אם להתעלם, ברשותכם, מכמה וכמה שערות אפורות). איך היינו מרגשים אנחנו בעולם שכולו

גיגים?

מכתבים

על עצמכם, מפעל הבא כציון לחיילי צה"ל אשר נתנו את חייהם למען המולדת, ואשר יישאר כנחלת הכלל לדורות הבאים. הרשיתי בהדפסת זו להוסיף פרט אחר

לרשימתכם: בני ז"ל הצטרף לקורס מ"כ, לאחר שהוא סיים את אימוני הצניחה וקיבל את כנפיו. בתפקיד זה פעל כאשר נפל, בדיוק בהגיעו לגיל 20, במעבר המיטלה. מאיר איון, נחלת יהודה

האפוס הישני
אם האפוס של אח"י מונק ואח"י מבטח הישנים את האפוס של טיראן, הרי, שכתבת הענק שלכם על הפלגת מבטח (העולם הזה 10.1.57) השלימה מיבצע עתונאי הראוי לכבוד. מאז היום הראשון של מלחמת סיני, היה עתונכם היחיד - מבלי להוציא מכלל זה את העתון נות היוםית - שנתן תמינה ברורה ומוסמכת של המצב, ואשר ידע לצייר את דמות הלוחם הישראלי כגונה, בלי נסימנטליות יתרה, בלי רגשות מזוינות. כל הכבוד לכם.

ידו של האמרשייר נמויה
שוב סינינו את אל-עריש. הלפן שמונה שנים - כמעט על היום - מאז נסוגנו לראשונה מא-עריש. מבואות העיר, ומשרה התעופה, האם במשך שמונה שנים אלה לא למדו מנהיגי המדינה דבר, ולא שכתו מאומה? אז נפלנו שולל כלכוף האנגלי-אמריקאי, הפעם לבחור הרוסי-אמריקאי. האין אתם זוכרים כי אז אימה עלינו איך נגלה במלחמה - עד שסיימנו הורירו המשה מסוסי קרב בריטיים, ואז מיהרה אנגליה להכיר בנו?

כבר עזבו את שדות הנפט של ראס-סורר,

הצבא המצרי המנוצח בשבועון הצ'כי

מיליון מון נפט לשנה, שהיו מספיקים לתצ' רוכתנו השנתית ושפרכם 40 מיליון דולר - יותר מסכום המענק האמריקאי שאנו כה חוששים מפני הפסקתו. עובדנו גם את מטרות המנון של אבורדווייס את אל-סור, עיר הנמל השולטת בדרכי הנהל למכה, ועוד ירו של האמרשייר נטויה. ואילו המדינה עסוקה בעניני השליש המוקפא ובאלמי שערוריות. יורם זלמר

וויכוחים וחדשים

מתוך מאמר העורך על התרת העליה מ- ברית-המועצות (העולם הזה 10.1.57) משתמע כאילו המדינה צריכה לעמוד על הראש, להדק את תחומיה, לוותר על כל מיני דברי מ- תרות ועוד מאמצים שנעונוים כאלהי שטות. המדינה תמשיך להיות את חיה ברנלי, והעולים ייקלטו כשם שקלטו מיליון העולים שבאו לפניה.

כל אדם המהגר לארץ חדשה, יודע כי עליו לסבול. כך סבלו גם הוריי כאשר עלו ארצה. אם נוריה, אנו הוותיקים, את רמת מחייתנו בצורה נוראה כזו שאתם דורשים, הרי הרבה הוא יבהיל את העולים החדשים. עצמם, כי הם יגידו - אם כך חיים הוותיקים, לא כדאי לנו להתאמץ ולהשתקע בא- אם יראו שהוותיקים משוגשים ומבוססים, יעשו גם העולים החדשים מאמצים כדי להגיע לאותה הרמה, ויפעילו את יומתם הפסימית בכל כוחם.

נמח לדונמה את 15 אלף הפליטים היהודיים שנמלטו לאוסטריה, ואשר לא עלו אר- צה. מהייתם נרתעו בפני קשיי הקליטה ה- כלית הפרוטקציוניזם המפלגתי, והמצב ה- כחול. אילו היתר אינם באים נמנעים דתיים, כי מרבית אורחי המדינה אינם י- תיים והתחוקה מבוססת על הילוניות. אריה שופי, ירושלים

המשק העולמי, ללא סיפוח על מסבד חוץ, ללא הסתגרות והנבלות... ואילו אוטוקיה - פירושה תמיד צנע. זהו האיריאל של משטרים כפסאנינים, צבאיים, מתברלים, ה- מבוססים על פולחן, "גבורה", "מקוריות לאור מית", לא על חופש ואושר האדם. ד"ר אלכסנדר זק, תל-אביב

מה רוצים מהמורות?

תוצאות המשאל שלכם בין הילדים, על השאלה מה יש לעשות עם הערבים (העולם הזה 10.1.57), לא הפתיעו אותי. כי האומה, לפי תושב המבד, מרגישה שכדי להתקיים היא חייבת לשנוא את הערבים. מי יודע כמנסה שאחד הנורמים להצלחה בקרב היא השנאה העוורת, המהרבת אתה לקראת סכ- נוח. לכן אין זה מאמת הנון מצדכם להאשים את המורות המסופשות "במצב זה". מאיר דביר, ירושלים

לשיא תנועות הניע דריו-קתיר. ילדי ישר- ראל החמודים, אשר כל מרינה יכולה להת- פאר בילדים כאלה ובנוער כזה, נהפכו ללעג ולקלס בפי אותו. דריו, המכנה אותם כרצחני המתר, בגלל נישתם לבניה הערבית, האם חשבתם בזמן פירסום תוצאות המשאל כי יצגו את דברכם בגבורה נזה?

שלמה רוזנברג, בני-ברק

מה רוצים מחסורות המסכנות? הן עובדות בתנאים איומים, בלי כל הרחבה או הכוונה, וכל אם באה אליהן כסענות על כל דבר מעוט. איד אפשר, בתנאים אלה, לדרוש מהן גם להקפיד על החרדת רעיונות נכונים ומת- קדמים אל תור ראשי הילדים אפילו בחרה אינסלינגסית יכולה להימססם אחרי שנתיים של הוראה - ואז, מה הפלא שהילדים גם הם נעשים מסומטמים?

אלהיו ירון, רמת-גן

נסינוכם להראות את האמת ולהעשיר את רוב אורחי המדינה עליה, מהווה מתחומים לבני המעשים בארץ ונשל לחזרה למצב ה- קודם. המצב שבו הרנישו בני המעשים את עצמם אורחי מדינה דמוקרטית, שוויוניות עם שאר האזרחים.

סעיד בן מובדא, שפרעט

דברי המשורר

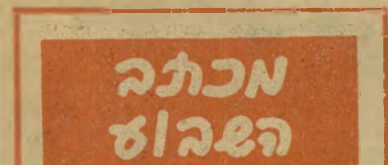
בכל הרשימה הארוכה על הנשק המהיר (העולם הזה 10.1.57) לא נאמרו מלים מפורשות. ילדי קטנים מיליון ש"ל נתן אלוהים, בטאו יותר, ובכרז ברורה וחדה, את אשר לא

בטא מאמרים: הוא תצה עלי ג'ים את העיר הכבושה נער עז והמוס... נער כפיר! ובחרוב המדבר איש זקן ואשה נלחצו אל הקיר. וזכר ילדי גנים רלב: "אנסה המפלע" ונסה. רק הליים זקוק את פניו בידיו ודמו את הכתל כיסה. השיר הנ"ל כמלאו נשלח עלידי משרר הבטחון לכל חיל בצה"ל, כ-11.1.57, בתוספת אגרת משר הבטחון. שמואל הרמתי, אשקלון

אין קשר

עיתונם הנכבד, אשר יש לו סהל גדול של אהרה ובין השאר בגלל גילוי האמת שבו, ואשר הראה במקרים רבים אומץ רוח למפות בהוקיעו על משיי שחיתות שנעשו ונעשים על-ידי מוסדות ואישים שונים, עשה משנה גדול בשעה שהדפיס את תמונת הנגרת כלומה חכם דודי ובתה (העולם הזה 10.1.57). בתור השם ערביות מכפר קאסם, והכוונה ברורה. תמונת השער הנ"ל והכתוב בו, יכולה להיות סתירה לעקרונות אשר הנכם דוגלים גם ומסמים להם. היינו האמת. התמונה הנ"ל, שהודפסה ברבים, בלי קבל על כך רשית כאת דב"ל כלימה דודי, נרמה לה ולבני משפחתה. עכבת נפש וצער רבים, והכתבה מעל לתמונה עוד הוסיפה על זאת. עזרד אליהו יגנס, פתח-תקוה

העולם הזה לא טען מעולם כי סלימה חכם דודי היא ערבית, הגב' דודי היא עולה מעיר ראק, אמו של שטר במשטר תגוב. לא היה לה כל קשר לפרשת כפר קאסם.

החומה (אנטי) מינית

הריני מינוי קבוע של הירחון "סין, המשמקמת" המוצא על-ידי ה- משפלה הסניט והמופץ על-ידי ה- דואר, כדברי דמוס המניעים למינוי ישר מסין, להכתובת הפסימית, התשי- לום נעשה בלירות ישראליות, ללא כל הקצבה של מסבד חוץ מצד האוצר, או מכל גורם אחר.

להפתעתי, לא קיבלתי את העתון מזה הרשים מספר, ומסתבר מירידי שגם הם אינם מקבלים אותו. בחקירה פרטית, הסתבר שאיזה שהוא גורם, אשר אין יודעים עליו, הוציא תור ראה לעכב את החלוקה. כן נודע לי שעתונים מעוככים במסגרת הרואר בחיפה, ואילו הצנוור בחיפה אינו יודע על כך דבר.

הבעיה אינה נוגעת ליחסיו עם סין, אלא מיניות להלומיו, ועל כן, חייב כל אחד להתרוע נגד שיטת מסולה זו.

אליעזר בוכני, חיפה

ליא ריצחת!

מירה קמה ממקומה, ונשארה עומדת. ניגשתי לשולחן, אמרתי "ערב טוב!" לשניהם, לחצתי את ידו של שלמה קאופמן ולחצתי את ידה של מירה בין שתי ידי.

..הוא הציע לה להתחתן..

את שלמה קאופמן, שהכל קוראים לו "כושי", הכרתי מזה כמה שנים. שנינו היינו בני חיפה והיינו נתקלים אחד בשני. כשהיינו צעירים היתה חיפה עיר קטנה, באופן יחסי, והנוער היה נפגש ממילא, פעם בקפה עטרה, פעם בבית-מכבי, פעם בקפה שניר, וכו'.

בצבא היה כושי חניך שלי בקורס לרבי-סמלים, אחרי המלחמה. היינו ידידים. אפילו התר-עצנו פעם עם אותה נערה. אחרי-כך פגשתי אותו במחנה כשהיה רבי-סמל, ואני הייתי בתפקיד ביחידה אחרת. לאחרונה פגשתי אותו בחיפה והלכנו יחד לקולנוע. היתה זאת הפגישה של קולנוע עצמון, וראינו סרט של דני קיי.

כושי הכיר את מירה חודשים לפני כן, בבית-ההבראה של קופת-חולים בנתניה. כשהיא חזרה מבית-ההבראה היא הראתה לי תמונות משם, ובאחת מהן היכרתי את כושי. אמרתי לה שאני מכיר אותו מחיפה, ואז אמרה: "הוא סיפס שלי, המציע לכל בחורה שהוא פוגש להתחתן איתו."

היא סיפרה לי שהוא הציע לה להתחתן איתו, ימים מעטים אחרי שהכירה אותו, ושאו ענתה לו שהיא הולכת עם שמחון וזה לא בא בחשבון.

עכשיו, כשראיתי את שניהם יחד, הופתעתי. ביקשתי את מירה לצאת איתי החוצה. אני תארתי לי שלא אשהה במקום, וכי אמשיך בדרך מיד אחרי שרמלי יצליח להתקשר עם המשטרה הצבאית ולקבל עזרה לסגור. חשבתי לשוחח קצת עם מירה ולהסביר לה שהייתי בדרך אליה, ובאותו זמן ציפיתי לזה שמירה תסביר לי מדוע היא נמצאת בחברת כושי, אחרי שהביעה באוזני, קודם לכן, דעה כל כך שלילית עליו.

יצאתי עם מירה מדלת בית-הקפה, ועמדנו כמטר וחצי או שניים לפני הדלת, לאור פנס. היא שאלה אותי מה אני עושה כאן. הסברתי לה שעברתי לראש-פינה ושאני בדרך אליה.

התגובה הראשונה שלה היתה: "חיימקה, אתה נפלת מן השמיים. אני מחר בדרך אליך לחיפה." הסברתי לה שמחר לא אהיה בחיפה. היא אמרה שאם כך, היא תבקר את לאה, אחותי. אותה שעה יצא סרן כרמלי ואמר לי שהוא צריך לגשת למשטרה הצבאית. דיברנו על רגל אחת, והדברים לא נחרתו בזכרוני. הסוף היה שהוא הלך למשטרה הצבאית, ואני נש-ארתי עם מירה.

התחלנו ללכת וסובבנו את בית-הקפה עבא-די. נעצרנו ליד הקיר הדרומי. שם התחבקנו והתנשקנו. היתה שם סלע גדול, כחצי מטר גובה, ואחרי חמש דקות של עמידה, ישבנו על הארץ ונשענו על הסלע.

במקום היה חושך גמור.

כעבור חמש דקות נוספות הופיעה מכר-גית, גייס מסוג רובר, עם אורות חזקים מאד, שבאה מרחוב השלום. היא עקפה את ה-עמודים שלידם עמד הטנדר שלנו, והתקרבה לבית-הקפה. הפנסים שלה הציפו אותנו ב-אור. המכונית נעצרה מטר לידנו. שני שוט-רים ירדו ממנה, ואחד מהם שאל אותנו מה אנחנו עושים כאן.

עניתי לו: "שום דבר".

הם חזרו ועלו למכונית והמשיכו לנסוע.

..העפתי מבט..

מירה ואני ראינו שהמקום יותר מדי פומבי, ולכן קמנו וטיילנו לאורך ה-טיילת, דרומה, עד למקום הנמצא כ-12 מטר מעבר לרחוב השלום. נמצא שם בית-כנסת (שלא ידעתי אז על קיומו). משם יכולנו לראות את הטנדר של סרן כרמלי, ואת כל התנועה בטיילת. עמדנו ולא המשכנו למקום אחר, מפני שרציתי לראות מתי יפעילו את הטנדר.

ראיתי את הרובר של השוטרים נוסע ב-כיוון לטנדר שלנו, נעצר לידו ועולה לרחוב השלום.

כל אותו זמן היינו שרוצים יחד על הארץ, כשהכובע שלי מתחת לראשה של מירה ומי-סביב חושך. כאשר קמנו, נשמענו כבר דפי-קות של מכשירים ליד הטנדר. עמדנו וראינו כי הטנדר מתחיל לזוז.

התמונה האחרונה של מירה ארצי נשלחה עליידי לחיים שמחון, שבועות מעטים לפני הרצח. על גבה רשומות המלים: "זכר לאור — בחיינו. 2.11.52" בכתב-יד יפה ומנוקד, אופייני לצברית.

ליויתי את מירה עד להתחלת המדרכה של הטיילת. משם רצתי לעבר הטנדר, והיא המשיכה בדרךה בכיוון לבית-הקפה.

כשהגעתי לטנדר וחוששתי את ידי לעבר דלת הקבינה, ניתק הכבל שקשר אותו לרובר. באותו רגע העפתי באופן אינסטינקטיבי מבט שמאלה. ראיתי את מירה עוברת את אייזנהאוז בדרך לבית-הקפה. היתה זאת הפעם האחרונה שראיתי את מירה.

קשרתי שוב את כבל הטנדר לרובר, עליתי וישבתי ליד סרן כרמלי. הרובר משך אותנו עד לסוף עליית רחוב השלום. ירדתי מן המכונית, התרתי את הכבל ואמרתי תודה לשוטר. עקבנו את הרובר ונסענו בכיוון דרומה, לצמח.

למה המשכתי בדרך? לא היה כבר מה לעשות בדגניה. אולם נשארתי באותו טנדר כי הוא

את חיים שמחון

לפני ימים מעטים שחזר חיים שמחון מבית-הסוהר, הודות להתערבותו האישית של חיים כהן. היועץ המשפטי לממשלה, שגילה בפרשה זו גישה אנושית למופת, יעץ לנשיא המדינה לתת לשמחון חנינה מיוחדת, אחרי שהלה קיבל — לפי בקשת עצמו — זריקות נרקו-אנאליטיות (זריקות-אמת) והוכיח בהן את צדקתו. הסיפור הבא, שנרשם מילה במילה לפי הכתבתו, הוא כתב-האשמה מזעזע, בו חזר שמחון (תמונה למעלה, לפני ארבע שנים) על קריאתו הנרגשת באולם בית-המשפט: "אני חף מכל פשע!"

היה ב-1952. שרתתי אז בצה"ל בדרגת רבי-סמל-ראשון באחד הגדודים שחנה אז בסביבות ראש-פינה.

ישבתי באולם השק"ם של הגדוד, אחרי ארוחת-הערב. השעה היתה אחרי שש. הסמג"ד ניגש אלי ואמר לי שיש לו מכונית לטבריה. הוא הזמין אותי להצטרף. קיבלתי את ההזמנה, כוונתי היתה לנסוע לדגניה א'.

באותם הימים היו תקריות עם הסורים, בגזרת תל-קציר. הסמג"ד נסע לשיבת נציגות ישראל בועדת שביתת-הנשק, שהיתה צריכה להתקיים בקרית-שמואל, טבריה. כאשר הגענו לשם נשארוני בטנדר, והסמג"ד עלה לשיבה.

בשעה עשר בערב נקראתי למעלה והוזמנתי לכוס תה. שם הכרתי את סרן כרמלי. הוא היה בחור גבוה, שחרחר, ועשה רושם די טוב. נדמה לי שהוא היה לבוש אז בתלבושת קרבית.

ירדתי יחד עמו לטנדר, כי הוא רצה לנסוע לעין-גב, או למשטרת צמח. אני התכוונתי לרדת בדרך, בדגניה א', כדי לפגוש שם את מירה ארצי, שהיתה בת המשק.

..ראיתי לפתע את מירה..

אי-אפשר היה להתניע את המכונית. דחפנו אותה במורד ההר, ורק אחרי שהצלחנו להתניעה, הגענו לתחנת אנד בטבריה. שם עצר אותנו טרמפיסט. כאשר עצר כרמלי כדי להעלותו, ככה מנוע הטנדר שוב.

ירדתי יחד עם הטרמפיסט, שהיה חייל, ודחפנו יחד את המכונית לכיוון הים, כי זו היתה חירידה הקרובה ביותר. הגענו עד לעמודים החוסמים את הכביש ליד שפת האגם, וראינו שלא נוכל להתניע את הטנדר בדרך זו. לכן הציע כרמלי שניכנס לבית-הקפה הסמוך, כדי לטלפן למשטרה הצבאית ולבקשה לחלץ את המכונית.

השאירו את הטרמפיסט ליד המכונית, וסרן כרמלי ואני הלכנו בכיוון לבית-הקפה עבא-די. זה היה מקום ידוע בטבריה, שבו אכלתי פעם דגים בלחית חברה מבית-קשת.

כרמלי נכנס, ואני אחריו. כשפנה הוא ימינה, בכיוון למכשיר הטלפון, ראיתי לפתע את מירה ארצי יושבת עם שלמה קאופמן בפינה, ליד שולחן. נעצרתי.

היה הרכב היחיד שיכולתי לחזור בו לבסיס שלי. סרן כרמלי היה שייך לגדוד שלי. לא הכרתיו עד לאותו ערב מפני שבסך הכל הייתי בגדוד הזה רק יומיים. נסענו למשטרת צפת. שם העיר כרמלי את אחד הקצינים, ועלינו יחד עמו על קומאנדקאר שהוביל אותנו למשלט. את הסגור השארנו בצמח. סיררנו במשלט והראו לנו במקום כתמי דם, שנשארו אחרי ההתנגשות שהיתה באותו יום עם הסורים. בשלוש לפנות בוקר חזרנו לצמח. שוב ניסינו לשוא להתייעץ את הסגור, עד שהקומאנדקאר דחף אותנו. בדרך לראשפינה כבה מנוע הסגור שוב. כרמלי ואני התחלנו לטפל בו בכל מיני שיטות, אך שום דבר לא הועיל. לבסוף תפסנו מכונית של חלב שמשכה אותנו. אני נהגתי בסגור. כרמלי נשאר במקום. עשיתי סיבוב, חזרתי אליו, העליתי אותו למכונית והמשכתי לנהוג עד לבסיס שלנו.

מי נרצח? מה נרצח?

ה הגענו למחנה בשעה 8 בבוקר, אחרי ארוחת הבוקר, כ־12 שעות אחרי שיצאתי ממנו. בשעה 10 או 10:10 וחצי היתה צריכה להתייעץ רביסמלים. לקראת זה התרחצתי, גזזתי את ציפורני, החלפתי בגדים, נתתי להיט לגהץ את הבאטל־דרס שלבשתי גם בטבריה, ולבשתי מחדש. לא היה לי באטל־דרס אחר.

הספקתי לשבת כחצי שעה עם רביסמלים, כאשר לפתע נכנסו למשרדי שני שוטרים אזרחיים בלחית סמל משטרה, ושאלו אם אני רס"ר שמחון. אמרתי שכן. הם שאלו אם אפשר לדבר אתי ביחידות, ואמרתי: "בבקשה".

שיחררתי את רביסמלים ואני נישא אלי הסמל, הניח יד על כתפי ואמר: "אני אוסר אותך באשמת רצח".

ברגע הראשון חשבתי שבאו אנשים מן הגדוד כדי למתוח אותי. בתוקף תפקידנו באותה תקופה ובאותו אזור היה לנו מגע עם שוטרים. עברה בי המחשבה שמישהו אירגן כאן מתיחה לרס"ר החדש.

היא כתבה על התמונה: "כה טוב היה..."

תמונה זו של חיים שמחון ומירה ארצי צולמה על שפתימה של נתינה, ביום בו רבו השניים על ענין פעוט. כעבור כמה ימים לקחה מירה את התמונה מן הצלם ושלחה אותה אל חיים שמחון. על גב התמונה כתבה: "... כה טוב היה... 25 ספטמבר".

אבל כשהוא חזר שנית על דבריו בצורה רצינית, שאלתי אותו: "מי נרצח? מה נרצח?" והוא אמר: "אני לא יודע. שלחו אותי לאסור אותך באשמת רצח. האם אתה מתנגד שאני אעצור אותך?"

באותו רגע גם עלה בדעתי שאולי קרה אמש משהו במישלט שביקרנו, כי השוטרים שאלו גם על סרן כרמלי והשבתי שבאו לעצור גם אותו. באותה שעה נכנסו לחדר המפקד התורן, סגן זאב, שגם אותו הכרתי זמן רב לפני כן, וגם הוא שאל את הסמל מי נרצח. הסמל חזר ואמר שאינו יודע.

הסמל ביקש לערוך חיפוש בכלי. לקחנו אותו לחדר, שגרתי בו עם עוד כמה קצינים, ונתתי לו לחפש במזוודה שלי. הוא חיפש בחדר. כאשר שאלנו אותו מה הוא מחפש, ענה: "חבל עם דם", הוא כתב דו"ח, (דומני שלא הוגש לבית־המשפט) וסגן זאב, הסמל ואני חתמנו עליו.

לפי בקשת הסמל, נישאנו למכונית שנסענו בה אמש. גם שם חיפש משהו, לא ברור מה, עשה דו"ח וחתמנו. סגן זאב שאל אותי אם אני רוצה שיקרא למשטרה הצבאית, אולם אמרתי לו שאין צורך, שרק ארד לראשפינה ושם יתברר שחלה כאן טעות.

נשארתי במשטרת ראשפינה עד שעה אחת וחצי. אז הופיע ע. מ. מ. רייס, בלחית סמל, ישב מולי ואמר: "אני מאשים אותך ברצח מירה ארצי, שביצעת עם אחריים".

זו היתה הפעם הראשונה ששמעתי שקרה משהו למירה. אמרתי שזה לא יתכן, וכי רק אתמול בערב הייתי איתה. אבל הוא הסביר לי שזו "מירה ארצי מדגניה א', הבחורה שהיית איתה אתמול בלילה, ושהיא נרצחה".

נשארתי יושב מהומם.

הביאו לי כוס מים, והוא אמר לי לפי הנוסח המקובל שאני יכול למסור עדות, אם אני רוצה. הסכמתי למסור עדות. בסיומה ביקשתי אותו שיבוא איתי לטבריה, ואני אראה לו בדיוק איפה הייתי עם מירה ואיפה נפרדתי ממנה. הוא הסכים.

לקחתי את ע.מ.מ. רייס, יחד עם עוד כמה קציני משטרה מטבריה, לבית־הקפה עבאדי, והראיתי להם בדיוק כל צעד שעשיתי עם מירה באותו ערב.

הובלתי את רייס למקום שביילתי עם מירה. גא ראיתי אז כל צורך לפרט מה עשינו יחד בדיוק, כי לא רציתי להוציא לאור את היחסים הפרטיים שלנו.

הובלתי חזרה לבית־הקפה, שאלו הלכה מירה כשנפרדנו. בדרך לבית־הקפה הוא שאל אם אני רוצה לראות איפה מצאו את מירה. שאלתי אותו אם היא עוד נמצאת שם, ותוא אמר שלא.

הוא לקח אותי למקום שמצאו את מירה. זה היה ליד חורבות של בית, בשטח של הריסות, מאחורי בית־הקפה.

חזרנו לבית־הקפה, ושם רשם רייס דו"ח מפורט מאד על כל תנועה שנעשתה על ידי ועליי מירה באותו לילה, ועל כל צעדי בנמך שהראיתי לו את המקומות. חתמתי על הדו"ח, ובאותו רגע לא שמתי לב — מחמת התרגשותי — שהוא השמיט מן הדו"ח כי היה זה הוא שהציע לי לראות את מקום הפשע, וכי הוא לקח אותי לשם. זוהי אחת הנקודות שלא התעוררו משום מה בבית־המשפט.

לקחו אותי לחדר בקומה השנייה במשטרת טבריה. שם היו כמה קצינים ואנשי המשטרה הצבאית. רבתי שם עם אחד הקצינים. אבל רייס דיבר אלי בלשון חלקות והרגיע אותי. ביקשתי מרייס רק דבר אחד: שלא יצמצם את החקירה נגדי. אמרתי שאני מבין שהוא צריך לעצור אותי, מאחר שהייתי עם מירה באותו ערב, אבל שלא יתן בינתיים לרוצח האמיתי להימלט. ואז שמעתי בפעם הראשונה את תשובתו, שעליה חזרו הוא ושאר החוקרים עשרות פעמים בימים הבאים: "אתה אהבת אותה! אתה רצחת אותה!"

ביקשתי מרייס שיעשה איתי מה שרצה, שיתן לי זריקת אמת, או יביא אותי למכונת־אמת. התשובה היתה שוב ושוב: "אתה אהבת אותה! אתה רצחת אותה!"

למחרת היום שיגרתי מכתב להורי מירה, דרך החוקר של המשטרה. הדועתי להם שדי נקיות מן הפשע. לא קיבלתי כל תשובה. באותו ערב הכניסו לי לחדר שני בלשים, בטענה שהם אסירים. ישבתי ושוחחתי עם אחד מהם בשם כהן, שהיכרתי אותו מהצבא. אך לא ידעתי שהוא בלש. סיפרתי לו את כל מה שקרה איתי, ושירטסתי לו מסה. אחר כך נעלם ולא ראיתי אותו יותר.

גם רמ"ח עופר, שהכרתי אותו מהבריגדה ומן המשטרה, הופיע בלילה השני בתאי וניסה לומר לי שמצבי אבדו, ושואו מציע לי להודות באשמה. הוא סיפר שביקר בבית הורי בחיפה, ושם המצב נורא, ואחרי שעיין בכל החקירות שנחקרתי הוא מציע לי להודות באשמה. אז יורידו את זה לסעיף של הריגה, ולא אקבל הרבה.

הסכרתי לו שאני חף מפשע, שאני קרבן בכל העסק הזה, ושאבקש את עזרתו. הוא יצא וחזר כעבור חצי שעה, עם אותו סיפור. אמרתי לו: "חשבתי שבאת אלי כחבר. עכשיו אני צריך לבקש אותך לעזוב את המקום." הוא הלך.

נחתי לה נוזל לצי'חצוח..."

ה ברתי את מירה ארצי באחד מבסיסי־האימונים של הנח"ל. היא היתה סמלת מחלקה. אני הייתי רס"ר הבסיס. עקבתי אחרי עבודתה במשך איזה חודש ימים, ובאחד הימים קרה לי אינצידנט משמעותי איתה במגרש המיסדרים.

היא הופיעה למסדר כשהסמל שלה לא מצוחצח. שאלתי אותה למה הוא לא מצוחצח, והיא ענתה: "אני לא יודעת איך מצוחצחים אותו".

ביקשתי ממנה שתיכנס אלי למשרד אחרי המיסדר. לקחתי את הסמל של הכובע שלה, ושלחתי אותו לירושלים, שיצחצחו את חציו במכונה. כשהחזירו אותו, קראתי לה, נתתי לה את הסמל ונוזל לצי'חצוח ("בראטו"), ואמרתי לה: "תביאי אותו בערב אלי, מצוחצח כולו".

בערב היא חזרה עם הסמל, אבל הוא לא היה מצוחצח. היא טענה שאינה יודעת איך עושים את זה, שאני אלמד אותה. ישבתי איתה וצי'חצחתי את הסמל. זו היתה היכרותנו הראשונה.

צי'חצחתי את הסמל, הרכבתי אותו על הכובע והמשכתי לעקוב אחרי עבודתה בבסיס. נוכחתי לדעת שהיא מתאימה למלא תפקיד של רביסמל פלוגתי. הכנסתי אותה לתפקיד זה.

בתור רביסמל היא היתה כבר קשורה איתי. עשרות פעמים ביום נכנסה למשרדי. נתקשרה בינינו ידירות, שבמרוצת הזמן הפכה לאהבה.

היא היתה בת 20 וחצי, ואני הייתי בן 24. הרקע שלנו היה שונה מאד. אני יליד חיפה, בן למשפחה ספרדית עתיקה, הנמצאת בארץ זה הדור הרביעי.

הורי גרו בקרית־אליהו, ליד בת־גלים. לאבי היתה פעם סנדלריה ברחוב החלוץ בחיפה. אחר־כך שירת בדרגת רביסמל בצי הבריטי. כשהשתחרר, היתה לו חנות מכולת בקרית אליהו ואחר־כך עיבד אדמות בסביבתנו, עד שפרש מהעבודה. כיום הוא בן 59, ואמי בת 56.

יש לי חמש אחיות ואח. למדתי בבית־ספר אליאנס, וגמרתי בית־ספר עממי. המצב הכלכלי לא איפשר לי, לאחי ולאחיותי להמשיך בלימודים, ולכן התחלתי, בהיותי נער, לעבוד כמסגר, עד שהתגייסתי בגיל 16 וחצי, למשטרת הישובים העבריים. שרתי בגדוד הגלבוץ, בבית־אלפא.

מהנוטרות עברתי כמעט ישר לבריגדה היהודית, והגעתי עד לבלגיה ולהולנד. בחזרתי ארצה, עוד בבריגדה, אירגנו אותי לאצ"ל. זה היה טבעי בשבילי, כי עוד בתור ילד הייתי חבר בבית־י.א.

אחרי שיחרורי קיבלתי גיב אורחתי ביחידת ההסרטה של הצבא הבריטי, בתור נהג. באותו זמן הייתי פעיל בהגנה, כמפקד אחת העמדות בקרית־אליהו, ולבסוף, עקב פרוץ המלחמה, רוחקתי בשורות מלא לחי"ש בקרית־אליהו.

אותו זמן קיימתי גם קשר עם אצ"ל, וכשהגיע זמני להתחיל הצטרפתי ליחידה של אצ"ל, ובשירותיה השתתפתי בהתקפה על רמלה. יחד עם כל היחידות של אצ"ל צורפתי באמצע מלחמת העצמאות לצה"ל.

קראתי לה מירס..."

ב שהיית זמני להשתחרר, בחרתי בצבא־הקבע כקאריירה. לא היה לי שום מקצוע אחר, כי למעשה עסקתי כל זמני בצבאות. הגעתי בשלבים לדרגת רס"ר, וזה היה תפקידי כשהתחלתי ללכת עם מירה, שהייתה לידת משק ושהתחנכה מימיה הראשון על ברכי המשק ותנועת הקבוצות.

קראתי לה מירס, כי באותו זמן קראנו יחד ספר של רומן רולן בשם הנפש הקסומה. ששם גיבורו היה אנט. הלכנו יחד שנה וחצי.

היחסים שלנו היו מיוחדים במינם, במסגרת צבאית. בתפקיד היא קראה לי "רס"ר שמחון" והתנהגנו ברשמיות, אולם אחרי העבודה באה לחדרי וקראה לי "חאיים", עם הדגש על הברה האחרונה. היה לי חדר מסודר, עם תקליטיה גדולה, ולמעשה שהתה רוב זמנה הפנוי בחדרי.

הכינונו שם ארוחות לשנינו, שמענו תקליטים. לפעמים ביקרתי בלילה בחדרה, בבנין המדריכים. כל המצב היה עדין מאד. לא היה איכות לנ. הסתכנו. לא פעם הונחתי בגללה דברים שמעולם לא הייתי מונית אותם לפני שהכרתי אותה.

הייתי רס"ר תקיף והגון. ניסו לצייר אותי אחר־כך כטיפוס של רס"ר שמנבל את פיו ונוהג בגסות, אולם לא כך הבינתי את תפקידי. למדתי מבסיסי־האימונים שעל הרס"ר להקפיד על משמעת וסדר, וכאשר ביקשו אותי לעבור לנח"ל סירבתי תחילה, אך כשהסכמתי השתלחתי להנהיג גם שם את הנהוג בצבא, לפי דעתי, בבסיס אימונים.

יתכן שלא כל אחד אהב את זה, ובמיוחד בני המשקם שהיו רגילים למשטר הרבה יותר חופשי. אולם כך הבנתי את תפקידי, ומילאתי אותו במשך שנתיים מבלי שמישהו מן הממונים עלי יעיר לי אסילו פעם אחת על התנהגותי במסגרת התפקידי.

רק הפליה עדתית..."

א אחרי שהשתחררה, הצלחתי לשכנע את מירה להתחם לחודשיים לצבא־הקבע. במשך ידעו שזו עבודתי, וכעסו עלי. הם היו מעוניינים שהיא תחזור למשק ששם שרר אז חוסר בידיים עובדות. התחלתי לבקר אותה במשק. לפני הצבא, גרה מירה בחדר עם הוריה, אך כשחזרה

קיבלה חדר לחוד. נהגתי לבקרה שם, פעם-פעמיים בשבוע. הוריה קיבלו אותי בידידות, ולא הבחנתי בשום גילוי של אירצון מצדם. להיפך, לא פעם לקח אותי אביה, שיש לו תפקיד בעיר, במכונית שלו, ואמה ידעה שאני מתגורר בחדרה של מירה בימי שהותי במשק. במשק, זה היה מובן מאליו שאנחנו זוג. אכלתי בחדר-האוכל כפי שנוהג כל אורה, ועד כמה שיכולתי להרגיש התייחסו אלי בצורה חברותית.

באחד הימים גילתה לי מירה שאביה דיבר איתה ברצינות על היחסים בינינו. אני זוכר שעמדנו ליד הכנרת ונכנסנו לבוכן לבנון, שעה שהיא מיררה בכבי וסיפרה לי שאביה מתנגד ליחסים שלנו וביקש ממנה לחסל אותם. הבינוני שהמשק לא התנגד לידדותנו כל עוד היתה במסגרת של יחסי חברות, אולם עכשיו, כשהחלה המשפחה להשוש שיחסינו רציניים מדי, התנגדה לזה.

אמרתי לה שיתן לי לחשוב על המצב, ואני אגיד לה מה עלינו לעשות. בחזורי הביתה שקלתי עמוקות והגעתי לידי מסקנה שלא יכולה להיות שום סיבה להתנגדותו של אביה מלבד הפליה עדתית. כתבתי לו מכתב, ואמרתי לו את הדברים כפי שאני רואית אותם. ביקשתי ממנו שלא ימסור למירה מאומה על מכתבי זה, אם הוא באמת אוהב אותה.

קיבלתי ממנו תשובה על המכתב. הוא שאל איך אני יכול להעלות על הדעת כדבר הזה. הוא הזכיר את הערצון לרמב"ם ולהנהגה הלוי, שהיו יהודים ספרדיים, ואמר שאמנם הוא מתנגד ליחסינו, אבל התנגדותו נובעת מתוך הבנתו שאנו לא נתאים אחד לשני.

כתבתי לו מייד מכתב שני, ביקשתי את סליחתו על שהעזתי לזשוב בכיוון של הפליה עדתית. במכתב זה הסברתי שאני מבין אותו, ושהוא שיכנע אותי שגישתו היא בלתי משוחרת, אם כי אינני מסכים איתו.

היחסים ביני לבין מירה לא הוספקו. הוספתי לבקר בדגניה.

כשאני מנסה להבין את היחסים בין מירה לבני, אני חושב שפעל כאן חוק משיכת הניגודים. היא ניסתה להקנות לי דברים שהיו זרים לי, ושעמדו מחוץ לעולם בו גדלתי ובו הלכתי. למדתי ממנה הרבה.

הרגשתי שהיא נמשכת אלי כאל גבר, בעוד שאני נמשכתי אליה כאל כנאדם. ולא רק כאל אשה. מעולם לא חלמתי עד אז שאני מסוגל לשכב על מטה ולקרוא באוזני בחורה פרק מתוך פרומתיאוס הכבול, או שבחורה תקרא לי יצירה כזאת.

אדם זר לא יוכל להבין מה מתרחש בין בחור ובחורה האוהבים זה את זה. קיבלתי ממירה מכתבים שכל אדם אחר היה חושב שזה סוף היחסים שלנו, ואילו אני חייכתי, כי ידעתי שאם אופיע אליה למחרת היום, כל העניין יהיה כלא היה.

בכל זאת כשהייתי חוזר הביתה ושוקל את המצב, במיוחד אחרי מכתבו של אבי, ראיתי לפני תמונה שכוונתי יבוא יום ונצטרך להתחתן. או שאקח את מירה העירה, או שהייתי צריך להיכנס למשק. עם שיקול גורם באתי לידי מסקנה שבאחריה שתייצר עם התנגדותו של אביה אין לי מקום במשק, ואותה לקחת העירה — יהיה זה פשע בל יכופר.

תן את הפתק!

ידעתי שמירה אוהבת את המשק. ידעתי שזאת אוהבת כל שעה וצער בדגניה. ידעתי שהיא קשורה להוריה בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים. לכן הבנתי והרגשתי שהצאתי לחיי עיר תהיה נדונה לכשעון מראש. אהבתי את מירה כפי שהיא, אך אינני הייתי צריך לקחת אותה העירה, היתה הייתה לסטות מדרכה ולשנות את מהגיה, מנהגי הקבוצה, שהיא חונכה על ברכיהם.

ואז התלכתי שאני אסה להתחתן עם בחורה פתח-תקואית, סתם כדי לברוח מכל העניין הזה. אבל אחרי שקשרתי קשר עם אותה נערה מפתח-תקוה ראיתי שלא אוכל להיפרד ממירה. וכך חזרתי אליה, אחרי פרידה של שבועיים, וסיפרתי לה את כל העניין. אינני זוכר אם נסיון זה להיפרד היה לפני או אחרי שמירה היתה בבית-הבראה, בו הכירה את כושי.

באותו בית-הבראה היה לנו סכסוך קטן, לקחתי אז את מירה בפעם הראשונה לרקוד בבית-תקוה.

מירה ידעה רק טאנגו, וגם ריקוד זה לא גמרנו אף פעם. למחרת היום הלכנו לשפת-הים, אך היות ולא היה לי בגדים, לא שחינו. ישבנו על כסאות והצללנו.

כעבור כמה שעות הלכנו לאכול גלידה בותניה. שכחתי את הארנק שלי בבית-המלון. כך יצא שהשמשנו בארנק שלה. היה לה ארנקים קטנים. כשרציתי לשלם באותה מסעדה בה אכלנו גלידה, הוצאתי מן הארנק יחד עם הכסף פתק, בלי כל כוונה להוציא. היא חטפה אותו מידי. זה סיקרן אותי, והיא לא הצליחה להוציא אותו מידי. היא דרשה את הפתק חזרה, ואני אמרתי: "לא!"

היא אמרה שנשלם ונצא החוצה. הלכנו בכיוון לבית-הבראה. בדרך — "תן את הפתק!" — "לא, אתן את הפתק!" היא אמרה: "אתה תצטרך על זה!" אמרתי: "לא הצערתני כל ימי חיי, ואני מקוה שלא אצטרך גם הפעם."

כשהגעתי לבית-המלון בו גרתי, אמרתי שאני עולה כדי לקרוא את הפתק. היא אמרה, ברוגז: "אם תעלה, אז אל תרד!"

אמרתי: "אני אעלה וארד. אם לא תהיי שם, אז בסדר."

עליתי לקחתי את הפתק. קראתי אותו. הוא כלל הרהורים מבית-הבראה, סיפור של רגשות, על הים והעצים והירח, בלי שום קשר לשום אדם.

יירדתי. היא חיכתה למטה. נתתי לה את הפתק, והיא לקחה אותו ברוגז והלכה לבית-הבראה. הזמנתי מונית וחזרתי לחיפה.

כה טוב היה..."

עבור כמה ימים כתבה לי מכתב חריף, בו נזעה בי קשה על התנהגותי. אבל צירפה למכתב את התצלום שהצלמנו באותו יום, ושהיא לקחה אותו מן הצלם. על גב התמונה רשמה: "... כה טוב היה..."

השכתי לה באכזבה לא עניין ביותר, אך הבנתי כי תרוגו עבר. נסעתי בכיוון לבית-הבראה. לא מצאתי אותה בחדרה. נאמר לי שהיא יצאה לראות סרט עם המבריאים, ובאמת, אחרי הצגת חקלונע, חזרה עם חבורה שלמה.

יצאנו ביחד ונשארו עד 12 וחצי או אחת בלילה. בבוקר חזרתי לחיפה, והיא עוד הצליחה לפגוש אותי ברחוב בנתניה.

כעבור כמה ימים ביקרתי אצלה שוב במשק, ואז הראתה לי את תמונותיה מבית-הבראה. בהזמנות זו נתקיימה השיחה על כושי, שהזכרתי אותה קודם.

יחסיו נמשכו כרגיל. התנצחנו קצת במכתבים, ואת אחד מהם סיימה במלים: "שלום לחיים לעולמי עולמים." אולם התייחסתי לכל זה בהומור, וכאשר באתי למשק, כל כמה ימים, אפילו לא הזכרנו את המכתבים האלה, העלולים לעשות רושם על זרים.

ביקשתי את מירה לארח במשק את אחותי הצעירה, לאה, שהיתה אז בת 18. לאה היתה חולה, והיתה זקוקה לכמה ימי הבראה. מירה נענתה ברצון, ולאה היתה במשק עד שבוע לפני אותו ערב בטבריה.

לפני כן ביליתי ערב אחד עם אמה של מירה, ביום הולדתה של אחת מבנות המשק שהיתה נתיכתי. אני זוכר שאמה של מירה אמרה שהיתה רוצה לאכול פעם מאכל-שבת מזרחי מובהק, ואני הזמנתי להורי בחיבה, ואמרתי שאודיע לה מתי.

אני חיבבתי את אמה של מירה מאד. בעת אחד מביקורי האחרונים, רקדתי עמה לצלילי מוסיקה לריקודים, דומני טאנגו. תמיד הייבבתי והערכתי את הוריה של מירה, וגם עכשיו — אחרי כל מה שקרה — איך בלבי שום טינה כלפיהם. אני יודע ומבין ומרגיש שהם נפגעו אף יותר ממני, ואני מקוה שיבוא יום והם ידעו כי לא אני האיש שלקח את בתם הבכורה. כך הופיע העניין בבית-המשפט. אחרי שהייתי עצור כששה חודשים בבית-הסוהר בתל מונד, נפתח המשפט בבית-המשפט המחוזי בחיפה. ישבתי בתא הנאשמים, לבוש במדי צבא ועונד דרגה של רס"ר, ועל פני עברה השורה הארוכה של עדים. דבריהם של אחדים מהם נחרתו עמוק בזכרוני.

אחד מאלה היה הרופא הפאטולוג, שניתח את גופתה של מירה, כיום וחצי אחרי הרצח. הוא הגיש דו"ח בכתב, אותו ניסח מיד אחרי הניתוח, ובו קבע כי המוות נגרם עליידי חניקה בידיים, וכי לפי מצב האוכל בצנורות העיכול מתה מירה שעות מעטות, אחרי הארוחה האחרונה. על גופה של מירה היו שריטות וחבטות, אך לא סימנים של אלימות או של אונס.

המלים שעוררו מיד את תשומת-לבי היו: "שעות מעטות אחרי הארוחה האחרונה." לפי הבנתי, כשאדם כותב "שעות מעטות", הוא מתכוון לפחות לשעתיים. אולם אני גישתי לשולונה של מירה זמן קצר אחרי שגמרה לאכול עם כושי, ונפרדתי ממנה כעבור שעה.

גם התובע הרגיש, כנראה, בנקודה זו, ולכן לחץ על הפאטולוג בבית-המשפט. הפאטולוג, שהוא פקיד ממשלתי, נסוג בזמן העדות מן הדו"ח בכתב, ועתה, חצי שנה אחרי הבדיקה, אמר ש"שעות מעטות אחרי" יכול להיות גם "חצי שעה אחרי".

התעניינתי אחר-כך אצל רופאים בשאלה זו, ולמדתי כי יש הבדל גדול, מבחינת מצב האוכל בקיבה ובמעיים, בין כמה שעות לבין חצי שעה. איך זה יתכן כי רופא מנוסה יחליף עדות מבוססת, שנתן בכתב בשעה שראה כל אבר בגופתה של מירה, בעדות שהוא בנה על רגל אחת בבית-המשפט?

כושי נשאר לבדו...

אחת הדמויות המרכזיות במשפט היה כושי, שאיתו באה מירה אותו ערב לבית-הקפה. כושי היה אז כבן 30 בוזר נמוך, בעל גוף מוצק, עם שפם, צבר מובהק וטיפוס של גושר עירוני.

לא הבינוני מעולם את התנהגותו של כושי, כפי שהשתקפה בעדותו. כשיצאה מירה איתי החוצה, נשאר כושי יושב במקום. כעבור זמן מה נכנסו לבית-הקפה השוטרים אפריאט ו' כהן, שבאו ברובר. אפריאט סיפר בקפה שיש זוג שמדווח מאחורי קיר בית-הקפה.

כושי טען שלא שמע את הדברים, אולם לפי דבריו של אפריאט, שדיבר בקול רם, זה היה מוכרח להגיע גם לאוזניו של כושי.

מה היה עושה אדם כשהוא שומע שהבחורה, שהוא עצמו הביא אותה במכונית שלו ניותר נכון במכונית של מנהל סולל-בונה הלל ז"ל, שכושי היה הנהג שלו) "מזווגת" עם גבר במרחק כמה מטרים ממנו? מה היה עושה אם הבחורה קרובה לו והוא הציע לה נשואין?

כושי טען, בעדותו: "לא היה איכפת לי!"

לדברי כושי, מירה לא חזרה לבית-הקפה, ואילו הוא עצמו נשאר שם. אולם ב"קורת שחר וערב של הסניגור שלי, עורך-הדין אשר לויצקי, הודה כושי שבוצות יצא החוצה וסגר את המכונית שלו. אז ראה גם את הסוהר אשר מירה השאירה במכונית.

אני עזבתי את המקום בדיוק בשתיים-עשרה. אני זוכר את השעה, כי הסרן כרמלי שאל אותי מה השעה כאשר טיפלנו בקשירת הכבל לרובר או בשעה שניתקתי אותו.

אחרי שסגר את המכונית, חזר כושי, לדבריו, לבית-הקפה וחיוכה. בבית-הקפה היו אז אלי עבאדי והשוטר כוהן, שנשאר במקום אחרי שהשוטר השני אפריאט, נסע וגרר אותה ברובר שלו. כאשר חזר אפריאט, אחרי חצי שעה בערך, שאלו אותו אם הרסיר נסע, והוא ענה שכן. שאלו אותו אם הבחורה נסעה איתו, והוא ענה שלא.

אז יצאו אלי עבאדי והשוטרים אפריאט וכהן כדי לרדוף אחרינו, מסיבות מוזרות מאד שעוד אעמוד עליהן. העיקר הוא שכושי נשאר בבית-הקפה לבדו, למשך שלושת רבעי שעה בערך. בפרקיזמן זה היה חופשי לעשות מה שירצה, מבלי שאיש יראה אותו.

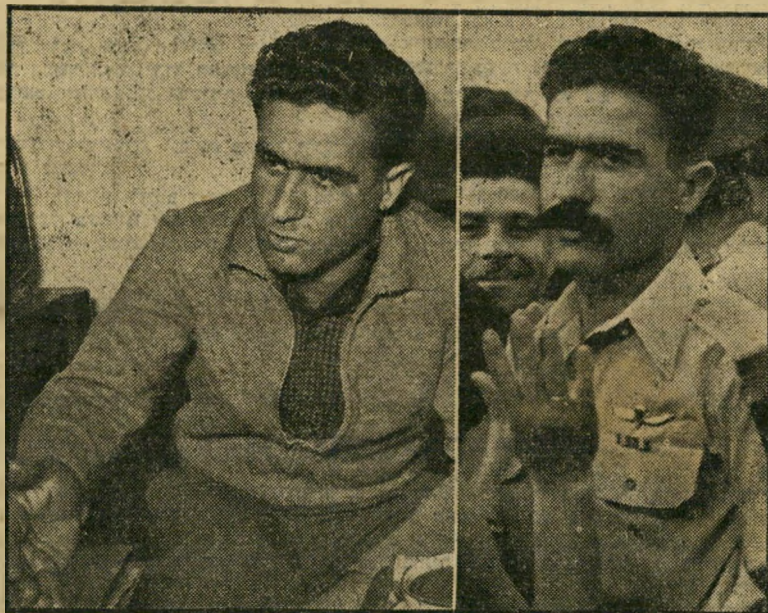
כשחזר אלי עבאדי והשוטרים הסתלקו, נשארו כושי ואלי לבדם. בשעה שלוש אחרי חצות הציע אלי לטלפן למשטרה ולהודיע כי מירה איננה. היומנאי במשטרה אמר להם לגשת לתחנה, והם עשו זאת במכונית של כושי. תוכן הדו"ח במשטרה אינו ידוע לאיש, כי היומנאי טען בעדותו שהוא רשם אותה על פתק, ושהפתק אבד.

גם זה די מוזר. אם מירה לא חזרה, הרי כושי היה צריך לחשוב שהיא נסעה איתי, ולא היה לו מה לחפש במשטרה. אם חשב שאולי קרה לה משהו, הרי הדבר הנכון ביותר מצידו היה לנסוע לדגניה א', מרחק עשר דקות נסיעה, ולברר שם.

אחרי שחזרו מהמשטרה, נשארו אלי וכושי יושבים בבית-הקפה עד שעה שבע בבוקר. כושי לא ידע להסביר לשם מה. הוא טען שחיכה כדי שמירה תחזור להגיד לו שלום.

בשבע בבוקר, לדבריו, הוא נסע במכוניתו ועזב את טבריה. מוזר שהאיש, אשר בשעה שלוש הודיע למשטרה כי מירה נעלמה, לא ראה צורך להיכנס בשבע לתחנת המשטרה, למרות שעבר לידה, כדי לברר אם בינתיים נודע משהו. הוא המשיך ישר בדרכו מחוץ לעיר, הוא טען כי רק בשעה אחת וחצי, בתל-אביב, נודע לו על מותה של מירה.

בכל זה אנו רואים שהתנהגותו של כושי היתה מוזרה למדי, וכי לפחות פעמיים באותו

לפני ואחרי: ארבע שנים של מאסר

אלה הם פניו של אותו אדם — פעם לפני שהורשע בדין ופעם אחרי שזכה לחנינה. התמונה מימין צולמה בבית-המשפט, באחת ההפסקות, והופיעה, יחד עם רפורטגיה גדולה, בגיליון העולם הזה 816. התמונה המופיעה בצד שמאל צולמה בשבוע זה, בשעת הכתבת הסיפור.

בדרכה חזרה. חוץ מזה צריכים לאמר שהתנהגותו אחרי זה, במשך כל הלילה, היתה חמומה ביותר.

כחן היה חיזור כסיד ..

השומר כחן, שהיה אז בן למעלה מ-30, קצת שממנו, בחור חזק, היה באותו ערב החוקרתורן של משטרת סבריה. מסרת נסיעתו מן המשטרה היתה לחפש אנס באחת המעברות בסביבה. תחת זאת הגיע עבאדי, ועד כמה שברור מעדותו לא חשב פעמיים במשך כל הלילה על מילוי התפקיד שלמענו יצא.

אחר-כך, כאמור, ראה אותי ואת מירה יושבים מאחורי בית-הקפה והיה נדמה-לו שאנחנו "מודחגים" (דבר שלא היה נכון, אגב). הוא יצא עם אלי לחפש הוכחות להזדווגות ולהביאן לכוחי, וכך היתה לו ההזדמנות, יחד עם אלי עבאדי, לפגוש את מירה כשיצאו לסיוור הארוך. כחן, שבחוקף תפקידו בחדאי טיפל "בעניני זונות", אולי חשב לעצמו שגם מירה היתה יצאנית מעיר אחרת.

כל שאר הדברים שנאמרו על אלי, חלים על כן גם עליו. על כל פנים, אין ספק שמה שקרה ריתק אותו עד כדי כך שלא חלם כלל להסתלק ולגשת למילוי תפקידו האמיתי.

אני זוכר אותו על דוכן העדים, כשהוא חתור כסיד ולא יודע לענות על השאלות. ליוצקי שאל אם הוא טמבל או רק עושה את עצמו כך.

אפריאט לא ראה אותי...

השומר אפריאט היה נתון לפקודתו של כחן. עדותו היתה המכרעת בבית-המשפט, ובגללה חוייבתי בדיון.

כי אפריאט אמר שבזמן שגרר את הסגור ברובר שלו, האירו אורות הרובר את החורבות שמאחורי בית-הקפה, ושהוא ראה אותי יורד מחורבות אלה. היה זה, כמובן, בדיוק אותו מקום שם נמצאה למחרת היום גופתה של מירה ארצי.

אני לא יודעת מהחורבות, ולא ידעתי כלל עד למחרת היום, על קיומן. מכאן שאפריאט לא ראה אותי שם, ואם העיד כאשר ידעתי, אין לי הסבר אחר אלא שהוא רצה לחמוך בבנין התביעה, שכלי עדותו היה מתקפל כבית קלפים.

אולם אין צורך להאמין ודאק לדברי כדי להחכם כי אפריאט לא ראה אותי יורד מהחורבות. כאמור, בא אפריאט עם כחן לקפה עבאדי, ראה אותי עם מירה בחוץ ונכנס פנימה. שם חסס אותו סרן כרמלי, שלא הצליח לקבל עזרה במשטרה הצבאית, וביקש אותו לעזור לו בגרירת הסגור. בשעת גרירה זו ראה אותי אפריאט, כביכול, יורד מהחורבות.

בגמר הגרירה נסע אפריאט לבדו להחזיר את הכבל, ואחרי-כך חזר לקפה. שם הודיע לללי ולכוישי כי הרסיר נסע לבדו, וכי הבחורה לא נסעה עמו.

אני הציע אלי עבאדי, כאמור, לרדוף אחרי הסגור שלי, כדי לתפוס את הבחורה, מתוך תקווה — כפי שהעיד אפריאט — שאפשר יהיה להזדווג עמה. וכאן עשה אפריאט משהו מוזר: הוא הסכים לרדוף אחרי מירה בסגור, בה בשעה שידע שאינה שם, ואחרי שראה אותי לדבריו בבירור, לאורות הפנס, יורד לבדי מן החורבות.

ההגיון אומר שזה היה הרגע שאל אפריאט היה להוכיח שראה אותי יורד לבדי. הוא היה

לילה היה לבדו, חופשי לעשות ככל העולה על דעתו מבלי שאיש יבחין בכך, וכי לפחות פעם אחת, לדברי עצמו, היה מחוץ לבית-הקפה.

אלי עבאדי היה בחוץ...

כחן שחתנהגותו של אלי עבאדי היתה מוזרה עוד יותר. אלי הוא בחור ספרדי, בעל גובה בינוני ורוח. אז היה כחן 30. בסבריה היה ידוע כאדם המקיים קשרים די הדוקים עם המשטרה.

אחרי שהשוטר אפריאט נכנס והודיע כי זוג מודחג ליד קיר בית-הקפה, יצא אלי — לדבריו — יחד עם השוטר כוהן לחפש באותה פינה מוצנים מוחשיים כדי להוכיח לכוישי שהרסיר הזדווג שם עם הבחורה שבאה עם כוישי. כאשר לא מצא דבר, לאור פנס יד, חזר לבית-הקפה, וכעבור חצי שעה יצא שוב עם כוהן לסיוור ארוך לאורך שפת-הים, לשם אותה מטרה מוזרה. לדבריהם, בחוזרם מן הסיוור, ראו אורות של מכונית בסוף רחוב השלום, למעלה. מזה מסתבר כי הם חזרו בכיוון לבית-הקפה כמעט באותו רגע שמירה היתה בדרכה חזרה לשם, אחרי שנפרדה ממני.

אלי לא ידע מי זו מירה. אחרי שראה שבאה עם בחור אחד ויצאה — לדברי השוטר — "להזדווג" עם שני, יתכן שחשב אותה לטיפוס מפקפק שאפשר לנצלה. על כל פנים, באותה שעה היו אלי והשוטר חופשיים לעשות כאוות נפשם, בחושי, מבלי שאיש יראה או ישמע. כשחזרו לבית-הקפה, התישבו כוישי, אלי עבאדי והשוטר כחן. כאשר חזר השוטר אפריאט עם הרובר, הציע אלי לרדוף אחרי הסגור שלי כדי לתפוס את מירה, למרות שהשוטר אפריאט אמר שמירה איננה במכונית והרסיר נסע לבדו עם הקצין.

אפריאט העיד בבית-המשפט שאלי שאל אותו אם הוא רוצה לקיים יחסים מיניים עם הבחורה, וכי לשם מטרה זו יצאו שלושתם — בלי כוישי — לרדוף אחרי מכונית, מתוך תקווה שמירה נסעה עמי. כך, על כל פנים, טוענים הם.

כוישי, לעומת זאת, טוען כי השלושה רדפו אחרי הסגור כדי לשאול את מירה אם היא חושבת לחזור אליו או לא.

השלושה יצאו ברובר, אולם בפנינת רחוב השלום עצרם שוטר וביקשם לרדוף בכיוון ההפוך, לקרית-שמאל, אחרי מכונית שנסעה בלי אורות. הם עשו זאת, אך לא מצאו את המכונית, חזרו, ונסעו כמאה מטרים אחריה, ונאשו מכך וחזרו לבית-הקפה. שם נפרדו אפריאט וכחן מעבאדי, ועבאדי חזר לבית-הקפה.

אני אומר שכל הפרשה הזאת אינה מתקבלת על הדעת. אולם אם יצאו כדי לבדוק מה המצב בחוץ ואם יש תנועה בשטח, כדי לתכנן את המשך הענין, הרי ההצעה לרדוף אחרי היתה אמתלה טובה כדי לקחת עמם גם את אפריאט, שהיה נהג המכונית ושבלעדיו לא יכלו לזוז ברובר.

כעבור שעותיה היה זה שוב אלי שהציע לכוישי להודיע למשטרה, וגם זה מתקבל יותר על הדעת אם רצה אלי לברר בצורה זו אם נודע משהו למשטרה.

לגבי אלי, כל מה שאפשר להגיד הוא שהיתה לו הזדמנות לעקוב מבעד לחלון בקומה השניה של בית-הקפה אחרי כל התנועות של מירה ושלי כשהיו יחד, שכנראה חשב אותה לפרוצה, ושהיתה לו הזדמנות — יחד עם השוטר כוהן — לפגוש את מירה לבדה, בחושי,

מכתביה של מירה ארצי: הרהורים, געגועים, זיכרונות

שתודיעני דבר מסוים, תוכניתך תשתנה מבלי שתאמר מילה אחת? אין זה הוגן, לדעתי, ואם רצון מצדך לכסר עונשך, תזדווג נא ! ...

חיים! בחדרי ישובה על מיטתי, משגרת אני לך מלים כועסות אלה, מסכינה למקלשי שלי, החמוד, למוסיקה לריקודים, מאת התחנות מרוסיה הגדולה. חושבת לעצמי כי בימי ששי ושבט אלו צריך היית להיות פה וסי בורה עוד כי עלול אתה להופיע פתאום על סף הדלת ולהתנצל על "חטאתך".

חיים! עלול אתה לתמוה: "מה פתאום אחיחם למיתך זו ברצינות כה רבה ומה האסון הגדול ומה אדבר כה רבות על "חטאת", ו"עונש" ובכלל ...

חיים! מוזר היה מאד בשני הימים הללו ... בהמשיכי להרהר חושבנני פתאום: אולי חכיתי שאומיני? וכעת עלי שאיני עושה זאת במשך כל הזמן הארוך? ולא מגיע לך חרוני, וחורן בלבך עלי?

חיים! התוכל להיות פה למחרת קבלך אגרתי המסור ורת הזו ולא לחכות ליום ששי.

התבצע מבצע נועז זה? בתחילת השבוע הלז? האשמע הדים? מירה.

ולבסוף, קטעים ממכתב ארוך הנושא את התאריך "מוצאי יום כפור", שהוא כשדושה חרשים לפני ליל הרצח:

ממירה — לחיים — ברכת חג ושלומות !!! קונצרט "העולם החדש" לברוקס נשמע מהרדיו ולקולו הנפלא המשכרני ממש, הנני כותבת את המלים הללו.

... איך הרגשתי תחג? מלוח בהרגשת בדידות? או אולי היו לך מיבעצם איהו שהם? מתי מתכוונן אתה לשכון פה בבית? מה דעתך על לפני יום ששי. יום רביעי, נאמר? הצעה לי — בכל זאת להתקשר באמצעות הטלפון בליל רביעי (ובאם אל תופיע) בשעה 21.00. טוב? תחכה לצילצולי, ובאם אוכל לראותך פנים אל פנים יהיה יותר.

המאורעות האחרונים שעברו עלי אינם מיוחדים. חדגור גיים למדי. באופן כללי: נחתי היטב. היום תורנית אני (כרגיל). חמסין נורא כעת והעולם החדש" ממשיך לשאוג ולזאבני העצום צריכה אני להפסיק לשמער וללכת לעבודת-הערב במטבח.

היתה זו עבודה שגועיגית הרבה אנשים, מתיחות, לאחר צום חלק ניכר של האנשים, היתה זלילה רצינית. אולם טוב שאפשר לדבר על העבר. כל שנכנס לארכיון בעבר זה מעודד.

... ניסיתי, חיים, לצייר לך תמונה מההזה של חיי, איני יודעת בבירור אם לזאת חכיתי, אולי להשתפכות נטימגר טלית במידת יתר? אולי למצב שנפשי נתונה בו ברגע זה? להתראות עם חיים. אגרתי מברק? טלפון? ביקור?

מירה.

ימים מעטים אחרי השיחרור, מכתב חמי פרט את זכמי השיבה למשקן. כמה קטעים:

... המדמים לספרים כבר על קירי, כשספרי בתוכם. ממש מקסים וקוסם לכל ההווה בהם. זו ממש כוונת מפוראת, צבועה בלכה. תענוג ונוח — התמלאתי הנאה. החרר לבש צורה כה חמימה וביטית והשראה תרבותית, משרה רוח נפלאה.

כמו כן — התקע כבר מסודר ליד מיטתי. ממשש אותי בלי סוף. פשוט אפשר לנשום אחרת ... ודבר שלישי: האבגיר למנורה מורכב זה מכבר. שולח אור נעים ל-4 קירות החדר. טוב !!! אור עדין שאינו מסנוור. כעת חסרה המחצלת לקיר והרי ... שלמות במידת מה. וגם זו בזמן הסמוך ביותר. הכל מוכן, רק צריך לחבר זה לזה.

וזה לא תורה מסיני. תקוני שלא אצפה זמן ממושך. מה שגוגע לרדיו — הענינים יגיעים למדי. ואין זה מעודד. כרגע מאזינות אוניו לרדיו של רליק בחדרה הריק מאדם, כשנוגנת הסימפוניה ה-8 של בטהובן. תמיד הוא מיוחד וחודר לעצמות.

... חיים: זו שעה שכבר לא נראה ב"רחוב" איש עובד שצריך לקום למחרת ב-05.30 ולא ל"ריצת-בוקר" של 20 דקות אלא ליום עבודה כזה שהנשמה עלולה לצאת ... המון שלומות לך חיים. חזק !!! מ"מירה.

מכתב קצר, שנכתב בדגניה אחרי השיחרור:

יום ג', 17.6. לחיים — השלום ! אני שוהה מחוץ לבית בקשר לעוניי בריאות ויתכן שאשהה גם ביום ששי. לא אדע בדיוק את היום בו אחזור הביתה.

חיים! אסוסיאציה נעימה עברה בי עת הזכרת את ענין ה"קפיצות". היה נעים לי או לצפות מלמטה כלמי מעלה ולחנות במחזה כה מרהיב עין כאשר היה. תענוג היה לקבל לזרועות מתוחות את הצונחים ... לקרקע המוצקה לאחר שהיה באחיר בחוסשי ... חזק חיים, שאב כוח, וכוח רב.

החילתית לגנן במלוא מרצי על מנדולינה, והמצנח על תזמורתו מחוץ ממני ומאחלי לי להישגם תוך חודש ימים בלבד. אקוה שאינו סתם אוסטימי, וכך יתגשמו חלומותיו ... ספרים אני בולעת — וטוב. אני מעשירה ימי שלומות ממירה לחיים.

ומכתב ארוך יותר, על נייר שז מחברת:

דגניה — שבת, 17.6.28. מ"מירה — לחיים! מלאת כעס וחורן אני עליך. התשאל מדוע? תשובה קצרה מאד בסי: "הבטחה" — מתבקשת לקיימה! וזהו זה. הכרתך בתור טיפוס שמקיים הבטחותיו, ואם איני טועה דורש אתה זאת מאחריה. לא כן? ואין זה קרה

... וזהו החיוך הפשוט, בלי צבע — ובלי קישוט ...

ערב השיחרור, 24.1.1952 — כך כתבה על גבה של תמונה זו מירה ארצי. הצעירה מדגניה אשר כמה ממכתביה לחיים שמחון מתפרסמים להלן. הם מעידים על אופייה של צעירה צברית ובתימשק טיפוסי, עדינה-נפש ומתי לבטת בכל הלבטים של נערה בגיל זה.

על פתק קרוע, בכתביד נקי, רשמה:

13.1.52, 22.20. כל אדם הכועס — ויהא זה כעס המהול בכאב, כעס מלא חמיה, כעס על דבר וקעס על לא דבר, בסופו של דבר עלול להירגע. גם אם נדמה לו באותם רגעים קוצפים שלא יירגע לעולם ולא יסלח בעד שום מחיר ושלומים. הזמן מדרוך ומ' כוון ושולט על השכל לע' תים... והיות ואדם "מוכר" ומתגלה" לא רק בכיסו וכר' סו אלא גם בכעסו, יש לשים אל לב, לשקול היטב, לחשוב ולהרהר ולבצע רק אחר כל זאת אין לזלזל בכך.

לא אדע חיים כיצד יראו מילותי הבודדות האלה. באם יחשפו ומה? את שברצוני לבטא האם הצלחתי?

קטע הניר הגיע לקצו. אין להתעלם חיים — שטיפסת למעוני נעם לי. ליל מנוחה ורגיעה מיצרים — אליך.

על פתק קטנטנות, תלושה מופקס:

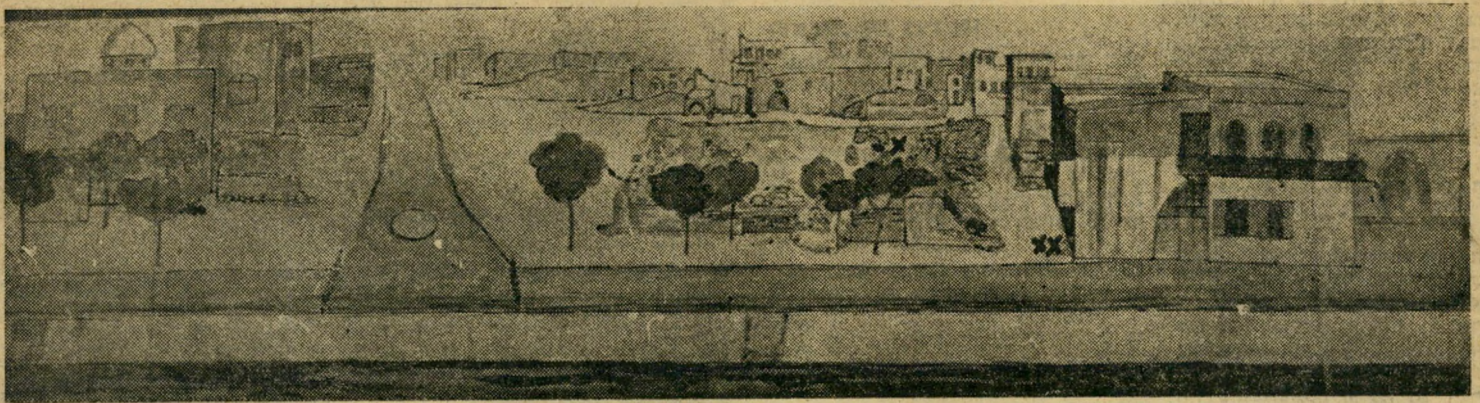
24.1.52 — לילה 23.20.לפני חצות. בחוץ — טיפות גשם. משהו עלול להתחולל כנראה. ופה, ניסיתי לעורר בכפות ידי ובפי. ואחרי ישן שינה עמוקה ונפלאה. לילה טוב.

על פתק אחרת, באותיות גדולות:

"ר"ס — לשלום! הרבה שלום — להתראות. מאד. אצתי לדרכי (אל תגיד שו מילה מופצצת, היא פשוטה מאד, ושבו ... שלומי שלומות, מירה א.

מקום הפשע: בית הקפה, החורבות והטיילת בטבריה

שרטוט זה של מקום הפשע הוגש עליידי המשטרה בבית-המשפט. מימין בית-הקפה עבאדי, שהכניסה אליו היא מן הצד הימני. המקום המסומן בשני צלבים, מאחורי בית-הקפה, הוא המקום בו ישבו שמחון ומירה כשהוארו באור מכונית השוטרים, אשר טענו אחר-כך כי החורבות!

מדוע? אפריאט היה האיש היחיד שלא היתה לו הזדמנות מתקבלת על הדעת לבצע את הפשע. אולם אם לא אמר את האמת, עשה זאת כשטר מבוסס על שאלות נצטווה לכך, אחרי שהמונים עליו הבינו שכלי עדות כזאת התיק אבוד, והם יישארו בלי אשם בפשע שהסעיר אז את כל הארץ ושמעורב בו משק דגניה א', שיש לו השפעה ושרדש כי ימצא הפושע.

צריך להציע לאלי לחפש את מירה ליד החורבות. הוא לא עשה זאת, והזכיר את ירידתו מהחורבות בפעם הראשונה למחרת היום, באחת העדויות שלו במשטרה.

כעבור שתיים, כשאלו וכושי עלו למשטרה כדי להודיע כי מירה נעלמה, היה אפריאט נוכח במשטרה, לדבריו. הוא שמע את הודעת אלי וכושי, וגם אז לא אמר: "לכו וחפשו ליד החורבות!"

העמדת שני תנאים...

האיש שגורם למסנה בפרשה היה אדם שאודה לו כל ימי חיי. היה זה מר חיים כהן, היועץ המשפטי. אחרי שקיבל את החומר מידי נשיא המדינה, בא למחנה מעשיהו. הוא לא מצא אותי שם, כי עברתי ניתוח מיניסקוס בבית-החולים בצריפין. הוזמנתי אליו לראיון בירושלים, נסעתי לשם באוטובוס עם סמל במדים. נפגשתי עם מר כהן וגוללתי לפניו את כל הפרשה. מדי פעם שאל שאלות, ועניתי לו עליהן. לבסוף אמר לי שיהיה עלי כעת לחזור למעשיהו ולהתאזר בסבלנות, ושהוא יחקור בענין. ירישתי היתה שיוציקו לי זריקת-אמת, בשני תנאים. התנאי האחד היה שיהיו נוכחים עורך-

אחד מהם היה צריך לקנא למירה, שנשטה אותו באמצע הערב ויצאה "להודג" עם אחר. שני האחרים יכלו לחשוב שהיא יצאנית ולנסות לבוא עמה במגע מיני, ולחנק אותה — במתכוון או בטעות — כדי לסתום את פיה כשנוכחו לדעת שטעו. כל זה אם לא נקח בחשבון — כפי שבשעת חקירה היו צריכים לקחת בחשבון — שאולי היו בסביבה עוד אנשים שאיננו יודעים עליהם, שמישהו הסתובב בין החורבות ועצר את מירה בדרכה. הרי השוטרים עצמם הודיעו שהם יצאו לחפש אנס.

אינני מתלונן על כך שהחוקרים חשדו בי, תפקידם היה לחשוף בכל אדם שהיה מעורב בפרשת אותו ערב. אולם אני מאשים אותם בזה שמן הרגע הראשון לא ניהלו שום חקירה בשום כיוון אחר, שלא הביאו גשש או כלבי-גישוש, שלא ערכו חיפוש בביתו של כושי כדי למצוא שם מכתבים שאולי היו מסילים אור נוסף על הפרשה, שניהלו את כל החקירה נגדי והתיחסו אל כל שאר האנשים כאל עדים נאמנים.

זעקתי שאני חף מפשע...

בנאום הפיכום שלו בבית-המשפט המחוזי, ביטל התובע לפתע את אשמת הרצח, וביקש לחייב אותי ברין באשמת הריגה. בית-המשפט קיבל את טענתו ורן אותי לשבע שנות מאסר.

אני אומר שזה אינו מתקבל על הדעת. יכול להיות שרוצח, המבצע את פשעו בדם קר, יכול לשמור גם אחרי כן על קוריוותו. אולם אילו באמת הרגתי בשגגה את הבחורה שאהבתי, כפי שהניח בית-המשפט, האם לא הייתי יוצא אחרי כן מדעתי מרוב התרגשות וחרטה?

והנה בא סרן כרמלי, שעמו ביליתי את כל הלילה מן הרגע שעזבתי את מירה, ומעיד שלא ניכרו בי שום סימנים של התרגשות, ושהתנהגתי בדיוק באותה צורה כפי שראה אותי לפני שנתקלקלה המכונית.

אני נהגתי במכונית מצמח עד לראש-מינה. האם מתקבל על הדעת שאדם שהרג את אהובתו בדם חם, על רקע של קנאה ואהבה נכזבת, יהיה מסוגל אחרי כן לנהוג במכונית מרחק של עשרות קילומטרים כאילו לא קרה כלום?

הגשתי ערעור על פסק-הדין, וגם התובע עשה כן. בית-המשפט העליון דן בפרשה במשך שש ישיבות. כשחזרו השופטים לאולם למסור את פסק-דינם, לא היה איש באולם שלא היה בטוח בזיכוי.

כשהודיע בית-המשפט שהוא דוחה את שני הערעורים ו"סומך את ידו על פסק-הדין של בית-הדין דלמטה", נשארתי המום וזעקתי שאני חף מפשע.

מהרגע שהוכנסתי לבית-הסוהר בתל-מונח, החל מאבקי למען ביטול פסק-הדין וניקוי שמי.

הצעתי זריקת אמת...

עוד בחקירה הראשונה של ע.מ.מ. רייס הצעתי לו שיוציק לי זריקת-אמת, אם אינו מאמין לדבריי.

יועצי שוריקת-אמת היא אמצעי ששום אדם אינו יכול לעמוד בפניו, וכי כל אדם אומר את האמת כאשר הוא מאבד את הכרתו ונמצא תחת השפעת הזריקה. הייתי בטוח שזו הדרך הטובה ביותר להוכחת צדקתי. בבית-המשפט חזרתי על הצעה זו.

אחרי שנגמר המשפט, נאחזתי באפשרות זו כבעוגן הצלה. עבדתי ביום בחקלאות בתחום בית-הסוהר, ובלילה ישנתי בתא עם עוד עשרה אסירים ידועים-שם. ימים אחדים אחרי אישור פסק-הדין בבית-המשפט העליון הועברתי לבית-הסוהר ברמלה, ומשם למחנה מעשיהו הסמוך. עסקתי בענייני אפסנאות ופקידות. בעזרת מנהל המחנה, שלמה שושן, הצלחתי לקבל סטיפנדיה משרה-החינוך, והתקשרתי עם המכון הישראלי להשכלה בכתב. שם התחלתי להתכונן לבחינות הבגרות.

אולם כל אותן שנים ארוכות ניקרה רק מחשבה אחת במוחי: לקבל זריקת-אמת כדי להור-

בן-גוריון: שופט יכול לשעות

(ב) גם אין דברי עתונאי ואני מכבד מר אורי קיסרי כעתונאי הגון — ראה משפטי. לא אני ולא מר קיסרי ממונים על המשפט. אלא שופטי המחוז.

(ג) במקצת אני תמה על דבריו בדבר משפט צדק. ואם חייב אנכי בדיון שיעניי שוני "בכל חומרת הדיון". כלום לא תסען נגד משפט חדש מה שאתה סוען נגד המשפט שנתקיים? אם אתה בטוח שאתה חף מפשע — לא תוכל להשלים גם עם משפט חדש, במקרה שירשיע אותך.

לצערי לא אוכל להזמין הפרוסקוטור של המשפט — מסעמים מובנים לך: חוסר סמכות וגם חוסר זמן.

דבר אחד אני יכול לעשות — ואותו אעשה, ורק זה: אני אעביר מכתבך לשר המשפטים מר פנחס רוזן. אני מכיר אותו כאדם הגון וישר בהחלט. הוא גם בר-סמך. אם הוא יראה יסוד לחידוש המשפט — תדאי יעשה זאת.

אני מצטער שתשובתי אחרת כל כך, ואחד הסליחה.

בכבוד רב, ד. בן-גוריון.

המכתב הבא של דוד בן-גוריון נשלח לחיים שמחון כתשובה על פנייתו למנהיג הקשיש, שישב אז בשדה-בוקר אחרי שהתפטר מן הממשלה. המכתב כתוב בי כתביד, על גליונות-נייר דקים.

שרה-בוקר, 11.11.54.

לחיים שמחון בן נסים — שלום רב. קראתי מכתבך בעיון רב. ממכתבך אני רואה שאתה מבין היטב שאין לי כל סמכות משפטית או אחרת להתערב בענייני משפט. אבל מכיוון שהפנית דבריי אלי בידעך זאת — אעיר כמה הערות למכתבך.

(א) נדמה לי שאין כל יסוד להאשמות שאתה מטיל על המשטרה. לא המשטרה שפטה אותך — אלא בית משפט מחוזי. כמובן גם שומר וגם שופט עלול לעשות משגה — אבל איני מקבל קטרוגך על המשטרה. במידה שאני מכיר אותה — היא ישרה, חרוצה ותאמנה. איני סבור שהיתה לה איזו סינה אישית נגדך, והיא בלי ספק מלאה חובתה למדינה, והאחריות על המשפט — היא לבית המשפט.

הדין שלי, הורי מירה ארצי ואבי. התנאי השני היה שיוציקו זריקות כאלה גם לארבעת העדים העיקריים — כושי, אלי עבאדי, השוטר כהן והשוטר אפריאט.

מר כהן דחה את שתי הדרישות. הוא כתב לי שאינו יכול להכריח אנשים לקבל זריקות כאלה. אולם אם רצוני בכך, אני יכול לקבל זריקות, אולם בלי נוכחות נציגים במקום.

התנהל בינינו ויכוח ממושך במכתבים ולבסוף, כשנפגשתי עמו במעשיהו, לפני שלושה חודשים, הבעתי את רצוני לקבל את הזריקות ללא כל תנאי. הוא הבטיח שאם תוצאות הזריקה יהיו לטובתי, הוא ימליץ בפני נשיא המדינה לחון אותי, דבר שיגורר אחריו מאליו את ביטול התיק שלי. הסכמתי.

חלמתי על מירה...

לעולם לא אשכח את היום כשארזתי את חפצי ויצאתי מהמחנה לבית-החולים סלביה בירושלים.

זה היה בדיוק בימי המערכה הגדולה בסיני, שבה בוזאי הייתי משתתף כחייל-קבע, כי

העם

חמאה או מיראן

מנהיג גרמני העמיד בשעתו את עמו בפני הברירה: חמאה או תותחנים. בפני ישראל עמדה, השבוע, ברירה אכזרית לא פחות: חמאה או מיראן, חמאה או עזה.

למאורה הבינו זאת הכל. הממשלה התכנסה עוד לפני שבועיים, החליטה לעמוד עד הנשימה האחרונה על אחד משלושת הפתרונות האפשריים להבטחת חופש השיט במיצר המריבה:

- המשך כיבוש בידי צה"ל, יחד עם רצועת חוף צרה לאורך המפרץ;
- ערובות ממשיות מצד מצריים;
- כיבוש המיצר בידי צבא גורבני, עד להתחרת השלום למרחב.

מנהיגי כל המפלגות חזרו בקול רם על החשש הנחושה להיאבק. האוצר הכין תקציב אלטרנטיבי, למקרה של עונשין חמורים מצד אמריקה (העולם הזה 1005).

אולם כשהיתה הממשלה צריכה להתכנס השבוע כדי לדון על המשך המאבק, שוב לא דמתה לכיתה קרבית ערב צאתה להסתערות. היא דמתה יותר למיסדר-חללים: שליש הממ"שלה היה חולה, שליש שני שוטט בחוף לא-רץ.

הנמר והחתול. לא היה זה הסימן היחיד לכך שנמר ההתנגדות עלול להיפך בכל רגע לחתול בית. מסוכנים יותר היו הרמזים שגש מעו בגלוי כי הפגנת ההתנגדות (והמצוקה הכלכלית שתבוא בעקבותיה) נועדו בעיקר לצרכים פנימיים מפקקים ביותר. המועצה הכלכלית העליונה, שהיתה צריכה לקבוע תוכנית-חרום כלכלית, עסקה בענייני מהיכך בגלל מחלת השר פרץ נפתלי.

הרמז הגלוי הראשון בא מצד הארץ. העתון הבורגני, שמאז יום היוחסו היה תמיד בחיל" החלוק של כל נסיגה לאומית, המליץ לפתע במאמר ראשי על התנגדות עקשנית. הוא גם אמר בפה מלא מדוע: לדעתו אפשר רק ברגעים של מתיחות לאומית עליונה לשכנע את הפועלים להוריד את רמת-המחיה. לכן כדאי להתעקש מעט, עד להורדת השכר.

דעות דומות הושמעו בקול נמוך יותר גם בכמה מחוגי מפא"י, הקרובים לביג"י ו"ללוי אשכול. לבסוף לא היה ברור עוד אם כדאי להתנגד לדעת העולם, למען חופש הייט, אפילו במחיר של ירידת רמת-המחיה — או שכדאי להגן על חופש-השיט כדי להוריד את רמת-המחיה, אפילו במחיר של הרגות העולם.

התוצאה היתה מחוייבת המציאות הפוליטית. אחרי כמה עקיצות מצד שמאל, הכריז מנהיג האיגוד המקצועי אהרון בקר כי הי פועלים יורשו את תוספת השליש, מיראן או לא מיראן.

השעה היפה ביותר. אילו היתה הי ממשלה מתכננת ברצינות למאבק היסטורי לחיים או למות, שיחולל מהפכה בחיינו הפרימיים של כל אדם בישראל, היתה מן הסתם נזהגת אחרת.

ראש-הממשלה היה מתייצב לפני העם בשידור דרמטי, מעמיד אותו על הסכנות וה"כרונות הדרושים, בדומה לנאומו ההיסטורי של וינסטון צ'רצ'יל, ערב הקרב על בריטניה: "נתנהג כן שאם התקיים המדינה עוד אלוף שנים, נגידו הדורות הבאים: זו היתה שעתם היפה ביותר..."

אם לא היתה נכונות כזאת, הרי כל הדיבורים על התנגדות-עדר-הסוף היו פשע פוליטי. ברמה העליונה של מדיניות בינלאומית מסוכן מאד לשחק בבלוף. כי אם יסוג צה"ל לבסוף למרות כל ההתלטות החגיגיות, תמורת כמה מלים סתמיות של עצרת האו"ם על חופש השיט, עלולים גדולי העולם להישוב שאפשר באותם המאמצים להזיז את צה"ל גם אל מעבר לגבולות המדינה, לכל קו חדש שימצא חן בעיניהם.

בלוח השחמת של המרחב, צה"ל עודנו הי מלכה. מסוכן מאד להזיזו אנה ואנה ללא תוכנית רצינית.

מדיניות

גולדה מרה

האופטימיסט אומר כי הכוס "מלאה למחצה". שעה שהפסימיסט מתאר את אותה "ז" כוס כ"חצי ריקה". החלטת האו"ם על פיגוי צה"ל, השבוע, איפשרה שני פירושים דומים. האופטימיסטים יכלו לקבוע, בשמחה, כי האו"ם נמנע לפי שעה מלהטיל עונשין על ישראל, או אף לאיים בהם.

הפסימיסטים יכלו להצביע על עובדה בר-

למחרת הרצח צולמה תמונה זו של מקום העלייה. המקומות המסומנים הם: (1) המקום בו ישבו שמחון ומירה, ליד קיר בית-הקפה עבאדי, (2) המקום שלפי טענות המשטרה בוצע בו הרצח ו(3) המקום בו נמצאה הגופה בתוך שטח החורבות.

חמיד ראיתי את כל עתידו בצבא. לא אספר כאן מה עבר עלי כששמעתי את הידיעות מן החזית, וחשבתי מה עלול לי שמנעו ממני להשתתף.

בבית-החולים הייתי חופשי. נתתי את מילת-הכבוד שלי שלא אברח. האיש שכל גורלי היה נתון עתה ביוני היה הפרופסור ויניק. הוא שוחח איתי ארוכות והפנה אותי לאחת הרופאות במקום, שערכה לי בחינות פסיכו-טכניות, בזיגת רורשך ועוד. היתה זו הכנה לזריקות.

חמישה ימים אחרי שנכנסתי לבית-החולים הוזרקה לי הזריקה הראשונה, בשעה שמונה בבוקר. בחדר היה רק הפרופסור ויניק עצמו, שהזריק לי את הזריקה הענקית, חוריד הזרוע הימנית. איבדתי את ההכרה ואיני זוכר דבר, עד שהוא העיר אותי כעבור שלוש שעות במלים: "מה חלמת?"

אמרתי לו שחלמתי על מירה. הוא שאל: "דברים טובים או רעים?" ענית: "טובים!"

הוא הזמין אותי לכוס קפה ואמר לי: "שמחון, אנחנו נעזור לך". באה אחות מן המחלקה, שהייתי שייך אליה, ולקחה אותי למחלקה. שכבתי לישון והתי-עוררתי אחרי כמה שעות. הרגשתי שאני עדיין סחרחור.

כעבור חמישה ימים קיבלתי מויניק את הזריקה השניה, בשעה עשר, ושוב העיר אותי כעבור שלוש שעות באותה שאלה. הייתי יותר רדום מאשר בפעם הקודמת. לא זכרתי דבר ממה שדיברתי בשעת הזריקה.

למחרת הזריקה השניה הוזמנתי למשרדו של הפרופסור ויניק, שאמר לי כי הוא מוכן לבוא לכל בית-משפט כדי להעיד לטובתי. הוא אמר שהוא מכיר אותי עתה מהייתי בן שש ועד להימצאותי בבית-הסוהר. ראיתי שתיקי הפרשה שלי היו מוערמים על שולחנו, ושהוא בקי עתה היטב בכל צדדי הפרשה.

ארבע שנים פחות כמה ימים...

תוצאות הבדיקה הועברו למר חיים כהן, וחיכיתי בכליון עיניים לתשובה. הימים יוראו לי כאינסופיים. ציפיתי שיבואו בכל רגע לשחרר אותי ולנקות את שמי. הייתי נתון במתיחות עצומה.

ישבתי שוב בסעשעיה. כל יום היה כחודש. הרגשתי שאני מלא, ובאותה שעה שאני שבור. עברו חודש ו-13 יום. ואז לפתע קיבלתי צו מטעם נשיא המדינה, בו הפחית את העונש וקבע שאשתחרר ביום 28 בדצמבר, שמונה חודשים ויומיים לפני מועד תום תקופת מאסרי-האחרון.

זה היה יום גדול. בני משפחתי, אבי, אחותי, דודתי ובן-דודי באו במונית מחיפה וחיוכו לי ליד השער. הפרייה היתה קשה, כי היה עלי להביע את תודתי בעמקה לסגל מחנה מעשיהו שהתייחס אלי — כמו כל שרות בתי-הסוהר — בהגינות מופתית, למן היום הראשון ועד האחרון.

לבשתי את מדי הצבא, שבהם נדננתי, פרט לסימני הדרגות וסמלי צה"ל, ויצאתי דרך השער — ארבע שנים פחות כמה ימים מאז אותו יום בו נעצרתי בראש-פינה עלידי סמל המשטרה ושני השוטרים, בשעת ישיבת הסמלים.

עד אשר ימצא הרוצח...

רגע שיצאתי, לא היתה לי כל תוכנית להמשך חיי. הקאריירה הצבאית שלי, שהקדשתי לה עשר שנים, נהרסה. איני יודע מה אעשה.

אבל לא זה הוא המסריר אותי כיום. פרשת מירה ארצי, לא נכתימה. הרוצח האמיתי לא בא על עונשו, ושמי לא טוהר. במשך ארבע שנים ישבתי בבית-הסוהר על לא עוול בכפי.

לא אנוח עד אשר ימצא הרוצח ותוכח צדקתי. אני פונה אל העדים במשפט — אל שלמה קאובמן, אלי עבאדי, השוטר כהן והשוטר אפריאם — אם מצפונכם נקי, לכו בדרך שאני הלכתי בה. בקשו מן היועץ המשפטי שיסדר לכם זריקות-אמת. אם הנכם מרגישים את עצמכם חפים מכל פשע, זו הדרך להוכיח את צדקתכם, למרות שהחוק אינו יכול לחייב אתכם לעשות זאת.

אני פונה אל כל אנשי המשפט בישראל, אל ראשי המדינה ושליטי הצדק: הנה פרשתי לפניכם את כל הפרשה. לא הסתרתי דבר, אולי מלבד פרטים קטנים שפרחו מזכרוני אחרי ארבע שנים של ישיבה בבית-הסוהר.

אני מבקש כי בעית מירה ארצי תחזור לדוכן בית-המשפט, עלידי עריכת רביזיה של המשפט כולו.

נפלתי קורבן לרשלנות החוקרים ולטעות משכנית מצערת. מה שקרה לי, יכול לקרות לכל אחד. איני מבקש כיום יותר מאשר דבר אחד: ניקוי שמי והחזרת כבודי שנרמס.

לפי הנוהג ששרר בארץ בימי המנדט הבריטי ועוד היה נהוג בימי פסק-דינו של שמחון, היו מפחיתים באופן אוטומטי שליש מתקופת מאסרו של אסיר שהתנהג בסדר במאסר, נוהג זה בוטל בינתיים, וקיצור תקופת מאסרו של אסיר טעון עתה דיון מיוחד.

רלית לא פחות: 74 אומות בעולם התאחדו בחזית אדירה כדי לדרוש מצה"ל לפנות תוך חמשה ימים את שארם אל-שייך ואת רצועת עזה. רק מדינה אחת בלבד הצביעה עם ישראל: צרפת. קוסטה-ריקה וקובה, בירת ייצור הסוכר העולמי, נמנעו — אולי כדי להמתיק את הגלולה.

ברירות מוזירה. דעה אחידה כזאת של כל העולם התברותי היא גורם בינלאומי ממדרגה ראשונה. היא נתאפשרה הודות ל"טכסים אמריקאי מוצלח.

במשך כמה ימים ניהלו גולדה מאיר ו"עוזיה באו"ם פעולה קדחתנית בין המשלחות באו"ם. הצד ההגיני של עמדת-ישראל — כי הפרת-חוק אחת (התקפת ישראל) אינה מצדיקה הפרת-חוק שניה (המצור המצרי בטיראן) — נתקבל על דעת רבים. היה נדמה כי שוב לא יימצאו באו"ם שני השלישים הדרושים להחלטה חריפה נגד ישראל ולהיטל עונשין עליה.

ואז, עלידי הזזה קלה של ההגה המדיני, הפכה אמריקה את הקצרה עליפה. היא שיכ-נעה מאחורי הקלעים את הגוש האסיאתי-אפריקאי להציע החלטה מתונה, ללא עונשין. ישראל, שנראתה ברגע אחד מוקפת ירידים, נשארה לפתע מבודדת לחלוטין, הילד הרע של הכיתה.

המשק

תור הזהב

בשעה שהקברניטים המדיניים טיילו על גשר-הפיקוד וניסו להחליט אם ואיפה ללחום (ואה לעי) עסקו המכונאים בבטן האניה הממשלתית בהכנת המכונה הכלכלית לקרב. מצב-רוחם היה נחות מרומם מאשר לפני כמה שבועות.

אחרי מלחמת סיני הכריזה מכות-השגור באמריקה על מיבצע-חרום מיוחד לכיסוי הוצאות המלחמה. קיוותה ליכול של 100 מיליון דולאר, בהתאם לכך הוכנס אומדן: יומי טימי מאד של נכנסות מטבע-חוץ "הצעת" התקציב של הממשלה (העולם הזה 1005).

כספי השגור והמענק, הזורמים מאמריקה, הם בסיס המשק הישראלי. אין הם מכסים רק את הוצאות השכונ וההתיישבות. בסביבת השני, בידי הקבלנים והפועלים, הם הופכים ללירות המזוימות דם למחזור הצריכה והי מחיה.

עתה באה בשורת איוב: תחת 100 מיליון הדולאר המקומי, יבואו רק 25 מיליון. אם בגלל קוצר המלחמה, ואם בגלל דעת-הקהל העויינת בעולם ובאמריקה, לא נשא המיבצע את הפרי הדרוש.

גם בלי סנקציות בינלאומיות, יגרום הדבר לירידה גדולה של ההכנסות, שתצטרך לגרום לירידת ההוצאות של הממשלה. כי בתקציב הרגיל הובאו כספי הסכנות (שהם כספי השגור) לא רק בחשבון הפיתוח (41 מיל-יון ל"י) אלא גם — זו הפעם הראשונה —

תזכיר

תקציב סודי.

בר גילה העולם הזה (1005), זו הפעם הראשונה, כי האוצר הכין תקציב סודי לששת-חודש, למקרה של סנקציות אמריקאיות קיצור ניח. ידועה זו הייתה גלים ב"חוגי המשק."

כעבור יומיים חזרו כל עתוני המדינה על ידיעה זו, שאושרה בינתיים על-ידי מקורות רשמיים.

★ ★ ★

חבלה או מימטום?

חצי שנה ערך העולם הזה (980 והלאה) מחקר מקיף על מפעלי האשלג, גילה בפורס כיצד בוז בוז סכום של מיליונים על-ידי דב יוסף ויועציו, באחת השערוריות הכלכליות הממאירות ביותר שהיו אי-פעם במדינה.

השבוע הגיעו חמשת חברי ה"ועדה המיוחדת של הכנסת, ש"חקרו את הפרשה הזאת, למסקנות המזהירות לחלוטין עם דו"ח העולם הזה.

המערכה הפוליטית פביב מביצע סיני, מתקרבת לקיצה
המר. תוך זמן קצר יצא החייל הישראלי האחרון משארם אל-שייך ומרצועת עזה. במקום זה יכנסו לשטחים אלה יחידות האו"ם. יחידות אלה ימסרו את שארם אל-שייך ומיצרי טיראן לכוחות מצריים, מבלי שממשלת מצרים תתן כל הבטחה בדבר חופש השייט לאילת.

בעזה, ישוה כוחות האו"ם תקופה ארוכה יותר. אולם גם משם יצאו, וימסרו את השטח לכוז משטרתי מצרי. בשטח ישראלי רק כמה מפקחי או"ם, בעקבות הבטחה של האמריקאים כי יעשו מאמצים למנוע חדירת פיראטין מהרצועה לישראל. אולם שלב זה יהיה שלבי-מעבר ואין זה מן הנמנע כי הצבא המצרי ישוב גם לרצועת עזה ללא כל תנאים.

האו"ם ינסה להמתיק את הגלולה המרה. אחרי הפינוי, עשויה להתקבל החלטה הקוראת להבטחת חופש שיט לאניות ישראליות במיצרי טיראן ובתעלת סואץ. אין סיכויים כי מצרים תיענה לקריאה זאת.

האמריקאים יפתחו במערכה פוליטית רציפה במרחב. בין השאר, יבקר באזור סגן נשיא ארצות-הברית ריצ'ארד ניקסון, במסגרת להשפיע על הממשלות המרכזיות, להסכים לקווים הרחבים של תורת אייזנהאואר.

נסיגת צה"ל אל קווי שביחתי-הנשק לא תסיים את המשבר ביחסי ישראל-ארצות-הברית, שנוצר עקב מביצע סיני. וחינוך תחתית אמנם להפחיר בהדרגה את כחפי המיוקחים המוקפאים, אולם המצב לא ישוב לקדמותו, כל עוד לא תביע ישראל את הסכמתה המפורשת לתוכניות המדיניות האמריקאיות במרחב, שהן חוכיות לפיוס היירבים.

צעד הפשרה נוסף מצד האמריקאים: ביטול האיסורים שהוטלו על ביקור אזרחים אמריקאיים בישראל, הפוגנים קשה בענף התיירות.

במקרה שהממשלה תסכים להצהיר על הזדהות עם תורת אייזנהאואר, יגרום הדבר לזעזועים קשים בתוך הקואליציה הממשלתית. כל הסיכויים מעידים כי תהיה ליי חרית להישיאר רממשלה שתכנוע בצורה זו ללחץ האמריקאי, ואילו בתוך אחדות העבודה יתנהלו בירורים סוערים — בין השאר, על השאלה אם להפר את החלטתה העקרונית של המפלגה שלא להשאר במאליציה ללא מפ"ם. בהישראות בקואליציה, גם בלי מפ"ם, יתמודד ח"כ יגאל אלון.

מפלגה אחת הצפויה לזעזועים פנימיים: חרות. הסיבה תהיה התמרמרות המרכזות של אלה מבין ח"כים, שלא היו חברי האצ"ל, כי המפלגה נתונה עתה, למעשה, למרות של חברי מפקדת האצ"ל לשעבר, המתמרדים: בנימין אבניאל, אריה אלטמן, יוסף שופמן, מרדכי אולמרט ושמעון יוניצ'מן. חברי המפקדה לשעבר: יוסב ראש התנועה מנחם בגין, יעקב מרדור, אסתר רזיאל-נאור, חיים לנדאו ויוחנן באדר. בין הסעלות: כל הנאומים העיקריים של הסיעה בכנסת נישאים עלידי "קבוצת המפקדה" ואילו יתר הח"כים זוכים בהופעות נטולות ערך בלבד.

מפא"י תעשה נסיון לפיים את חברה לשעבר, אליעזר ליבנה. אחרי שלוש שנים של רוגז בין צמרת מפא"י לבין ליבנה, שכתוצאה ממנו איבד ליבנה את מקומו בכנסת, החליט ביג"י כי הגיעה השעה להחזירו למסגרת המפלגה. המניע לצעד זה: שיירתה של מפא"י לכבוש עמדה בחוגי האינטליגנציה, במביצע זה עשויים שני אישים להביא לתוצאות ממשיות: שרת וליבנה, אולם מאחר שביג"י חושש כי שרת עלול לבצר לעצמו בצורה זו חוג אישי, הוא יעדיף להסיל את הדבר על ליבנה.

יחזקאל סתר עלול להתכבד. אחרי משפט עמוס בן-גוריון — שורת המתנבים, תהיה תוצאתו כאשר תהיה, יבקש המפקח הכללי של המשטרה להשתחרר מתפקידו. במקרה זה, יקבל מינוי דיפלומטי באחת מנציגויות ישראל בדרום-אמריקה.

נטורייקרתא עשויים לפלוש שוב למותרות-העתונות הרעשניות. אחרי שכתה מפעילי הכת הקנאית נדונו לאחרונה למאסר, בעוון התפרעויות ליד בת"קולנוע ירושלמיים, ישימו מנהיגי נטורייקרתא את דרישתם הנושנה לאפשר להם לעבוד לעיר העתיקה, בתחום שלטון ממלכת הירדן. דרישה זו תהיה משולבת בפעולה של חסידי נטורייקרתא בארצות-הברית בה יודיעו, כי יבקשו הגנת האו"ם, אם השלטונות בישראל ימשיכו לרדוף את חבריהם.

מצבם הכספי של הקיבוצים ישתפר בהרבה. נוסף על הקצבת 7 מיליון ל"י עלידי האוצר לייצוב חובות המשקים, תתקבל הצעה שתהיה לה השפעה מהפכנית על מבנה המשקים. 40 אלף עולים חדשים ישובו בבתיים מיוחדים שיוקמו בקיבוצים, יקבלו אוכל, ושיירותם בקיבוץ ויעבדו בו. אחרי שנתיים של הכשרה יחליטו העולים אם יש ברצונם להישאר במשק או לא. בצורה זו יזכו המשקים לא רק במקור גדול של הכנסה ותוספת ידדים עובדות, אלא יש לצפות גם שלפחות חלק מן העולים יישארו במשקים לצמיתות.

אם אתה בעל בית, דירה או מגרש, היכון לשלם מס נוסף. מסי-הירוס מיוחד יוטל בקרוב על הרכוש, כחלק מתוכנית החירום הכללית.

ההומוסקסואליות תהיה חוקית בישראל, פרס לפיתוי קטינים, אם יגשים היועץ המשפטי את תוכניתו להציע חוק מתקדם חדש, שיחליף את הסעיפים המיושנים של החוק הפלילי בענין זה.

לא מן הנמנע כי בית-המשפט העליון יורחב. במקרה זה, המועמד הראשון למינוי כשופט עליון יהיה עורך-הדין לויצקי. אחריו בתור עומד נשיא בית-המשפט המחוזי בירושלים, השופט בנימין הלוי.

על אחת לחמשים אינם מועילים למשפחות אחת הלוחמים האמיתית נבחנת רק בהתגברות ומסירות, בימים שלאחר הקרב.

הובלה

יונק לשמיים

כאשר נרכשה, לפני כשלוש שנים, המיכלית ירדן, בעלת נפח של 10 אלפים טון, עלתה לקנייה הישראליים כחול ממיליון דולר. מחיר זה נשאר מקובל, בשינויים קלים, עד לפני זמן קצר. חסימת תעלת סואץ שינתה את המצב בצורה קיצונית: על כל מטר מעוקב של תפוסה במיכלית נמצאו חצי תריסר קופצים, והמחירים זינקו לשמים. מיכליות שנהגו להוביל דלק לישראל הופנו עתה לחופי אירופה המערבית, השאירו את ישראל לדאוג לעצמה. הפתרון נמצא עלידי משרד התחבורה, שזכר שלוש מיכליות, בעלות נפח של 14 אלף טון כל אחת. יחד עם האניות הישראליות, יספיקו להוביל לישראל כמעט את כל הצרכותה בדלק.

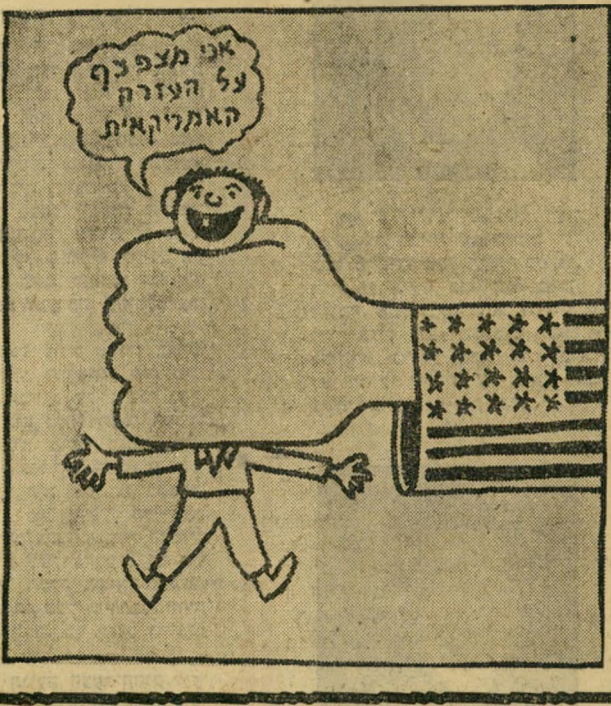
דמי חכירה של אניה אחת, לשנה: שני מיליון דולר — פי שניים ממחירה של אונייה אחת, לפני כמה חודשים בלבד.

מפלגות

האס המות

לדעת האנגלים, אין דוגמה טובה יותר לחוסר-תכלית מאשר "להצליף בשוט על סוס

חדשות צבר

מת. אולם דויד בן-גוריון לא הסכים לדעה זו. אף כי לדעת רוב הפרשנים נגמרה הקאריירה הפוליטית של משה שרת לעולמי עו, אין ראש הממשלה שוכח להלום בקידומו בכל הזדמנות אפשרית.

השבוע בחר לצורך זה בקהל שהיה ידוע בעבר כמיבצר השרתים במפא"י: איחוד הקיבוצות והקיבוצים. אמר ביג"י, בלעג, בגבעת חיים: "עם כניסת גולדה מאיר למשרד-החוק פסקה הפעולה המדינית מלהתנהל על פי השיגרה, הפרוטוקול והצינורות המקובלים...". הוסיף ביג"י, בנימה ארסית עוד יותר: "גולדה בתדאי לא תראה זאת בעין רעה אם אגיד כי החבר שקדם לה בתפקיד הנוכחי היה יותר מלומד ומנוסה ממנה. אולם לגולדה היה יתרון אחד: לא היה לה כל נסיון במשרד-החוק...".

היה זה אופייני כי בכל הקהל הרב שהאזין לגאום לא קם איש אחד כדי להגן על האדם שהיה, עד לפני שנה, אלילו של אותו קהל. בכל המדינה נשארו רק שני גורמים ששמרו אמונים לשרת: פקידות משרד-החוק ושירות העיתונים הארץ ודבר, שניסו גם השבוע להעלים את ההתנפלות הביגיסטית האכזרית.

בצל ובשמש. יתכן כי דויד בן-גוריון לא האמין כי הסוס מת.

ערב מביצע סיני דאג ביג"י כי שרת יהיה רחוק מן הארץ ביום הגדול. החשבון היה (המשך בעמוד 10)

בחשבונם של סעיפית-קציב רגילים, בצורת השתתפות הסוכנות בהוצאות המדינה. קציר השנורר. ערב הסערה, מיהר פני חס ספיר לאמריקה, להזהר כספים על ימין ועל שמאל. חשבוננו היה שאם יוטלו סנקציות כלכליות על ישראל, יהיו סכומים אלה בידי המדינה, כחוב לקהילות היהודיות, לא כחוב לגורמים זרים. כך משך 45 מיליון דולאר. עתה, עם הקטנת הכנסות השנורר, יהיה צורך להפנות חלק מן הזרם הדל גם לכיסוי החובות האלה.

אמנם, קציר השנורר של מביצע סיני יהיה הגדול ביותר מאז קציר השנורר של עונת מלחמת תש"ח. אולם החלומות החרודים של נביאי האוצר נמוגו. קול התור הנשמע בארצנו לא יהיה תור הזהב.

תורת האומה

אין מקום

בהזמנה היה כתוב: "פגישה דחופה של הורים שכולים וקרובי משפחה בדבר בירור בעית העברת חללי מביצע סיני למנוחות עולמים". מקום הפגישה: אולם ותרבות, רח' הירקון 91, תל-אביב. המועד: ערב ט"ו בשבט. כשבאו ההורים, נוכחו לדעת כי האולם תפוס. הם הופנו באדיבות לחדר קטן בחצר תיבת-נוח ושכנה.

"חשבנו שיבואו 80 איש", התנצל אחד ה"מארגנים" מאגף הנצחת החייל של משרד הבטחון, שסבר כנראה כי רוב ההורים לא יטריחו את עצמם לבוא לפגישה הנוגעת להעברת גופות בניהם, שנפלו לפני חודשיים. מספר הבאים: 400 איש ואשה, מכל כנפי הארץ, ביניהם בני מעברות שהוציאו את פרוטותיהם האחרונות לדמי-הנסיעה. בחדר שר דוחק גורא. אשה אחת התעלכה. רוב האנשים נשארו בחוץ. בבית-יוצאי השכן החלה תזמורת גיאו לגנן מגנינת ממבו עלי ופני קהל החוגגים של תחושה. אחרי נסיון שאו לקיים את האסיפה בחצר, תחת כיפת השמיים, שנכשל בגלל חוסר ספסלים, הוחלט לקיים את הפגישה במועד אחר. כנראה שבכל תל-אביב אין אולם שבביל הקהל הזה... אמר אחד ההורים בלעג מריר.

אחתות לוחמים

בתום קרבות סיני, קיבל הגדוד — אחד הוותיקים בצה"ל — משמות סריקה בשטח חים כבושים. שעה שחנה בא"ד הכפרים, הגיע למחנה חובש ערבי, הודיע ששני ילדים עלו על מוקש, והם שוכבים על הכביש. חמישה חיילים עלו מיד על קומנדקאר, מיהרו לעזרת הילדים. איש מהם לא חזר. אלה היו הקורבנות היחידים של הגדוד במביצע קדש.

מיד עם הגיע הידיעה למטה הגדוד על מות חמשת החיילים, נעשו כל הסידורים הנדרשים עלידי התקן במקרים אלה. אולם מפקד הגדוד לא הסתפק בצעדים הרשמיים בלבד. הוא החליט לעשות גם צעד אנושי, חברי הוא הקים ועדה מיוחדת, מורכבת רק מחיילים עד דרגת רב-טוראי, שתפקידה יהיה לעזור למשפחות החללים בכל צורה שהיא. הועדה פנתה מיד לחילי הגדוד, ביקשה מהם תרומה לקרן המיוחדת, אשר הוקמה למטרה זו. התגובה היתה מיידית ואחיה: חיילי הגדוד תרמו את כל משכורתם הצבאית באותו חודש.

ביקור בבתים. כאשר שוחררו אנשי הגדוד משירותם במילואים, מצלה הועדה לבקר אצל משפחות החללים, מצאה את רובן במצב כלכלי קשה. לפני החוק, מקציבה המדינה למשפחת החלל סכום פיצויים חד-פעמי או תמיכה בילדים, עד שגיעו לבגרות, לפי החלטת המשפחה. לרוב מגיעים סכומים אלה במאוחר, ואינם מספקים את הדרושות.

אחד מחמשת ההרוגים, ניסים עבר, למשל, השאיר אשה בת 19 ותינוקת בת שבעה חדשים בצריף רעוע ודולף, על חוף בתיים. בעזרת המועצה המקומית, רכשה הועדה לי-אשתו של ניסים דירה בת חדר וחצי, בבית חדש במרכז בתיים.

יצחק אפלבוים, לעומת זאת, נכנס זמן קצר לפני נפלו, לשיכון חדש, והיה שקוע בחובות. ועדת החברים הצליחה לשכנע את המוסדות הנוגעים בדבר לוותר על חלק מהחובות, תמכה באלמנה בסכום כסף גדול. גם אצל שאר המשפחות ביקור חברי הנופלים, הגישו עזרה כספית ומוסרית בכל מקרה.

אמרו אנשי הועדה: "ניחומים ודיבורים

• בין השאר: 2 מיליון ל"י לבריאות 2 מיליון לסעד, 6 מיליון כדורבה לשרותי ה"עליה" 5 מיליון למשרד העבודה, 4 מיליון לחינוך.

עורך משאל ש

העולם הזה

קע

הקהל דמה אחד: לא היה היה מכוסה וכהות, לוחטו של פרנסואה העולם הזה.

קוראים לי גינטיא
"זה בכלל לא מפרע לי להיפך, נעים לי מאד. לי אף אחד אחר בכתה לא קוראים גינטיא מפני שהם לא שונים את זה." בהצגה מקיפה ומנומקת זו, יצאה רחל פריד-מן, תלמידת תיכון חדש בתל אביב, מאז שאני זוכרת משהו, קראו לי גינטיא."

אחר שהתערב, בא זכה
וניצח היה גרשון וילן, 17, תלמיד הכתה י"א במוסד החי נוכי של קיבוץ השומר הצעיר, נגבה, גרשון, שהוא גינטיא אמיתי, תי, התערב עם חבריו לכיתה, שפיקפקו אם יוכל לנסוע להציג ולחזור בו בערב.

תרונות אחרים לשער ה
אדום, חיפשה ומצאה ברכה ליפשיץ, 20, חילת מאי-שם. ה יתרון המרכזי הוא, לדבריה: "בוה שאני לא כמו כולם. כו לשחררם ואני אדומה. לכו לש פנים נקיות ולי המון נמי שים. איפה חיקח הבדלים כל-כך גדולים, בעולם בו אנו חיים."

א תפסר שגורתי את
"המודעה מתוך העתון כי חדר התרבות. התרבותניק שלנו הוא יקה והוא מחפש כבר שבוע ימים את המנחל שקרע את הגליון של העולם הזה." סיפר דני ציפרוס, 25, טרקטוריסט מקבוצת שילר.

מרים פער, 16
מזכירות איחוד והקבוצות. כפקידה מפא"י, אין העובו אדום, מפריעה לה להיות המון מועמדות קבלו דחקה אותה. שזה היה דחקה גינטיא. אני לא זה היה כך."

לא כל מיים היה מסכים
לטוס, כשפקח הסיסה שלו על הקרקע הוא גינטיא, בכל זאת יש כנראה גם כאלה, מי שום שיחזקאל ("חזי") שמיר, 20, הוא גם גינטיא וגם פקח טיסה. חזי מבטיח: "מעולם א ארעה תקלה בגלל צבע השיער."

כ שהייתי בן 10 רצי
"תי להיות שחור כמו רור ברט טיילור, אבל הייתי בלונדי. בגיל 15 הייתי כמו חמה מרון, בלונדי, אבל כולם קראו לי גינטיא. בגיל 22 הסכמתי כבר להיקרא גינטיא אבל אז כבר לא היו לי שערות על הראש — אשתי מרטה לי את כולן."

צ.ה.ל. יש חופשה רגי
לה וחופשה מיוחדת. חופש מה הטוב השני, ביקש וקיבל פסח כצנלסון, 19, שקרא את המודעה בהעולם הזה ושכ נע, בעמל רב, את הרביסטל שהוא מוכרח ללכת: "הוא שונא גינטיא. יש לו חסבין נחיתות."

ש כנתה לספסל הלימודים
של אסנת, היא דרורה הימלבלאו, 17. "איפה הפריע?" השיבה לשאלה בדבר מידת הפרעה לחייה הצעירים, המיוחסת לעובדת היותה גינטיא. "להיפך. גינטיא, זה הענין. שאל את כל החברים שלי. לפי דבריה, ניתן להבין, שיש לה הרבה כאלה."

במדיונה

פשוט: ביגיי ומשמרה-חצר שלו, אנשי קבור צת-המנהלים, היו בטוחים כי המיכצץ יחד טור אותם לגיבורי ההיסטוריה העברית. הם רצו להפגין קבל עם ועולם כי לשרת אין שום חלק בווהר זה.

לרוע המזל, קרה כמעט ההיפך המוחלט. מיבצע סיני נראה ככשלון פוליטי חרוץ, שר הטיל צל על כל מתכנניו הפוליטיים. דחקה משה שרת, שהשתזף אותה שעה בשמש הי אסיאתית, וחסר כל ידיעה על המיבצע, היה נקי מכל רבב. בעיני ביגיי הוא היה כתב אישום חי.

לכן נקט ביגיי השבוע בפעולה קיצונית. כאשר ביקש שרת לנסוע לאמריקה ואף הודיע על כך ברבים, אסר בן-גוריון במפורש את הנסיעה. הטענה הרשמית: אדם המתנגד למדיניות הממשלה, אינו יכול להסביר אותה בנכר.

כספים

מלחמת הכספים

לגבי האיש הקטן, "אשראי" פירושו הל' וואה לקניית מקרר חשמלי. לגבי המשק בכ' ללו, האשראי הוא מחזור הדם, שבלעדיו מתים האברים.

ענף המקבל אשראי גדול וזול, פורח ומשגשג. ענף שאינו מקבל אשראי, אינו מסוגל לפעול. הוא נאלץ לקבל כסף ברבית קצוצה, המייקרת את התוצרת ומשמיטה את הבסיס מתחת לרגלי המפעל.

לכן המלחמה על האשראי היא מלחמה כלכלית לחיים ולמוות.

מול דגי הרקק. כד אחד של החזית עומדים שניים מבין שלושת הבנקים הגדולים במדינה: בנק לאומי לישראל ובנק הפועלים. שניהם מסוגלים לתת כספים ברבית גמור כה: לבל-ל ישנן קרנות ציוניות ותיקות, שהוא משלם עבורן רבית נמוכה מאוד, ואילו בנק הפועלים מחזיק בכספי קופות התגמול לים של הפועלים, שגם הן עולות לו מעט. חשבונם: אם ייאסר על הבנקים לקחת את הרבית שהם מקבלים כיום, יצטרכו דגירקק רבים לנטוש את שדה-המערכה, להיבלע על ידי הלוחיתנים.

בראש המערכה הזאת עומד אהרון בארט, המנהל הדתי של בל-ל. דרישתו: חוק מיר חד, שיטיל עונשים חמורים על נושכי נשך. יריבו במאבק זה הוא מנהל הבנק העליון — בנק ישראל (שהוא מוסד מתאם, אינו פתוח לקהל). דויד ("דוליק") הורוביץ אינו נלהב להצעה. לדעתו היא מיותרת בהחלט. כי 330 מיליון מתוך 390 מיליון הלי"י של האשראי הנמצא במשק ניתן על-ידי הבנקים עצמם, ועליהם אפשר לשלוט בנקל גם בלי חוק מיוחד. ואילו על השוק השחור הפרטי, אי-אפשר ממילא לפקח: ככל שיוחמר החוק יוגדל הסיכון של המלווה, כן תגדל הריבית השחורה.

אכסורר. כאשר הגיעה הצעת-החוק לועדת-הכספים של הכנסת, נדחתה פה אחד והוחזרה לממשלה. הועדה לא הסתפקה בכך כי יוטל עונש חמור על דורשי הריבית המוגזמת, שיצטרכו לשלם ללווה סכום שיכפיל בחמש את סכום הריבית (סכום שהיה עולה ברוב המקרים על סכום ההלוואה עצמה). הועדה הוסיפה תקנה אבסורדית משלה: ש' הלווה בעצמו יהיה צפוי לעונש, בדיוק כמו המלווה.

כשראה אשכול את מסקנת הועדה, חיך. היה ברור כי הצעת הועדה היתה הוספת את כל החוק למגותך, כי שום לוח לא היה מגלה עיסקה שהיתה הוספת גם אותו לעברייני. לחץ קטן של אשכול הספיק: חברי מפא"י בועדה שינו את עמדתם מן הקצה אל הקצה. **דייג באגם.** לפי ההצעה הסופית, כפי שהתגבשה עתה, יהיה החוק החדש הרבה יותר מתון והגינטי. עיקריו:

- שרי-האוצר עצמו יקבע מדי פעם, בצו מיוחד, מהי הריבית המקסימלית המותרת.
- הלווה ששילם ריבית מופרזת, יוכל לתבוע את המלווה למשפט אזרחי, ובית המשפט יקבע מה הסכום שעל המלווה להחזיר ללווה.

- המדינה תוכל לתבוע את המלווה ל-משפט פלילי, אולם הקנס שיוטל עליו יגיע לקופת המדינה (ולא ללווה).
- התוצאה המשוערת: כמה מן הבנקים הקטנים, המתחכמים על הריבית המופרזת, יצטרכו לסגור את שעריהם או להדביק עליהם שלטים של אחד מבנקי-הענק. מספר הדגים באגם הכספים יפחת בהרבה.

● חחבר השלישי בשלישיה: בנק לדיס' קוטנ, התופס את המקום השני.

המחיר ירד

הטיב נשאר

עט גלובוס כולל מס

1490

מלוי גלובוס

FINE

390-

עט גלובוס כולו כרום

(כולל מס)

2.500 ל"י

מלוי גלובוס

Ex. Ex. Fine

500 פרוטה

לתשומת לב:

החלפת 25 רפילים

ריקים נגד עט גלובוס

רק עד ה-1 בסברואר.

גלובוס

אדומי-השער בהצגה „ראש גזר” מה להיות גיינגי

הכללית הראשונה של הגיינגים בישראל. כל גיינגי (ת) שכיבד (ה) את עצמו (ה) היה שם. היתה זאת הזדמנות יחידה במינה לברר אחת לתמיד שאלה שהטרידה מאז ומעולם את כל הלא-גיינגים: האם העובדה שאדם הוא גיינגי בשער, משנה את גורל חייו?

כל קהל אחר. היה רק הבדל ראש אחד באולם כולו שלא טעירות אדומות — בהירות ושקטות. ההצגה המיוחדת ראש-גזר שנוערה בחסות אדומי-השער, הפכה לאסיפה

גיבורת הגיינגים היתה נערה בת 19, שהפכה ברלילה לכוכב. הגיינגים באולם הזהרו בכל נימי נפשם עם „פרנסואה ראש גזר”, הנער הגיינגי שנשא על שכמו את כל קללות ותלאות הגיינגיות — הברידות, זילזול החברים, האח וההורים. הם הבינו כי מאחורי הנמי שים מסתתרת נשמה עדינה, וכי הקליפה הגיינגית הנוקשה עוספת גרעין אנושי נאצל.

הנערה שידעה לבטא מציאות גיינגית זו בצורה כה חותכת, עד ש כבשה בסערה את הלבבות האדומים, לא היתה גיינגית בעצמה. עוד לפני חודש לא היתה שולמית פילין אלא תלמידת-מישחק, שאיש לא שם אליה לב במיוחד, על קרשי התיאטרון הקאמרי. לפתע זכתה לחשי רכה כללית מפי כל המבקרים. מתחת לפיאה הנכרית האדומה חלוחסת של ראש-גזר, נולד כוכב חדש לתיאטרון העברי.

שולמית, המשחקת בתפקיד ניצבת במחזה רגיל של הקאמרי, כבר שיחקה לא פעם תפקיד של נער. בבאלט הילדים של הרקדנית נעמי אליסקובסקי שיחקה את פיסר שבהצגת פיסר והזאב, ובתיאטרון ה ילדים קלעים שיחקה את הנער של אי המטמון. על הצלחתה בתור ראש-גזר, מספרת שולמית: „חשבתי וחשבתי על הדמות הזו, עד שהר גשתי פתע, באחת החזרות, שהבנתי איך צריך להציג את פרנסואה. אולם עד להצגה המיוחדת לא יכלה שולמית לעמוד על האופי האמיתי של הגיינגים. כל השחקנים היו מופתעים במקצת. כי הגיינגים היבנו אחרת מאשר כל קהל אחר. צחוק בריא של שמחה לאיד התפ רץ מלבם כל כמה דקות, במקומות שקהל שחור ובלונדי נרגש ונעצב. לא היה ספק: בעולמם של הגיינגים, כל החיים נראים באור אחר.

את אחת ההסתייגויות המעטות לסענה הכללית, השמיעה החילת מרים וולפין, 20: „מפריע? תלוי מתי. בדרך כלל זה לא מפריע, אבל יש המון פעמים שזה כן מפריע. למשל, לגיינגים אין אף פעם שם. תמיד קוראים להם גיינגי ודי. אני דוקא אוהבת שיקראו לי מרים.”

ל שמעון נחמה, 19, חיל בשורות חובה, ישנן בעיות גיינגיות טיפוסיות. ביחידה שלו יש גיינגי מתחרה. מתוך לזה יש תמיד אינצידנטים, מסוג „הגיינגי גיי שלכם לא הצדיע לי היום ב חצר.” „תמיד מבלבלים בין שנינו ומענישים דוקא אותי.”

★ ★ ★

גם גיינגים רוצים לחיות. אחד מהגיינגים המתגאים מאד בצבע שערם ובעל זאת עוסקים במלאכה מועילה, הוא יעקוב פליס, 30, שכנאי בנין בתה-ל: „אני עליתי מקנדה לפני 10 שנים. בקנדה יש הרבה גיינגים. התופסים מקום חשוב בחברה.”

גינגי צעיר, חיים ניסני, 16, הלומד בבית-ספר שבח בתל-אביב, הכריז: „גיינגי זה פירמה — הפירמה! להיות גיינגי זה יחוס גדול.” כשנשאל על מידת התקדמותו בלימודים, הודה במבוכה: „זה באמת לא כל כך טוב. המורים תיקף שמים לב אליך. החברה שהראשים שלהם שחורים, בולטים פחות.

מורה גיינגית תצליח „הרבה יותר ממורה בע ל שער שחור.” אמרה, ספק בצחוק, ספק רצינות, אסנת קר בלנץ, 17.5, הלומדת בסמינר לוינסקי בתל-אביב. „להיות גיינגי זה איזון. כולם שמים לב אליך!” הכריזה בהחלטיות. „ל גיינגיות הולך תמיד. עובדה ש יש כאלו שצובעות את השיער.”

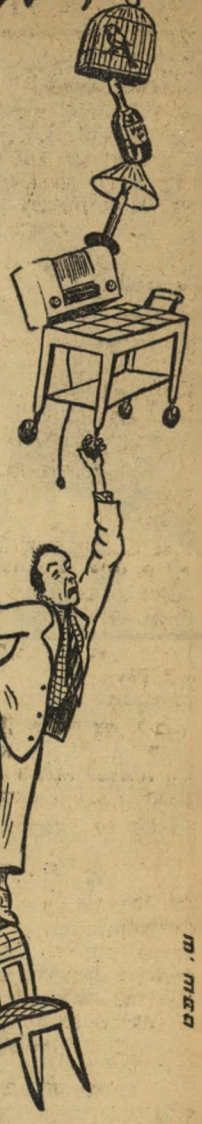

ילדים שבחבורה הוס תעו מאד למצוא באולם עשרות גיינגים מבוגרים. עמוס שטרן, 12, מרחוב בן-יהודה ב תל-אביב, הסכים לספר על חייו כגיינגי בשכונה: „בתחילה, היו הילדים צוחקים לי ולועגים לי. עכשיו הם לא מעיזים. גיינגי הוא באמת גיינגי — אבל הוא יודע גם להרכיץ.”

יל משוחרר גיינגי, היה שלמה אגוזי, 20, סקיד ב חברת הפירסום אפרוני בתל אביב. כמומחה לפירסום, נשאל כמובן על מידת החשיבות של הצבע הגיינגי לחיי החברה ול הצלחה בה. השיב אגוזי: „רא שית כל, עליכם לדעת שכל ה גיינגים הם ממורים. מי שממור, מסתדר תמיד טוב מאד.”

דלת ב יבוצים מסד ששערה להיפך, זרה ר להיות שאני א אם

פתח חשבון
"חסכון פרס"
בהנח אדיסון

מר נחום דמסיץ

מתבקש להתקשר באופן

דחוף עם שלום כהן.

מערכת "העולם הזה".

תל-אביב, טלפון 26785

שטוחות עגולות
20 סיגריות 320 פרוטה

אילת

לידה במרחקים

אילת זכתה ברופאה הקבוע, לגמרי במקרה. כשעלה ד"ר רפאל קונפניו מבולגריה לישראל הוא גויס מיד לצבא, נשלח למרחב אילת. כעבור חודשים אחדים, הביא גם את אשתו ואת בנו, החליט להשתקע בעיר הדרום. כשנודע הדבר לקופת חולים, שהתקשרה תה כל הזמן במציאת רופא קבוע לאילת, מיהרו מנהליה אל משרד הבטחון, הצליחו להסדיר סידור מיוחד במינו, לפיו ישמש קונפניו בתפקיד רופא קופת חולים המקומית, נוסף על תפקידו הצבאי.

כשהשתחרר ד"ר קונפניו משרות החובה, נשאר לגור באילת. העיר זכתה לרופא כללי, בלא שמנהלי המוסדות הרפואיים של המדינה ינקפו לשם כך אפילו אצבע קטנה. מה שלא היה ואינו באילת עד היום, היא מרפאה מצוידת כהלכה, שתכלול חורי חור לים וחדר יולדות. כל חולה במחלה מידבקת, ילד שחום גבוה תקף אותו או יולדת, מר טסים מיד לצפון, לפעמים אפילו במטוס מיוחד, ונעולה הון תועפות.

ותיקי אילת הישראלים התגברו על הבעיה בעקיפין. לרבים מהם היו קרובים בצפון, אליהם שלחו את נשותיהם הכורעות ללדת. רבים מהם משמשים בתפקיד מנהלי מוסדות, הם ניצלו את קרן הנסיעות של המוסד, כדי לנסות את נסיעותיהם לרופאים מקצועיים, שרופא הכללי המקומי שלח אותם אליהם.

"אל תשלמו יותר!" בעית חדר החור לים נעשתה קשה הרבה יותר, כשהגיעו משפחות העולים החדשים ממרוקו. לאלה לא היו קרובים אמידים בצפון. הם גם לא היו נציגיהם של מוסדות מכובדים. כשכרעה אש תו של תושבי עולה ללדת, הסתכמה ההוצאה ב-35 ל"י דמי נסיעה ו-150 ל"י לפחות, הרי צאות שונות של ימי הלידה בצפון. בעיה קשה אחרת הייתה משפחתה של היולדת באילת. רוב משפחות העולים מנו יותר מילד אחד וכשנסעה היולדת לצפון, לא היה מי שיטפח על שאר הילדים בבית.

המועצה המקומית היתה אובדת עצות. תביעותיה למוסדות ההסתדרות המפקחים על קופת חולים, אל משרד הבריאות ואל משרד הפנים — הושבו ריקם. בחוסר ברירה, פתח יושב ראש המועצה, חנוך נגר, את הקופה, חילק ממנה הענקות כספיות לכל תובע. "מה יכולתי לעשות?" הצטרף נגר, "הברירה היתה בין עזיבת העיר וירידת מוראל כללית, לבין גרעון וחקירה של משרד מבקר המדינה. בחרתי בדרך השנייה."

ההוצאה של בחירת דרך כזו לא אחזה לבוא: גרעון של 20 אלף ל"י בתקציב ה-1956/7. מועצה לשנת הכספים 1956/7. בעקבות הדבר גרעון שנוצר, קיבלה המועצה הוראה פסק גית ממשרד הפנים, המפקח על הוצאות מועצות המקומיות: "אל תשלמו יותר!"

השבוע הגיע המשבר לשיאו: אחת ממשפחות העולים החדשים, שהגיעו בשבוע שערב בטיסה ישירה מצפון אפריקה, הודיעה כי היא עוזבת את אילת. "במרוקו", נתלה נגר העולים, "הבטיחו לנו שיכון עם בית חולים. לא רוצים שאשה שלנו תלד רחוק. ילדים צריך ללדת ליד בית אבא ואמא."

לראש המועצה לא נותר אלא להאזין לצעדי קותיהם ולהסתכל בחוסר-אונים אל המטוס הלוך אותם צופנה לאחד ממחנות המעבר של הסוכנות היהודית. כשהמטוס המריא, נגר גש נגר אל בית הדואר הכמון, שלח מברק לעשרות כתובות ממשלחיות והסתדרותיות, שעסקיהן נואמים מדי שבוע על הצורך ב"יישוב אילת, הרחבתה ופיתוחה. הברק נגר: "כל שעה שעוברת ללא טיפול — מקרבת שערורייה ציבורית."

למעשה, היתה כבר השערורייה הציבורית בעיצומה. רק מול איום זה נעורה הממשלה לפעולה. בהודעה קצרה הודיעה כי, עקב הסיכונים בין משרד הפיתוח ומשרד הבריאות, יוקמו בקרוב בית יולדות וחדר ניתוחים באילת.

עתונות

נערת היום

שבוע אחרי שעזבה את ישראל בדרכה לאיטליה, על מנת להשתתף בצילום הגירסה השנייה למערכה האחרונה של הסרט נערת היום, זכתה השחקנית חיה הרלית לפרסום מזורז מעל דפי שבועון ההסתדרות דבר ה-שבוע.

כתב דוד (ב.א. דוד) בן-אלול, עורך מדור הקולנוע של השבועון ובנו של מי שהיה העורך הראשי שלו, עד לפני שבועות

במדניה

לברכת שלום בהיפגשם, החליט לנגר לצאת לפנסיה. הוא הודיע על החלטתו ההחלטית. לעת יקנה, במושב בחבל לכיש.

אברהמי התעורר לפעולה. החלטתו האחרונה של לנגר מצאה חן בעיניו. מספר ה' מחוץ הודרו להקים ועד ציבורי לכבודו של "השומר הוותיק ביותר", התחיל לאסוף כסף מיד לעריכת מסיבת ענק, שהתקיימה בשבוע שעבר במלון הנשיא בירושלים.

סוף סוף, לא כל יום אפשר להיפטר מקצין חתיק.

דרכי חיים

פגישה במעברה

העליה מאיטליה הביאה למדינה את דוכני האספרסו. את הפיצה הנאפוליטנית ואת קטי פדרו. אילו היו ידידיה האיטלקיים של קטי בת ה-17 חייבים להגדירה, היו אל נכון מציינים שהיא שחומה וריחנית כקפה אספרסו, ותפוחה וטעימה ממש כפיצה.

אולם במעברה בסביבות תל-אביב, שם התגוררה קטי היתומה מאב, עם אמה, שהייתה תמסו אורחיה החדשים של המדינה בלשון הרבה כחות מליצית, למרות שהיו בליבם אותן הכוונות עצמן.

לא היה כל פלא בכך שקטי, בעלת ההור

פצה החיצונית המושכת, שימשה לעיתים די תכריכות מרכיב בפי יושבי הקפה הצעירים מעדות המזרח, במעברה בה פעם היו גם מסקנות די ברורות לשיחות אלה, שהיו מסי תמימות ובנימוג היסט לות לא עדינים ביותר אל קטי, כשהיתה חוזרת בשעות הערב מעבודתה בבית הרושת רמת-גני. יתכן שרק משום שהיו לקטי שני אחים בוגרים, לא הסתיימו אותם נסי יונות בתוצאות עגומות.

לפני חודשים מספר, נפתחו בפני קטי אופקים חדשים. היא הכירה ב"רמת-גן צעיר לילי הארץ, יצאה עמו מספר פעמים, וכעבור זמן קצר החלו השניים לחבון תכניות נשואים.

בקבוק ליזול. באחד הערבים חזרה קטי לי ביתה מעבודתה, כאשר ניטל אליה בחור גבה קומה, מיד עם דתה מן האוטובוס. קטי הבינה כי ריח יין גורד מפיו, ומיהרה להתחמק ממנו מבלי לענות דבר על ההצעות שהשמיע לה.

אולם בפתח הצריר בו גרה קטי, פקעה סבלנותו של הבחור חיים מועקי, עולה עיר ראק. הוא תפס את היפהפיה בשתי ידיו והחל לצעוק: "כל האיטלקיות לא הגונות! למה את לא איתי?"

קטי המבוהלת והנדהמת, שחששה מן הרעש וידעה כי הבחור שיכור, מיהרה להשיב תיקו, הציעה ללחוץ לצריפו ולדון על שיחה עמו בפעם אחרת. הצעיר נרגע, ובליוחיה של קטי חזר לצריפו.

הכל היה עובר ומסתים בשלום, לולא היו במעברה כמה אנשים היושבים ימים תמימים באפס מעשה, ליד החלונות ומתבוננים בנעשה בחוץ, אפילו בלילה.

משום כך התפתח הכל במהירות. שמועות החלו לפרוח במעברה אודות היחסים בין קטי וחיים מועקי. תוך זמן קצר חרגו הסיפורים מתחום המעברה, הגיעו לאזניו של חברה של קטי. הוא ניתק את הקשרים ביניהם. כל חלומותיה של קטי נגזזו במחץ יד.

לפני שבוע הובאה קטי לבית החולים ב"חוסר הכרה, לאחר שבלעה את תוכנו של בקבוק ליזול, ניסתה להתאבד. שטיפת קיבה הצילה אותה ברצף האחרון.

מעשה זה שיכנע משום מה את הצעיר הרמת-גני, בן למשפחה מיוחסת וידועה, ב"תמימותה של קטי. השובע, קיבלו כל ידידי המשפחה מיוחסת הזמנות לחתונה משוארת שתיערך במים הקרובים באחד האולמות הגדולים של תל-אביב.

אחדים: "ההסבר הרישמי (לנסיעתה של חיה) הוא שגרנצ'סקו מזאלי (במאי נערת היום) זנח ליט לשנות את המערכה האחרונה של הסרט ולצלמה מחדש. ידידי השנים טוענים שה' נימוק הוא אישי... הסתבר לנו כי הם אינם יודעים כלל שלחיה יש בעל בישראל — ה' דעה הרוחת ברומא היא שחיה היא אשתו, או לפחות ארוסתו של מזאלי..."

בין קוראלי אותה פיסקה היה בעלה של חיה, המהנדס נחמן ("בובי") צרבניצר. הוא מיהר אל עורך דינו, ביקש את התערבותו המידית.

אמר צרבניצר: "אם אמנם דיבר ב.א. דוד עם ידידי השנים ברומא, צריך היה לדעת שגם פרנצ'סקו מזאלי הוא נשוי. על כן, קשה להבין איך ידידים אלה חשבו את חיה לאשתו או לפחות לארוסתו של מזאלי."

ידידיו של בובי יעצו לו להגיש תביעת גניקין פרטית על סכום גדול. אם לא יענה דבר השבוע לתביעותיו המוקדמות של ה' מהנדס ופרסם התנצלות, עתידים משלמי המיסים של הסדרות העובדים להוסיף סעיף נוסף לסעיפי ההוצאות של דבר השבוע.

משטרה

הכושי מת'שב בלכיש

עוזר מפקח מחוזי יחיאל לנגר היה קצין גבוה במשטרה כבר בימי המנדט. כאחד מק

שחקנית הררית

אשתו, או לפחות ארוסתו

ציניה היהודים היחידים של משטרת ירוש' לים, היה לנגר משתף פעולה הרוק עם מפ' קדת ההגנה בעיר, מוסר לה ידיעות חשובות, מעביר אינפורמציה אל תאי האסירים הפוליטיים ומהם, למפקדה.

כשהסתיימה מלחמת העצמאות ויחזקאל סהר ויוסף נחמיאס התחילו לארגן את סגל הפיקוד של משטרת ישראל, בפקודת הסוכ'נות היהודית, הבינו רבים שיחיאל לנגר יהיה המועמד הטבעי לתפקיד מפקד מחוז ירושלים. סהר הבין אחרת.

במרוצת הימים נוכח לנגר לדעת כי לא רק הפיקוד השתנה במשטרת הבריטה. שוטרים גמורים, שהיו פיקודיו בזמן שלטון המנדט, הפכו להיות מפקדיו הישירים. השוטר זליג גייאר, למשל, שאחד מתפקידיו המרכזיים היה להוליך את ילדיו של לנגר לנן הילדים ולבית-הספר העממי, עלה בן לילה לדרגת קצין, השיג במרוץ הכוכבים את לנגר, היה לסגן מפקח מחוזי.

מסיבת פרידה. לנגר הפך לקצין בל' תי נדרש. מפעם לפעם היה מרים את קולו נגד פעולותיהם הבלתי-חוקיות של הקצינים דוד וילק ומשה אילון, שרכיבו את מאמצי'הם במלחמה ביריביה הפוליטיים של מפלגת השלטון. התוצאה: לנגר נדחק לקרן זווית.

השבוע, לאחר 35 שנות שירות ושמונה שנים של חוסר מעשה מחלט, ולאחר ש' מפקד המחוז לוי אברהמי הפסיק אף לחשיב

המרשעת (זמיר, תל-אביב: צרפת) — או הרוג, כפי שנקרא הסרט במקורו, היא יצירה גאונית, שכל תובב הסרט הטוב חייב לראותה. זוהי סאטירה חברתית קצרה (90 דקות), פרי יצירתו של הבמאי הצרפתי סאשה גיטרי, הזכור לשימצה בישראל, בגלל שיתוף הפעולה עם הנאצים.

המרשעת היא אשתו של חקלאי מודקן (מישל מורגן), בעיירה צרפתית קטנה. קל להבין את רגשותיו של סימון האומלל, כאר שר רואים את זוגתו. היא אשה מסורבלת וכבדת גוף, שהרשע ניבס מפרצופה. היא שותה לשכרה, מצחינה ומגדפת. למעשה אפי שר להבין במידה מסוימת גם אותה, בהתייחסב בעובדה שהיא צריכה לחיות עם מישל סימון.

עד כל פנים, אחרי שלושים שנות גשואים, מגיעים חיי הזוג לנקודת משבר, בה כל אחד מהם מחפש את קיצו של השני. עד אשר שומע סימון יום אחד ראיין משודר ברדיו, אודות עורך-דין מופלא, שהיג בפעם המאה זיכוי לרוצח. סימון ממחר להתקשר עימו, מציג את עצמו בפניו כרוצח אשתו. עורך-הדין, המשוכנע כי סימון באמת רצח את אשתו, מוצא לו מיד טענות מקילות, העשויות לזכותו בדיון.

מצויד בהנחיות מקצועיות אלה, מבצע מישל עוד באותו יום את הרצח המושלם, לאחר שהכין מראש את כל הפרטים והעשויים להקל בענשו.

שני משפטים. זה בצד זה, מעלה ה' סרט שני משפטים הנערכים לרוצח אשתו. האחד הוא משפט הילדים בעיירה, המוצאים את הרוצח חייב ושולחים אותו לגיליוסניה, המשפט השני הוא משפט המבוגרים, משפט המדינה. בפני בית-הדין הופך מישל סימון מנאשם למאשים, מצליח בזכות חלקלקות לשון וטענות משפטיות הגיוניות, לזכות ב' דין, הופך לניכור של תושבי עיירתו. באמצעים סאטיריים אלה, המעוררים לא פעם רעמי צחוק בקהל, מוחת סאשה גיטרי, למעשה, ביקורת על החברה וסדרי שלטונה. הוא הופך את החוק ואת המשפט המקודשים ב' עיני האזרחים, למשורר פרדוכסלי, חסר ערך וחסר מוסר, שכל בעל לשון חדה עלול להפוך אותו על פיו.

מישל סימון הוא גאוני כמו תמיד, ואילו שאר משתתפי הסרט, החל במרשעת עצמה וכלה באחרוני הניצבים, מציגים משחק מושלם לכל פרטיו.

מנגינות הלחאי של הסרט משרות עליו אוריה צ'אלי צ'אפלינית מובהקת, ולהטוטי הביים משלימים את כל מה שלא היה חסר להפיכת הסרט ליצירה קולנועית בלתי נשיכתת.

תחביבים קלים

פגישת בהונגיקונג (אלנבי, תל-אביב: ארצות-הברית) — סוואן היווארד מגיעה ל' הונגיקונג, כדי לגלות את עקבות בעלה הצ'לם, שנעלם בנסיון חזירה לסין האדומה, ל' מטרות צילומי חוץ.

באוריה של הברחות מיסטוריות, ריגול הדדי, בתי מרוח אמריקאיים וציאנית סיניות, המהגוררות בסירות בים, פוגשת סוואן את הגבר שכל נערה במאה העשרים חולמת ל' פגשו — קלארק גיבל.

גיבל הזקן, שמלרות שנותיו (56) ממשיך לשנע את כל צופות הקולנוע ללא יוצאת מן הכלל, הוא מבריה טוב-לב שתחביביו הם איסוף לדים והאונה לתקליטים המשמשים קולות רחוב בשיקאגו. הוא אינו מהסס להיר סוף לעצמו תחביב נוסף — סוואן היפה, ביהוד כשהמחיר הוא זול למדי. כל מה ש' עליו לעשות כדי לרכשה, הוא רק לבלוש בכל חורי הונגיקונג אחר מקום המצא של הבעל האבוד, לעצור את ראש המשטרה ה' מקומית, למלוש לסין האדומה ולשחרר את הבעל מבית-הכלא, וכמובן גם לחזור בשלום. מראותיה הלא מלאכותיים של הונגיקונג משמשים רקע מרהיב לעלילה מתקתת זו, שאינה מחמיצה כל הזדמנות להציג את ה' סינים האדומים כברבריים, שדים משחת, ו' נוסף לזאת מטומטמים עד האחרון בהם.

התאחזים רעבים

התאחזים רעבים (המרכז, תל-אביב: ארצות-הברית) — נותן לצופה הישראלי את ההזדמנות לחוות בשני סרטים בכרטיס אחד. הסרט ה' אחד הוא אודות חיות הגיונגל האפריקאיות, צולם באפריקה עצמה. הסרט השני כולל את פרשת אהבתם של הציד ויקטור מציור וה' תיית'גיונגל גיאנט ללי, בתוספת תיאור ה'

האמפרי בוגרט
פיטר לורה עמד בפניה ושטר

מלחמה באנשי המאומא בקניה. כל קשר בין שני הסרטים הוא מקרי בהחלט, למרות שבסאפארי הם התמזגו לסרט אחד. זהו סרט הרפתקאות בנאלי, מסוג סרטי טרזן או סרטי המלחמה באינדואנים, שהפעם תופסים את מקומם לוחמי המאומא. אפשר לראות בו את גיאנט ללי החמודה המתרחצת בנהר אפריקאי במעיל רחצה ה' גניע עד לשוקיים ומעוררת את תיאבונם של כמה אלפי תמסחים, כשהיא מטילת להנאתה בנהר, בסירת גומי קטנה. אולם האבי זכה הגדולה מעוררת אותה גיאנט ללי, כש' היא שוכבת שעה ארוכה באוהל בלב הגיונגל, גל, עירומה. אולם כשהיא קמה לפתע, מת' ברר שהיא לבושה כמו בנשף מסכות מזורז בלוס-אנג'לס. אכזבה זאת אין הצופים יכו' לים לסלוח, והם מביעים את התמרמרותם בכל הצורות הקוליות האפשריות.

כוכבים

בוגי השודד

זה היה לפני שלושים וחמש שנים ארוכות. על במה ברוברייט, לא מפורסמת במיוחד, הוצג מחזה בשם מוויפטי. שחקן צעיר מילא במחזה זה את התפקיד השני במעלה, הוא היה איום, ממש כמו המחזה עצמו. המבקרים, שלא הכירוהו אז, נעצו עין בתכנית ותפשו את שמו. השם האמפרי בוגארט לא אמר להם דבר. הביקורת היתה קטלנית; המחזה הורד לאחר שהוצג זמן קצר בלבד.

אי אפשר היה להאשים את בוגי הצעיר בכשלונו. הוא פשוט היה בלתי מוכשר וחסר כל נסיון או השכלה. כבן למשפחה ניירורית קית אמידה, ממוצא יהודי, בה היה האב רוטא מפורסם והאם ציירת בלגונית, שהוריו בתה לצייר בצבעי מים, היל לבוגארט הצעיר כל הנתונים ללמוד ולרכוש השכלה. הוא הצליח איך שהוא לסיים בית-ספר תיכון ב' מגמה להמשיך באוניברסיטת ייל. אולם בש' לבי ההכנה באקדמיה באנדורב, נזרק בוגארט מהלימודים בגלל מה שכונה "התנהגות חסרת כל אחריות". במקום לאוניברסיטה, הלך האמפרי הצעיר לצי, בו שירת כל תקופת מלחמת העולם הראשונה, בהפלגות בקו ליברפול-ניירורק, על סיפון ספינה בשם לויתן. כששוחרר, קיבל משרה אצל אחד מלקוחות אביו, בהנהלת זכ' רת נסיעות. במקרה היה אותו לקוח גם במאי תיאטרון ידוע, ובוגארט הועסק בתשלום לשחקני התיאטרון. מאחר שהיה כבר בתיאסי רון, היתה הדרך לבמה קצרה מאוד. השבוע, בחוליה מפוארת בהוליבורד, נפטר האמפרי בוגארט בגיל 58, כתוצאה מסרטן גרון, אחרי שהיה כמעט רתוק למיטתו ב' משך שנה תמימה. היה זה בוגארט אחר ל' גמרי. 35 השנים שחלפו מאז עלה לראשונה על הבמה, הפכו אותו לשחקן קולנוע מפור' סם ונערץ, הנכח אותו להכוכבים הנוהרים ביותר בתולדותיה של הוליבורד.

שלושה אופקר. בקריירה הקולנועית שלו, הארוכה באופן יחסי, הופיע בוגי ב' למעלה מ-70 סרטים. חלקם מצויינים, חלקם בינוניים וחלקם גרועים עד לזוועה. בעשרים

השנים הראשונות של דרכו הקולנועית, היה בוגארט אבי-טיפוס לגנאסטר הקולנועי. ההג' דרה הקופעת ביותר לתפקידיו ולדמותו ב' אותם הימים היתה ההגדרה שבאה מפיו, ל' תיאור בן לויתו באותם סרטי הגאנגסטרים, פיטר לורה. אמר בוגארט: "לורה זה האיש העומד למשיג תמיד בפניה, כשאני שווד את הבנק".

האמפרי בוגארט היה שחקן מקצועי. ה' כשרון הטבעי התפתח במרוצת הזמן. בין עשרות סרטים בינוניים בהם הופיע, היו ב' דרים שבלשו במיוחד. כזה היה הסרט קז' בלנקה שהוסרט ב'1943, וכזה היה אוצר הטיירה מדרה (1947). בגלל משחקו בשני סרטים אלה, זכה בוגארט פעמיים בפרס ה' אוסקר.

בפעם השלישית זכה באוסקר לפני שלוש שנים, בגלל משחקו במרד על הקיין. בתפקיד המפורסם של הקפטן קוויג. הפעם היה זה כבר שחקן אחר לגמרי, שחקן בשל ומפוכח, השולט בכל גיד שבכניו חרושי-הקמטים, ר' בכל טון היוצא ממיתרי קולו הצרוד. חוסר ההלהבות המיוחדת במשחק, והבעת עיניו המיוחדת במינה, הפכו אותו בשנים האחרות נות לאחד משחקני הפיסגה של הוליבורד.

לא מלאך. בחייו הפרטיים היה בוגי שתיין ויסקי מופלג, ציני וחד לשון, אנרי כיסס לפי דעותיו הפוליטיות, בעל לארבע נשים ומחמרי נלהב למגבית היהודית המאר' זודת. לפני 12 שנה נשא את אשתו הרביעית, כוכבת הקולנוע היהודיה לורן (ביבי) באקל, הצעירה ממנו בעשרים שנה. יאח גידלו בן (סטפן, 8) ובת (לסלי, 5). על כמה מקרי שברות שגרמו לשערוריות פה ושם, הצטיין הווג בצנעה מיוחדת של חייו הפרטיים. שניים מסרטי האחרונים, שהוצגו לאחריו נה בארץ, משקפים יותר מכל את יכולתו האמנותית. היו אלה השעות הגורליות ואין אנו מלאכים.

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בקרי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● **המרשעת** (זמיר, תל-אביב) מישל סימון חוקע סכין בבטן אשתו השמנה יחד' חת הצופים, משתתפי הסרט ובתי הדין ה' צרפתיים. סאטירה גאונית על החוק והמש' פס (דאח לעיל).

● **ליידי האמילטון** (תכנת, תל-אביב) אהבתה של אשת השגריר הבריטי באיטליה לאדמירל נלסון, גיבור קרב טרפלגר. ויויאן ליי, לורנס אוליבייה בסרט ישן שחיוניותו טרם פגה.

● **חופשה בונציה** (תמר, תל-אביב) קתרין הפבורן באה לונציה כתיירת, ויוצאת ממנה כאשה. רומנטי, משחק מצויין.

● **היבשת האבודה** (ארמון-דוד, תל-אביב) שבוע אחרון לסרטי-עודה מרהיב, על טכסים ופולגים באיי בורנאו.

● **האמצינים** (ציון, ירושלים). דירק בוגארט ואקים סמיוור נוחתים בעורף ה' אויב הנאצי, לחבל במתקני שדות תעופה. סרט מלחמתי טהור; מרתק.

"לא תעלה תער..."

עכו, ניסה בית-המשפט לברר אילו סי' צויים חייבים לשלם שני צעירים דרוזים, תושבי הכפר בית-גיאן שבגליל, אשר התנסו על שיין דתי ממשפחה יריבה, גילחו את זקנו כנקמה על עלבונות שספגה משפחתם שלהם ממשפחת השיין.

★ ★ ★

זנב האריה

בתיים, נעלב ראש המועצה דוד בך ארי, כאשר ראה כי בתיים לא זכתה למדור מיוחד משלה בספר הטלפונים החדש, אלא שמינייה פוזרו בין מינויי תל-אביב, תבע לתקן את המעוות.

★ ★ ★

קור רוח

תל-אביב, ביקש תושב בן 45 להתאבד עלידי ק צה לים, שינה את דעתו ב' בואו כמגע עם המים הקרים, נלקח לבית החולים העירוני כשהוא רועד מקור.

★ ★ ★

סם האהבה

באר-שבע, הודתה צעירה בפני המש' טרה כי היא טמנה סמים משכרים ב' דירתו של ידידתה גרמה למעצרו, וכי עתה, לאחר שהסכים לשאתה לאשה, היא מקבלת על עצמה את ההאשמה של התחזקת סמים משכרים.

★ ★ ★

אייה-משמון

פתח-תקוה, מכר תושב מערכת רהי טים עתיקה, מהר לשלוח מטורה לבני תו של הקונה, שלא מצאה את המטמון ה' משפחתי העתיק של 69 מטבעות זהב ש' שכת זמוכר, לדבריו.

★ ★ ★

משיגע!

לונדון, אחרי שזכה בפרס הגדול של 30 אקף ליש"ט בנחשון הספורט ה' שבועי, רצה הזוכה, חוה-הנפס היושב ב' מוסד סגור, לתת את כל הכסף לידיד, נמנע מכך עלידי בית-המשפט.

★ ★ ★

גלגל חוזר

מגדל-אשקלון, נמצאה תינוקת על ידי אדם לא שפוי בדעתו, לאחר שנחטף פה תשע שעות קודם לכן, עלידי אשה ש' המשטרה חושדת בה כי איננה שפוייה בדעתה.

★ ★ ★

אליבי

האיינזים, ביקש אחד מנכבדי העיר מקצין המשל הצבאי שלא ייעלם מי דרישתו להעביר אליו כל הוראה בכתב, הסי' ביר: "מחר אולי יבואו אזורים אחרים; וכש' הם ישאלו אותי למה עשיתי את רצון ה' ישראלים, אניד להם: בתוקף המכתב הזה!"

★ ★ ★

כשנשים רבים...

כפר שלם, ביקש אדם להשכיך שלום בין רעל ואשה אשר רבו ביניהם, הוכנס לבית ברצון, ניצל את ההזדמנות ונעלם עם 1700 לירות בתכשיטים וכוזמנים.

★ ★ ★

אופנת ברים

חיפה, ערכו פקחי המכס בדיקה בחדר הכביסה של האניה קישון, אשר אנשי צותה גברים כולם, גילו שם 159 זוגות גרבי גילון לנשים, 361 צעיפי-נשים.

★ ★ ★

פרח עורף

עזה, בשעה שנערכה ביקורת על עבוי דות העיירה, נתגלה כי הופסקה כעולתו של בית-הדין העירוני, מבלי שאיש ירחל ל' הודיע על כך לשלושת פקידיו, או להעבירים לתפקיד אחר.

אנשי הפועל באו למגרש ואפילו לא חלמו לנצח אותו. באיזה חולצות הם באו? כמו החולצות של סנדרלנד, אף על פי שהם עוד לא דומים לסנדרלנד. אחי, חיים, המשחק כחלון מרכזי בהפועל תל-אביב, אמר לי לפני המשחק: "תן אותה שני גולים ואני אתן שני גולים, הלאה יהיה חיקו שתיים שתיים".

... שופט יקן כזה. כשהתחיל המשחק, הענין נראה אחרת. הפועל משחק כל שנה עם הרכב אחר, אין לו אף פעם הרכב קבוע. מה שיש להם זה כושר גופני טוב, וזה עוד להם להצא הפעם. במחצית הראשונה הם היו הרבה יותר טובים מאשר תנו. קשה היה לנו להתרגל למגרש, מפני שבמים הכדור כל הזמן מרמס. הוא אף פעם לא נשאר איתך, אלא הולך לאן שרוצה. אחרי שמקבלים שלוש אחד, קשה להתחיל. הפועל התחילו לשחק כאילו הם מפחדים שנגנוב להם את הנצחון. הייתי על ידי השער שלהם, והכדור התחלק שם בידי. רצתי אל הכדור וחודרוב חשב שהכדור אצלי ותפס את רגלי בשתי הידיים שלו. השופט פסק פנדל, ושחקני הפועל רצו שהפנדל יבעט בדיוק מאמצע שולית מים גדולה. היה שמח שם. הפועל שפכו מים על הכדור ושחקני מכבי הוציאו את הידיים. בכל זאת הקטנו את התוצאה 2:3. אחר כך הייתה ערוביה על ידי השער שלהם, והכדור נעמד אחרי המגנים. הספקתי עוד לחתוף את הרגל ולהכניס גול. אנשי הפועל אפילו לא רצו לשופט לצעוק שזה מצב נבדל, אבל הוא פסל את הגול. אני הייתי במקום ואני חושב שגול כזה לא יכול היה להיות ממצב נבדל.

אם חשאלו אותי, או במשחקים מכריעים כמו זה, צריכים להעמיד שלושה שופטים מהטובים -- שלושה קנונים שהחלטה של שופט יקן תהיה כמו של השופט הראשי, כפי שזה נהוג באנגליה. במקום זה, שמו לי איזה שופט יקן שעוד לפני שבעטתי, כבר היד הימנית שלו הייתה מכוונת לכחן השער, ולא לכיוון הקרן.

חודרוב ואשר בלוט היו הכי טובים על המגרש. חודרוב עצר כמה כדורים נהדרים, שרק הוא יכול לעצור כאלה. אמצעי לבקור בין, ששחקן שלי, שמר יותר על הכדור מאשר עלי. חוץ מזה, גם לא הלך מול והכדור פגע יותר בקורה מאשר בשער.

אבל מה שלא היה, אין זה הוגן לכי טוב כמו עתון הספורט, שכתב רשימה על המשחק, שהייתה כתובה בידי איש לא אוניברסיטאי. חבל שאין לי את העתון מן הזמן שניצחנו את הפועל. נדמה לי שאז הקדישו למשחק בדיוק חצי המקום מזה של עכשיו.

ולכל האוהדים שלנו, אני רוצה עוד להגיד: אין דבר. המשחק הזה עוד לא קבע את ההיסטוריה, ותהיה עוד הזדמנויות לגמור חשבונות. הכדור עגול, כפי שאתם יודעים.

תדרין

מאורעות אלה מתוך מאורעות הספורט של השבוע הבא, עשויים לעניין את חובבי הספורט:

● **הפועל פ"ת - הפועל תל-אביב** (פתח תקוה): מגרש הפועל; שבת, 23.00 - לאחר נצחונה המשכנע של הפועל תל-אביב על מכבי תל-אביב, יהיה במשחק של שתי הקבוצות הפועליות ענין מיוחד. למעשה יהיה זה קרב בין שני המאמנים הזרים. גיבונס האנגלי ואויבונצ'יק היוגוסלבי.

● **מכבי חיפה - מכבי תל-אביב** (חיפה): איצטדיון עירוני; שבת, 23.00 - למרות העדיפות האיכותית של הקבוצה התל-אביבית, עשויה מכבי חיפה המפגרת בדרגה אחרי אחרתה מתל-אביב בשלוש דרגות, להפתיע על מגרשה.

● **מכבי רחובות - הפועל מח'נה יפה** (רחובות): מגרש מכבי; שבת, 23.00 - מפגש כדורגל זה יהיה המעניין ביותר משחקי ליגה א. שתי הקבוצות נמצאות בין ארבע הקבוצות הנאבקות על הבכורה בליגה זו.

● **אוסטרית וינה - מכבי תל-אביב** (רחובות): איצטדיון עירוני; יום ד', 30 בינואר; 3.30 - יהיה מפגש הכדורגל הבינלאומי הראשון בעונה זו. הקבוצה הישראלית מן הטובות בליגה האוסטרית, עזרת עתה סיבוב בתורכיה. בשורותיה של אוסטריה נמצאים ששה שחקנים שייצגו את הנבחרת הלאומית של אוסטריה במשחקים בינלאומיים.

כדורגל

המשחק של השנה

השופט שרק את שריקת הסימ. חמשה אלפי הצופים קמו על רגליהם, ונשארו עומדים בדרך כלל ממחרים אותם צופים להימלט מחוץ לגדרות האיצטדיון, חמש דקות לפני תום המשחק. אולם השבת, ב' מגרש באסה כיפה, הם עמדו כחמש דקות אחרי סיום תחרות הכדורגל בין הפועל ו' מכבי תל-אביב, בשקט, וללא תוהו.

היתה זו תגובה של תדהמה והשתוממות בסימול של הדרי הגדול, שנשתיים במפ' תיע בנצחון הפועל 4:2, ושהיה ללא ספק המשחק של העונה ואחד המשחקים המתורמים והמרתקים של השנים האחרונות.

המשחק אינו מתוח - מותחים אותו! פסק צופה שכליל לקוסס את כל צפרוני אצבעות ידיו. על המגרש הבוצי והמכוסה שלוליות מים, למרות שלא הוצף הפעם ב' בשבת שעברה, עסקו אותה שעה 22 כדור רגלים ושופט במאבק איתנים, שהיה מורציא מכליו את האיש שלו ביוהר.

חלום שהתגשם. למרות מזג האוויר הגשום ושלוליות המים, החל המשחק במאבק כמעט שקול, כשחלוצי הפועל מתקשים ללא הרף, וכדורגלני מכבי מבקיעים את השער הראשון. המחצית הראשונה הסתיימה בתוצאה 3:1 לזכות הפועל, כשהשערים הם יותר תוצאה של הכוח והשלוליות מאשר יכולת השחקנים.

המתיחות האמיתית החלה במחצית השנייה. אנשי הפועל, שהתוצאה אשר השיגו נראתה כעניינם דמיונית, ניסו לשמור על יתרונם בכל מחיר. בכל הזדמנות בעטו את הכדור לחוץ, ושוערם, חודרוב, השהה את הכדור כל פעם שזה הגיע לידיהם, לעצבנותו הכללית של הקהל.

במצב זה היתה התפרצות של אלימות רק דבר טבעי. כל השחקנים ללא יוצא מן הכלל, שכחו לפתע את כל כללי ההגיונות הספורטיביים - תופעה שהסתיימה בהוצאתו של שחקן מכבי יונה פוקס מהמגרש, אחרי שהטיל כדור מלא בוך בפניו של מיכאלוב, איש הפועל.

היה נדמה שעוד מעט תפרוץ מהומה דרום-אמריקאית אופיינית, בה יקחו חלק הקהל, הכדורגלנים וגם השופטים. רק נס פלאי ושמיים, שהתבהרו לפתע, הביאו את המשחק לסיומו ללא פצוע אחד.

לכדורגלני הפועל, היה הנצחון הראשון מזה שבע שנים על יריבתם התמידית בב' חזית חלום שהתגשמה. הם חיבקו זה את זה בתום המשחק והתנשקו ללא הרף. אולם יותר משהיה זה חלום שהתגשם, היתה זו הוכחה ברורה שנצחון הוא לפעמים יותר תוצאה של רצון ושאפה, מאשר של יכולת וגסיון.

למה הפסדנו?

על משחק הכדורגל המרכזי של השבוע, שתוצאותיו המפתיעות הפכו למשחק של השנה, כותב שייק גלזר:

נכון, שלא נעים כל כך להפסיד. ביחוד זה לא נעים לקבוצה שתמיד מנצחת. ומי שמטיר את מכבי תל-אביב הרבה זמן, יודע שאצלנו לנצח זה דבר רגיל. אבל אצלנו יש קהל כזה, אני פשוט משגע מהם. כשאנחנו מנצחים קבוצה, ואפילו כשניצחנו את הפועל תל-אביב בשנה שעברה, עצמים 3:0, לא היה כלום. אבל פעם אחת הפסדנו, תיכף הקהל עושה לכם שמח. כולם מתחילים לצעוק: אתם לא יודעים להפסיד!

מי לא יודע להפסיד? אנחנו יודעים להפסיד וגם לנצח. אני לא אומר שאנחנו כבר לוקחים את האליפות, אבל אתם יכולים לה' יות בטוחים שנהיה בין אלה שולוקחים. מוזן שאני משחק במכבי קרה רק פעם אחת שלא לקחנו את הגביע ואת הליגה. ככה לקחנו תמיד. והייתי שואל את הפועל שזיכרו לי בכל מתי הם לקחו בפעם הי' אחרונה את הגביע והליגה? אז מה כל הי' רעש?

בעצם, הם לא היו יותר טובים מאיתנו. אבל הרע להם לנצח הפעם, מפני שהם נלחמו יותר. כל הלילה לפני המשחק ירד גשם, ולא ידענו אם משחקים בכלל. כשבאנו למגרש, יצאנו לראות אותו ותיכף ראיתי שלא ילך שר. ביחוד לנו, שאנחנו משחקים תמיד ב' פסים קצרים, יהיה זה קשה לשחק במגרש שכולו מים. במים קשה ללכת פסים, וצריכים להילחם קשה בשביל להיות.

אם יש לה דעה מסוימת על מדורי, הרי על עצמה יש לה דעה טובה למדי, אם כי היתה רוצה שיחשבו להסכפת. קומתה, אומרת היא, תמיד, שעה ו' עיניה שחורות, וחיצוניותה נאה. היא מח' זיקה בידה תעורת בגרות חוצלארצית, עובדת בקפידות. ואם לא מצאה עדין את שהיא מבקשת, הרי זה משום ש' אופייה קשה, סבורה היא.

את גילה לא מסרה לי, אך לעומת זאת ידעה לציין את גילו של זה שירצה לכתוב אליה: 30-35. "השכלתו ועמדתו החברתית חשובה", מדגישה היא. לא אתפלא אם בהשכלה היא מתכוננת למכונית.

★ ★ ★

דרך בורמה

חיני, רואה אני, טרם סר בעיני בני ההתישבות העובדת. הפעם יש באמתח' תי שתי ציפורים נדירות באמת (1146/1006). לא בלבד שהם קיבוצניקים, כי אם נוסף לזאת יוצאי ארץ אכזרית כי בורמה. הם אומרים לי כי "מראן החיצו' גי, דתן, גזען ומעמדן" של הנערות בנות ה-19 שכתובנה אליהם, אינם משנים להם. הם רוצים תמונות כבר במכתב הראשון.

ואם הם כותבים עם מעט שגיאות ב' עברית, הרי עושה אותם דבר לאכזריים יותר, לא כן? לעומת זאת, טוענים הם שהינם ידענים באנגלית, גרמנית, הודית, סינית, יפאנית ובורמזית.

★ ★ ★

הסיפוס שלי

אורי, מוצא תמונה זו, לא מסר את שם המלא וכתבתה, אולי משום שהיה נרגש כל כך. לא בלי סיבה.

תמונה זו נמצאה עליידי ביקוס צב' אי שנשכח עליידי מרמפיסט במכונית. לפני חצי שנה. כל מה שאני יודע על נערה זו הוא שהינה כתובת צבאית. איך, למה ומדוע - אל נא תשאלי. רק שמאי לי אותה. שכחתי - בבקשה...

כשמה כן היא

(1006/1147) אומרת מיד בתחילה שלא אחשוב, חלילה, שהיא נזקקת למדורי. יש לה הצלחה חברתית גדולה מאד. היא פשוט רוצה לראות מה יצא מזה. זה בעצם מנוחך להשתמש במדור שלי, אך היא פשוט סקרנית. טוב, נו.

ובכן, היא בת 16 (וחצי), לומדת ב' קיבוץ, אך מכירה את חיי העיר, אוהבת לטייל ולראות הצגות תיאטרון ואפילו משתייכת לחוג הדרמטי המקומי. היא אוהבת גם לרקוד ולהשתעשע ולעשות מעשי קונדס ואומרת שאומרים עליה ש' כשמה כן היא (עליזה).

היא רוצה להתחנך בכתב אל צעיר בן 22,19, לו תססר על יתר תחביבית, ביני' הם ספורט.

הספמתי כבר, בימי חלדי, לשמוע ו' דויים של לבבות שלמים ושבורים, וכל כוח למחמאות, חסמנות, בקשות וכל חשאר. לאחרונה עלי לקרוא גם חלומות. אך כלל לא איכפת לי אם יתיו כולם כמו זה שאני מביאה לפניכם. פסוס שונר' נן לקבל פעם מכתב כל כך שונה מכל חשאר.

★ ★ ★

"כן" בקול צרור

והריהו לפניכם. מכתבו של (1144/1006):

... מוצאיי שבת. בחוץ - לילה גבוה וצונן. בסנים - כורסה רפודה הכורעת תחת נטל גופי, מקלט דריו פוער לועו וסולס לחלל צלילי סמכה קולניים, ושבור עונים מנחנים סוורים כלאחר קרב. נא להכיר: גילי 22 שנה וזהו חלומי הרא' שון במוצאי שבת ראשון שנשאיתי לבדי.

ובכן רותי, הכל התחיל בגללך. הייתי משועמם ואדיש, מה שנקרא מצוקה. דברי קוהלת הדהדו באוזני כפעמונים בצחאר הגמל. סובבתי בין ארבעת הכ' תלים, סקרתי כבואתי בראי בקורת-ירוח, אימצתי שירי בתרגילי התעמלות שונים וצנחתי לכורסה, כשהני צובר על ברכי חוברות העולם הזה.

מבלי משים פתחתי את כל הדפים ב' מדורר הקבוע, וחרתי אחר איגרת פיקנ' טית מאיוו חתיכה נשית... לאחר מכן, סידרתי את כל העתונים בצורת קלפים מאורגנים למשחק, כך שרק תמונתך ב' צצה אלי מכל גליון. התכוונתי, פסק בוחה וספס מנומנם, בעשרות עינייך ר' גומותיך הנשקפות אלי בעשרות ספסים, ונסיתי לספור את העגילים הלבנים ש' באוזנך...

ואולם אס אס נתעמעם שאון השוען. לגנד שמורות עיני הכבדות יצאת לפתע, דמות חיה מחוץ תמונותיך, וניצבת מולי בשמלת ערב מקסימה ומתחננת.

בתור סמל קרבי לשעבר לא נתבהלתי כלל, ונעיימת הסגנו היפה היתה עליה מצוינת לכרוך זרועי סביבך ולמושך לקצב הנעים והמשכר.

לא יהיה לך וראי העון לספר לקור' איך כיצד סמכת ראשך על כתפי, וכיצד הרעפתי עליך שלחה... הפרעתי את המנגינה משקראתי בשמך ברוך, וכש' הרמת זוג עיניים נוצצות ושאלת בקול מתנגן לחפצי, לאסתי: "רצוני במספר סידורי במדור, מספר סידורי אשר אליו תשגר נערה יפה ועדינה את הגיגי גפ' שה וחחיותיה. עליה להיות נשית, עליה וחחיותיה. והיה כי תשאל הנערה, אמרי לה כי קוים לדמותי - ארוכים, לאופי עבים.

תחי סני - נאים, הרגלי - יאים

עוסק ומתחרה בספורט צופה ומפגין על במה ונמשך מכל לעתונאות.

הזייתי נסתיימה כשהרמתי בקצות אצ' בעותי את סנטרן ושאלתי חרש: "מב' טיחה לי, רותי?" ואת המהמת בקול צרור ואמרת: "כן..."

"זוכרת?"

יש לכן מול, נערות, שלא אתחרה בכך. הוא פשוט לא השתון שלי. פרט לזה עלי לחקן פרט חשוב: אין לי כל שמלת ערב ואני שונאת לרקוד, וקולי צרור רק כשאני מצוננת. אך מותר לח' לום, לא כן?

★ ★ ★

עמדתו החברתית חשובה

היא לא כותבת אלי ברצון רב, היא אפילו נוהגת לצחוק על מה שהיא מכנה "שידוכים מעין זה" של מדורי. ובכל זאת, היא כותבת. (1006/1145). ג'ד' מה לי ששמעתי פוזמן זה באיזשהו מקום.

בישיבה סגורה עם נכבדי אל-עריש - חצי שעה לפני פינוי צה"ל היהודים רוצים להרוג אותי!"

- מאת שלום כהן -

העץ ומבקש להיכנס. עובדי המכון יוצאים אליו. הם לבושים בבגדי חג. רוגל מכין את מכונת ההקלטה שלו ומקליט את טרסור המנוע. הכל שלח ורוגע - הישראליים מפני גים, היוגוסלבים מתקדמים והמים ממשיכים לזרום בכרזי אל-עריש. משעמם מאד.

ממשיכים לרחבת בית העיריה. כאן נפגשים שני רחובות ראשיים: באחד ייכנסו היוגוסלבים, בשני נצא אנחנו.

בכביש הנסיגה מסודרות מכוניות צבאיות עמוסות ציור. קצינים וחיללים מהלכים בידניהן. הצלמים, מחוסרי נושאים מרתקים יותר, מצלמים את המכוניות העמוסות, שכמותן אפשר לראות בעשרות בכל פינה אחרת בארץ. קצין צועק לעבר אחי הנהגים: "לא איכפת לי מה יש לך! אמרתי שבשמונה יושבים צריך לזוז, עכשיו שמונה עשרים מונה! למה אתה לא יושב ליד הנהג?"

כאן אין חוכמות. שעת התווזה נקבעה ל-09.30 ועד שעה 10.00 צריך החייל הישראלי האחרון לעזוב את העיר. מחוגי השעון מתקנים קדימה; אין מקום לאיחורים ולפגשיים.

האומבוכים חוצה את פסי הרכבת, חורף על פני סככת שוטר תנועה, הניצבת באמצע ההצטלבות, ופונה לכיוון החץ המתכתי, הניצב מעל המלה הערבית "אל-עריש".

באומבוכים יושבים למעלה משלושים עתונאים, צלמים וכתיביו. קצין צבא מסביר להם מדוע נקראו הנה, ביום האחרון של של-טון ישראלי בחלק זה של סיני. "מחר בודאי תשמעו בראדיו קאהיר שמוצגנו את בארות המים, הרסנו את תחנות הכוח והשמדנו את חצי העיר. לפני שעזבנו אותה, הקדים. ה"באנו אתכם הנה כדי שתוכלו לראות כי כל המוסדות החיוניים של העיר שלמים וכי שום נזק לא נגרם לעיר."

משני צדי הכביש משתרעים שרידי המחנות המצריים האדירים, שגודלם כגודל העיר עצמה. מה ושמ, לצד הכתובות הערביות, הוסיף משהו בעברית: "שוב נשוב אל-עריש" או: "להשכיר בהודמנות, חדר מרום הט".

אנו עוברים כמה חורשות תמרים ונכנסים אל תוך העיר עצמה. הרחובות שוממים לחלוטין, הבתים דוממים, התריסים מוגפים. כרזות "קוקה קולה", "מועדון השיחור" - ליד גת מאדי אל-גיל" וזעקות בתוך הדממה הרקה. כדי למנוע אינצידנטים, הוכרו עוצר מלא, עד שחילי צה"ל יעזבו את העיר ובמקום ייכנסו היוגוסלבים. בפניות הרחובות, ליתר בטחון, ניצבים זחלמים ומשוריינים, במצב הכן.

★ ★ ★

שכה את שמו

האומבוכים נעצו, ברחבה מאובקת. אגף אחד תפוס על-ידי בנין חום, בן קומה אחת. שלט מודיע כי זוהי תחנת המשטרה. בכניסה מצטופפים חצי תריסר שוטרים מצריים, לבור שים מדים נקיים ומגוהצים למופת. טורארי ראשון כושי מטאטא בשקדנות את הכניסה המרוצפת. אחירה חגיגית, קצת מתוחה, שוררת במקום. "כיף חאלק?" שואל אחד העתונאים את הסמל האחראי.

הסמל נכון. "ככה", הוא גמגמם. ברור מאד שהיה מותר ברצון על שיחת-חולין זו עם הישראליים.

"מה שמד?" שואל עתונאי שני, עפרונו שלוף ופנקסו מוכן לרשום.

"ואלה, יא סיד, אני לא יודע..." "חברה, עזבו אותנו", מפציר קצין ישראלי, המסתכן רועד כולו ולא יודע מה יקרה לו בעוד שעתיים. אל תקשו עליו את החיים.

האומבוכים וגים הלוחי מתמרנים בתוך הרחבה, ופונים חזרה. בחלקה זה של העיר לא ייראו יותר ישראלים היום. התושבים מרגשים בכך. בכל פינה צצים ראשים שחומים. תחילה בודדים, אחר-כך בקבוצות קטנות ובלסוף בנחל אדיר, הם נוהרים לעבר הרחבה המשתחררת. יש עוצר, אבל לאיש לא איכפת. הם יודעים כי כל זמן שלא יסריעו לעצם מיבצע הפינוי, איש לא יעשה להם דבר.

התחנה הבאה היא מכון המים העירוני; בנין דו-קומתי כהיר, מוקף מיגרש ריק מגודר. טרסור המנועים מגיע בבירור לרחוב. נקדימון רוגל, איש קול ישראל, ניגש לשער

נשיקת פרידה. אחד מזקני אל-עריש מנשק את המושל הישראלי על לחיו, רגע אחרי שהורד דגל ישראל מבנין העיריה. שאר חברי המועצה מחכים לתורם להפרד מהמושל, העוזב את העיר יחד עם כוחות צה"ל הנסוגים. התמונה צולמה מעל גג אחד הבתים, במרחק ניכר.

הוא לא יהיה נאמן לישראל! החזירו לי אותו. ואת המכונית!" סרן יוסף מנסה להרגיע את המתלונן, ב"משפטים ערביים מלוטשים. "יא שייך, אל תכעס על מוסה. הוא בכל זאת בן אחיך. אל תתיחס בחומרה למה שהוא עשה, הרי הוא בסך הכל ילד. היום, כשהיה בעזה, אברר מה אפשר לעשות."

★ ★ ★

מוסה והמכונית

בצד השני של החדר יושב העומדה, ראש המועצה. זהו גבר נאה, בן קרוב ל-60 שנה, שכולו אומר כבוד. פניו מעוטרים זקן לבן, גזוז בקפדנות. הוא מדבר:

"אדוני המושל! אתם הולכים, לכו לכם בשלום. אולם לפני שניספר, הרשה נא לי, בשמי ובשם כל אנשי אל-עריש, להביע את התקווה כי לא ירחק היום וישכן בינינו שלום ותוכלו אתם שוב לבוא אל-עריש ואנחנו לתל-אביב."

העומדה סיים את דבריו.

"ומה ע מוסה? מה עם המכונית שלי?" שוב אותו בדואי.

"המושל אמר לך שהוא יברר את זה?" עונים לו כמה אנשים ביחד, בחוסר-סבלנות. הוא רוטן לתוך שפמו. שוב חוזרת האחירה המנומסת. קשה להאמין שאלה הם רגעי האחרונים של שלטון-כיבוש.

לפתע מתפרץ גבר צעיר ושמן, לבוש חליפה אירופית תכלת. הוא כולו נרגש. עיניו פערות מרוב סחר וזהו אחר מתחת לעורו השחום. "יהודה רוצה להרוג אותי! הוא שלף עלי אקדח! רוצים לחסל אותי לפני שיפנו את העיר!"

דבריו נפלטים בחפזון מבהול. כמה מהומה בחדר. לבסוף מרגיעים אותו ומציעים לו מקום בפינה המרוחקת מהדלת. הוא מסביר מה קרה לו: "אני עמדי ודיברתי עם העתונאים. פתאום הופיע הקצין יהודה ואמר לי לבוא איתו. ידו היתה על האקדח שלו ואני בטוח שהוא רצה להרוג אותי, מפני שדיברתי עם העתונאים. אלה הציל אותי ברוב חסדו!"

★ ★ ★

130 גוויות?

שייך הדרר, חבוש כפייה ועקאל עבה מזוהב, מתרומם ממקומו, כולו זועף. חבריו מדי ניגשים אליו ומרגיעים אותו. "לא! לא עכשיו סבלנות! חכה מעט, זה כבר נגמר!"

הרוחות נרגעים. "אנחנו רוצים להיות ירי (חמשך בעמוד 16)

בדים מצא מקום ישיבה בחדר הקטן, המלא עתה מפה אל פה. אני נדחק בפינה, ליד כספת הברזל של המועצה. אין שום הפסק רות. הכספת נעולה היטב. הקצין מחיך לעבר אורחיו, חיוך האומר הרבה מאד. "יש לי כמה דברים למסור לכם", הוא מודיע, בחטטו בתוך מגירותיו.

"מה עם מוסה?" מפסיק אותו אחד הנכדים.

"תן לקפטן לגמור קודם", משערים אותו כמה מחבריו.

המושל מעביר מכתבים שהגיעו משבויים

"איש לא נהרג!" מכריז עורך-הדין המצרי עבד אל-מגיד אל-עזאזי, באוני העתונאים. לפני שעה קלה, ניצל את ההזדמנות שלא היה מי שיוכל להכחיש את דבריו, הודיע כי באל-עריש מונחות גוויותיהם של 130 איש שנרצחו בדם קר, דבר שהוא עצמו הגדירו אחר-כך כחסר-שחר.

מצריים הנמצאים במחנות צה"ל, והמיועדים לחושבי אל-עריש; תעודות-זהות מצריות, רש"ינות; בקשות. ליקח-דרישה של שלטון.

בין הנכבדים יושב אדם בגיל 50 בערך, בעל שיער שיבה ופנים מלאות. הוא לבוש מדי גברדין ועל כתפו כוכב. בודד של סגן משנה. זהו עבדאללה תופיק, מספר המשטרה המקומית. על ראשו מונח כובע-קצינים. סמל הנשר של הרפובליקה המצרית בולט בהעדר רג; במקומו נראה חתם כהה. אני בטוח ש'הקצין מחזיק את הסמל בכיסו; בעוד שעה יעזוב אותו שוב.

המושל מגיש למפקד המשטרה כמה תעודות, אשר יש למסור לתושבים שונים. הקצין ממאן לקחתן; הוא כבר ניתק את היחסים עם הממשל הישראלי, כנראה. מישוה אחר נוטל את הגיריות.

ושוב מתפרץ אותו הנכבד, הלבוש קומבו כחול וחבוש כפייה. "מה יהיה עם מוסה? הוא לקח את המכונית שלי וברח לישראל. אתם מוכרחים להחזיר אותה ואת המכונית. אם הוא לא היה נאמן למשפחתו ולעירו,

מאת הסימטות מגיע טנדר אפור ומרופט, הנושא על דלתו את הכתובת "משטרה" בערבית. הוא נעצר ליד בית העיריה והריסר ערבים משתפכים ממנו החוצה. אלה הם חברי המועצה העירונית ונכבדי העיר והסביבה. שבאו לחזות בצעד הרשמי האחרון של צה"ל בעירם. שלושה ערבים ניגשים לקבוצת העתונאים ונבלעים מיד ביים של שאלות. ה' שאר עוברים דרך דלת עץ רעועה ונכנסים אל בית העיריה. אני מסתנן ביניהם.

★ ★ ★

הסמל המצרי ככים

אנחנו עוברים חצר קרחה, עליים ב"מדינות עץ אל הקומה השניה. סרן יוסף, המושל הצבאי של העיר, צועד בראש אחרי הנכבדים. בראש המדרגות ניצב שוער העיר ריה, לבוש מדי חקי, ומקבל את פני הנכבדים בלחיצת-יד ובברכת "מאברוק!" או "מול טוב, חג שמח!"

המושל מתיישב מאחורי שולחן העבודת שלו. השוער מגיש כסאות, עד שאחרון הנכ-

ברגע זה מופיע גבר גבוה, לבוש חליפה אפורה ועונד צלב אדום על זרועו. זהו דוקטור לואי גאיון, נציג הצלב האדום הבינלאומי בישראל. "בוקר טוב, דוקטור", קוראים לו עברו הנכבדים. "אנחנו שמחים מאד לראות אותך!"

הם באמת שמחים. נוכחותו כאן היא סמל של יציבות בעולם מתהפך. בחוץ נשמעת ה' מולה. הרמטכ"ל הגיע. איש מהנוכחים לא זז ממקומו, רק השמש נישטת לחלונות.

גאיון: "אני באתי במיוחד כדי להישאר אתכם בתקופת הביניים. יתכן שאשאר כאן עד שתבוצע גם החלפת השבויים."

★ ★ ★

שריקה ארוכה

רסן הישראלי כמעט נשכח, בפיתוח, הנכבדים מתחילים להיווצר ביניהם על סדרי העבודה בשעות הקרובות. משהו מציע לארגן חגיגה מיוחדת לקבלת פני היוגוסלבים. מעניין, האם ארגנו חגיגה כזו ערב כניסת צה"ל?

מחוגי השעון מסתובבים.

מישהו קורא: "רבותי, כל מי שאינו בטוח שעצביו יחזיקו מעמד, מוטב שילך לביתו." איש אינו זז.

העומדה מבקש פרטים על מהלך הפינוי. המושל עונה לו: "הם יבואו בכביש הזה (כר) לם מפנים את ראשם אל החלון, ואנחנו נצא מהכביש הזה. אני מציע שכשהם יבואו כאן, למרכז העיר, תדרו אתם במקום ותקצי לו את פניהם, בשעה עשר בדיוק."

נז, זה לא יהיה כל כך נורא. מצב הרוח מתרומם.

המושל: "הכוח הבינלאומי יערוך סיורים במשוריינים. הבטחון הפנימי יוטל על המש"ט המקומי. היום, יחד עם היוגוסלבים, יגיעו שלושה קציני משטרה מצריים. רב-סרן אחד ושני סרנים. יש לי כבר את שמותיהם. הם יגיעו שעתים אחרי הפינוי ומחר יבואו עוד 400 שוטרים מצריים נוספים."

הנכבדים עורכים התייעצות קצרה ומח"לטים: "כשיבואו היוגוסלבים נבקש מהמפקד לערוך ישיבה מיוחדת עם חברי המועצה והמזכ"ל. צריך להסביר לו כי המצב הוא מצב מיוחד במינו, ולבקשו להמשיך את ה' עוצר עד שיחזור השקט." איש אינו זומר זאת בפירוש, אבל כנראה שהם חוששים מפני התפרצות הפלסטינים.

השעון מראה עתה על 9.24. בעוד שש דקות יורד הדגל הישראלי.

מחמוד אפנדי, מזכיר העירייה חובש ה' טרבוש, עובר בעצבנות על רשימה, ומשיב למושל: "טלפונים אחד, שניים, שלושה. בסדר. כסאות? ארבעה, שמונה, שניים-עשר. בסדר, קיבלתי גם את הקופה ושאר הצידוד. הכל בסדר."

כך מעבירים עיר.

"יש רק בעיה אחת", מוסיף מחמוד אפנדי, "לא יכולתי למצוא את מפות העיר. היו לנו שלוש ולא נוכל להשיג אחרות."

המושל פותח את מגירות שולחנו, כדי לחפש את המפות. מחמוד אפנדי מרגיע אותו בחיוך: "אין מה לחפש שם. כבר חיפשתי." המושל מביט במפת המגירות שבדיו, ר צוחק. "אם אמצא את המפות אצלנו, אשלח אותן בחזרה, דרך האו"ם."

09.27; 09.28; 09.28. חייל ניגש למושל ועושה לו סימן. המושל קם. "סלחו לי רבותי, אני צריך לרדת."

הוא ניגש למדרגות, ובפעם האחרונה יורד בהן, לאט. אחריו יורדים הנכבדים. מלבד עבד אל-מגיד. הוא שוב נחקף סחר. אבל הוא גם אינו רוצה להשאר לבדו בבית. לבסוף מוצאים פשרה: מכונת ומשטרה ה' מקומית מוסיפה ולוקחת אותו בדהרה לביתו, בחלק העיר שכבר פונה.

09.30. שריקה ארוכה. כל החיילים עומדים דום. הרמטכ"ל מפסיק את שירותו עם שני כתביו. חוקן ומציע. הנכבדים מביטים אל מרפסת בית-העירייה. חייל מוזקן מופיע, נז' טל את הדגל הפרושי על המעקה, מקפל אותו באיטיות ונעלם בפנים החדר. שלטון ישראל באל-עריש נגמר.

נשארו רק הפרדות. הנכבדים עטים על המושל, סמל משטר הכיבוש, ומרצונם ה' טוב, מנשקים אותו, כאבות הנפרדים מבנם.

שוב שריקה ארוכה. "כל הנהגים מתחילים לנוע!" שאג הרס"ר. טרטר המנועים עולה ומתגבר.

הנלגלים נעים קדימה, בכביש הנסיכה.

(המשך עמוד 15)

דים, יא סעאדת אל-חאכם, מצהיר את הנכבדים, חלקלקות.

"אהלן וסהלן", משיב הסרן, "נהיה ידי דים. אבל מהלב, יא ג'מאעה, ידידות אמת!"

הדקות עוברות באיטיות. בכל פינה נלח' שות שיחות נפרדות, במתיחות. "למען הא' מת", מצהיר העומדה, "עלי לציין שהכיבוש אצלנו עבר דחוקא בסדר, ואל-עריש לא נפי געה."

"אינשאללה שהעתיד של אל-עריש ימשיך להיות בסדר", משיב יוסף.

"אינשאללה, אינשאללה", משיבים לו ב' מקהלה חייכנית. משהו מוסיף: "זה כבר עשר שנים שאנחנו חיים במלחמה. אנחנו כבר רוצים שישב השלום בינינו, ושנוכל לסחור יחד ולחיות זה בצד זה."

"מה יהיה עם האסירים בבית-הסוהר?" שו' אל משהו.

עבד אל-כרים אפנדי הלך לקבל אותם. הם ישארו במעצר עד שבית המשפט יטפל ב' הם", משיב המושל. דמותו של שופט מצרי מרחפת באחיר.

ושוב השייך הבדואי: "זה לא טוב ש' תתם למוסה לברוח עם המכונת לישראל. יש לו כאן משפחה וזה עלול להכניס אותה בצ' רות עם המצרים. הבחור הזה פושע."

בפתח הדלת מופיע קצין ישראלי נרגז. זהו יהודה. עבד אל-מגיד אל-עזאזי, עורך הדין הצעיר שטען כי רצו לרצחו, מחזיר בראותו את הקצין. יהודה מבקש סליחה על ההפרעה. "יש כאן מישהו שהכרנו בפני העתונאים כי בתוך אל-עריש מוטלות עתה גחיותיהם של 130 נשים, ילדים וגברים ש' נרצחו על ידינו!"

האווירה מתחשמלת.

"האם אתה אמרת דבר כזה לעתונאים?" שואל המושל.

"אני?" משיב עבד אל-מגיד בתמהון. "לא אמרתי שום דבר כזה! הם כנראה לא הבינו מה שאמרתי. אני דיברתי באנגלית והאנגלית שלי לא טובה. לא אמרתי שיש כאן הרוגים. לא אמרתי בכלל שנהרגו אנשים באל-עריש. זוהי איי-בנה."

"אם כן, תואיל בבקשה לרדת ולהסביר לעתונאים מה בדיוק רצית לומר."

פחד חוקק את עבד אל-מגיד. "לא! לא! אני לא אצא מהחדר הזה! אם אצא, ירצחו אותי! אני מוכן לתת הצהרה בכתב שאיש לא נהרג באל-עריש. אבל אני לא ארד למטה. תביאו לי את העתונאים לכאן, אני לא זז מפה!"

המושל מתעקש. גם אחדים מבין חברי המר' עצה מוצאים שדרישתו צודקת. המושל קורא לשוטרי צבאי ומבקשו ללוות את עבד אל-מגיד למטה, אל העתונאים. עורך-הדין ה' מוטפת, המדבר בניב קהירי רהוט, זורק מבט אדום אל העוז' ש' המ' צ. ומתחלחל. פחד המחט שנקף בעיניו. אני כבר יכול כמעט לשמוע את רדיו קהיר מפרסם את סיפורו המתברר של עבד אל-מגיד, ומספר כיצד רצו הישראלים להרגו אבל הוא הערים עליהם וידע להציל את נפשו בגבורה.

לבסוף המושל עצמו יורד אתו, יחד עם עוד כמה מחברי המועצה. העתונאים מתקה' לים סביבם. עבד אל-מגיד מצהיר כי לא התכוון לומר שיש הרוגים בעיר. "אני רק רציתי לומר לכם כי, ביום הכיבוש, ברחו מכאן איזה מאה ושלושים נשים, ילדים וגברים, בכיוון לאל קנטרה. מי יודע אם הם חיים או מתים..."

★ ★ ★

חדשות מקהיר

חזרים לחדר המושל. עבד אל-מגיד, בריא ושלם, מתפאר בפני חבריו על כל הפרשה. משהו מוסיף: "סאלו על-נביא!" (התפללו על הנביא) זוהי קריאת-ארגעה, ק' ריאת-חווה, קריאת-תגר, קריאת-היכון או כל קריאה אחרת שרוצים לפרשה באותו רגע. הנאספים מפרשים אותה כקריאת ארגעה. "אללה יסאלני עליה" הם ממלמלים.

המושל שואל בטון של שיחת-טרקלין: "מה החדשות מקהיר?"

אף אחד אינו יודע לענות. במשך כמה שניות ארוכות מאד, משתררת מבוכה מית' ממת בין הנכבדים. עד שהם מחליטים כי, כעצם, אין להם מה לחשוש. הרי הם כבר, למעשה, שוב תחת שלטון מצרי. הם עונים: "אנחנו יודעים שבשעה עשר נכנסים היוגוס' לביתם. שמענו את כל הפרטים ברדיו קהיר, אבל יכול להיות שזה לא נכון."

חגיגות הרהיטים המובחרות של תל-אביב

מחר יביאו לנו רהיטים ארזים

רהיטים לפי תרשימים אדריכליים ומודלים סטנדרטיים

רוזנברג את איכלר

טלפון 22136

רחוב בן-יהודה 43

שטיח "קילים" (KILIM), אוהליאב ושטיחי קיסריה בממלכת השטיחים

האחים גוהרי ושות'

טלפון 20654

רחוב דיזנגוף 128

בית-מסחר לשטיחים פרסיים ואירופאיים

רהיטי פלדה ועץ קלים ומתקפלים - עבודות קליעה

מערכות רהיטים חדישים ביותר אצל

א. זוזובסקי

ברחוב הרצל 39

פינות סלון נחמדות.

חדרי שינה אינטימיים.

ריהוט מקורי

The Store of Exquisite Taste

החנות לעדיני הטעם

CERAMICS, LAMPS, SMALL FURNITURE, GIFTS.

קרמיקה, מנורות, ריהוט זעיר, מתנות

MALCHEY ISRAEL SQUARE 10 Corn. Frishman-Ibn-Gvirol St. Telephone 26149

כפר מלכי ישראל 10 פנת רח' פרישמן-אבן גבירול 26149 טלפון

בית-חרושת לרהיטים ב. ג. את א. לויןשטיין דוגמות חדישות ביותר בבית-המסחר לרהיטים

לויןשטיין

בית-המסחר:

רחוב הרצל 43

טלפון 83575

בית-החרושת

מרזב וולובלסקי

רחוב 2, טלפון 82525

חדרי אוכל - רהיטי משרד - ספריות

מוכנים ו לפי הזמנה

משה למעלה, דוד למטה

בשעת סיור שערך השבוע, פגש ראש הממשלה דוד בן-גוריון בכניסתו עמוס, שישב כשהוא חבוש בכובעי המטרה שלו. שאל האב: "עמוס, למה אתה לא מסיר את הכובע?" השיב הבן: "לך יש שערות יפות, ואתה יכול לגלותן. לי אין שום סיבה מיוחדת ללכת בגילוי-ראש". כאן התערבה פולה ואמרה: "עזוב אותו! הוא מקבל משכורת בעד זה שהוא לובש את הכובע". . . . מיד לאחר מכן פנתה פולה אל ח"כ מפא"י ועורך דבני בפועל הרצל ברגר, שהיה באותו עומד, ורגזה: "למה אתה גונח תמיד את משה (שרת) למעלה ואת דוד למטה? אני יודעת שאתה מקורב למשה, אבל דוד לא צריך את הכבוד שלך! יש לו כבוד משלו". . . . כאשר קובצו השבוע כל המכתבים והמברקים שופי עיניהם שיקבל מנהיג אחרון העבודה יצחק טבנקין ליוכל ה"סד שלו, התברר שמספר מברקי ממפא"י גדול בהרבה מאשר מספר מברקי מאחדות העבודה. . . . המשרד ר"מ משה בסוק, שהקדיש לכבוד המאורע מאמר על טבנקין בשבועון הקיבוץ המאוחד בקיבוץ גילה בהודמנות זאת, כי טבנקין כמעט שלא כתב ולא כלום בחייו, וכל חורחו היא תורה שבעל-פה. הסביר טבנקין עצמו: "כשאני יושב ליד ניר לבן ואניני רואה ממולי זוג עיניים מקשיבות — חל מוחי מלחשוב". . . . השבוע נתגלה, כיצד הגיע לביקור בישראל לסינג רונזוואלד, המנהיג היהודי-האמריקאי הידוע באנטי-ציוניות הפעילה: לפני כמה חודשים, כאשר נערכה וועידה של פעילי המגזר היהודי המאוחדת במלון החוף דוד בירושלים, השתתף בה גם תיאודור רונזוואלד, יו"ר המגזר ואחיו של לסינג. כשפגש עם ביגיי הביע תיאודור את רצונו שישוחח פעם עם אחיו על בעיות ישראל. ביגיי השיב: "שערי ישראל פתוחים, וכל הרוצה לבקר בה, רשאי לעשות זאת". כשסיפר תיאודור לאחיו, בשבוע 'ארצות-הב'

נורית שפיצר ב"ליה" צה"ל + קוסמטיקה

רית, על שיחתו עם ביגיי, ארו לסינג רונזוואלד את חפציו — ויצא לדרך. . . . אב

ביקור זה, הזכיר אחד מחיילי תל-אביב את הביקור שערך בארץ-ישראל בשנת 1914 אבי הם של השניים, יוליוס רונזוואלד, שבי שובו לארצות-הברית בנה לעצמו וילה ב' שיקאגו וקרא לה בשם תל-אביב. אמר על כך, בשעתו, שמריהו לווי: "הייתי שמח יור, תר, אילו החליט לבנות לעצמו וילה בתל-אביב ולקרוק לה בשם שיקאגו".

ברודסקי, טרוצקי, וויסוצקי

הצייר מארק שאגאל, המבקר עתה ב' ישראל, ערך השבוע ביקור רב-תחיות בכפר חב"ד שפיר, בו פגש בכמה יהודים שילדו-תם עברה עליהם, כמוהו, בעיירה וויטבסק ברוסיה. התבונן שאגאל במארחיו ואמר: "אוי, הרי אלה הם יהודים שקצו מהתמונות שלי ישר לכאן!". . . . זכרונות נוספים מעיר-ילדותו העלו בשאגאל המאכלים שהוגשו לו שולחן. כשהוגשו ליפתן-פירות, קרא בשמחה: "צימטס כזה לא אכלתי מאז היותי בן 10, בבית-אמי בוויטבסק. אשתו", אמר בהצבעו על אשתו, "לא יודעת לבשל צימטס כזה, וגם לא דגים ממולאים". . . . כשהזכיר כי אשתו לידה היא בת למשפחת ברודסקי, שהתפרסמה בשעתו ברוסיה כחולשת על עסקי הסוכר, הזכיר לו יהודי זקן, יוצא רוסיה, שהאנטישמיות נהגו בשעתו לומר כי שלושה יהודים שלטים ברוסיה: ברודסקי בכוח סוכר, וויסוצקי בכוח התה וטרוצקי בכוח הצבא (האדום). . . . "אבי", הוסיף שאגאל להעלות זכרונות, "היה שתקן גדול. אולי משום כך אני אוהב כל כך לדבר. תמיד ראיתי אותו עומד שותק בחנות-המליחים בה עבד. מה יכולתי לעשות? לבסוף ציירתי אותו כשמליח מעל לראשו". . . . כשהגיע אל תוך החדר קול געגועיו של עדר אווזים שעבר בסמוך, התלהב שאגאל כילד קטן, והכריז שוב: "אווזים יהודיים! געגוע כזה לא שמעתי מאז וויטבסק!". . . . האמן סיים את השיחה, באמרו כי היה סבור ששם ציור ה' אילוסטרציות לתנ"ך הגיע לשיא יצירתו, אבל בהגיעו לישראל נוכח כי יש עוד שפע חומר שטרם נוצל. "לשם כך", אמר שאגאל, "עלי לבוא הנה מכוח עצמי, ולא בהזמנה".

חולות של אנה פרוק

הרמטכ"ל משה דיין נראה השבוע מבקר בחברת משפחתו בהצגת התיאטרון אה"ב 5:5. . . . הנהלת הרכבות החליטה כי בכל תחנות הרכבת תיתלה תמונתו של שרת-זכורה ה' ראשון, דוד רמז המנוח. . . . שגריר בריטניה בישראל סיר ג'ורג' ליקלדס מסר כי אחת מתחנות האיסוף שלוש בובות, כתרומתו האישית למפעל למען ילדי המעברות. . . . האמרגן האמריקאי הנודע סיד יורוק הודיע לתזמורת הפילהארמונית הישראלית כי הוא מקציב 1000 ל"י, ככרס בעד יצירה מקורית שתביחר בהתחרות ותוגן בפתיחת היכל ה' לרבות, בראשית העונה ה-22 של התזמורת. . . . המחזאי יורם מטמור, מחבר מחזה רגיל, יופיע בקרוב על במת התיאטרון הקאמרי כשחקן, כשימלא את אחד התפקידים בהצגה אין שלום לסרג'אנטים. . . . השחקנית עדה טל, העומדת למלא את התפקיד הראשי בהצגת יומנה של אנה פרנק בתיאטרון הביי-מה, ערכה השבוע חיפושים נמרצים ומרחיקי לכת אחרי חתול מתאים, שיופיע בהצגה כי חתול-השעשועים של אנה. לאחר שכמה וכמה ביקורים בבתי פרטים לא העלו את החתול המתאים, נמצא הפתרון, כרגיל, בבית: חתול המסתובב דרך קבע בבית-הבימה הועלה בדרגה, הפך לשחקן בישראל וייקרא שמו בהצגה "מושי". . . . עובדי חברת של גילוי השבוע כי סוכן-התעופה דולגלאס באדר קטוע הרגליים, שפרשת חייו שימשה בסיס לסרט מרקיע השחקים המוצג בקולנוע ה', ביקר לפני שנתיים בארץ בחוקף תפקידו האזרחי, כמנהל מחלקת התעופה האזרחי של חברת של. . . . בגיליון האחרון של השבועון האמריקאי המצוייר לייף, שהוקדש ליפהפיות העולם, התברר כי העולם הזה צדק בתצפיתו, וכי לגיליון עצמו נכנסה רק תמונה של יפה-פיה ישראלית אחת: נורית שפיצר (17), בתה של קוסמטיקאית ידועה, הנראית ליד גדר קיבוץ נחל-עוז, לבושה מדי צבא. אמר אחד העיתונאים בראותו את התמונה: "כמה יפה היה יכול צה"ל להיראות, אילו קיבל סיפול קוסמטי קבוע!". . . . כשיצאה השבוע הכתילית מ"הארץ" מבין הכנסות ב' לחית חברתה, אשת-החברה רבקה זיו הת' אוננה באוניה: "אין לי חומר לטור שלי בעתון! באותו רגע התחלקה הגברת זיו, פצעה את ראשה, נאלצה לשכב במיטה כש' ראשה נפוח. אמרה היא למירה: "הנה יש לך חומר!"

כחול קר

כחול חם...

הודות לפונ' זה:
3 כוסות "פורט", 1 כוסית
ברנדי אקסטר פיון, 1 כוס
מים, 1 כוס סוכר, 3 מקלות
קנמון, 20 צפרנים, 2 לימונים,
12 פלפלים הודיים (אולספיים).

חחילה — להרתיח מים, תבלי
נים וסוכר במשך 5 דקות.
לחתוך את הלימונים ובכל
חתכה לתקוע את צפורן ה'
בשמים ולהשרות במשך חצי
שעה בתערובת הג'ל. להוסיף
את היין והברנדי ולחמם רג'
עים מספר עד נקודת ההרתחה.

להגיש לאורחים חם בספלים.
מסטיק ל-10 מנות
3 מזרי ושמרי דגשף הבא

כרמל
מזרחי

מלצאות
יצאות
כוסות
צינור
ת-א-ר' אלנ' 56
טל. 66081

אין קלוב בקרן eve

26

דוד שמש

מבטיח שפע של מים חמים בכל
תקופות השנה ובכל ימות השבוע

השקעה חד-פעמית, המשתלמת
תוך חסכון בודק ובחשול

אחריות לשנתיים
סידור מיוחד לתשלומים

מירומית

מכתב ל
מכתב ל
אשר ל
ר' הירקון 106, ת.א. טל. 21964

פסוקי השבוע

- שגריר ישראל בארצות-הברית אבא אבן, לאחר ההצבעה באומות המאוחדות, בה הוחלט ברוב גדול על נסיגה מוחלטת של ישראל משטח-הכיבוש: "הרבים יותר אינם בהכרח גם הצודקים יותר".
- מרכז החטיבה הצעירה של מפ"ם אפרים ריינר, בסיכום מבצע סיני והערכת הצבא המצרי: "גם לטובתנו, אין להגזים בשמועות על חוסר-יכולת הלחימה של הצבא המצרי. שלום נכרת בין אדם לאדם, ולא בין אדם לאב-קאדם".
- המנהל הכללי של משרד הדתות ד"ר שמואל זנוויל כהנא, לאחר שסירבו להחיר לו, מאז מבצע סיני, לבקר בהר-משה: "אם אני לא הייתי בהר-סיני — לא יהיה זה הר-סיני!".
- שריהפיתוח מרכזי בנטוב, בנאומו ביום-גשם בפני אסיפה מעוטת משתתפים מטעם מנהל ההסברה: "בערכה סובלים מפעלי הפיתוח מחוסר-גשם, ואילו מפעלי ההסברה סובלים כנראה מעודף-גשם".
- המנהל הכללי של משרד-הפיתוח מנחם באר, בהרצאה על מדיניות-החוף: "אחת השגיאות של מדיניות-החוף שלנו היא, שבמקום לנהל מדיניות של מידל-איסט ניהלנו מדיניות של יידל-איסט".
- הממונה על הכנסות המדינה זאב שרף: "מסדהכנסה משול לחנות לבגדים מוכנים — הוא איננו תפוז לפי מידה".
- הצייר מארק שאגאל: "יש לי נקמה איומה בנווניקים שגוזלים את זמני לשוא — אני מצייר אחד כזה עם תרגומות על הראש, והוא מקרקר לו כל החיים".
- ח"כ מפא"י משה שרת, בטכס חלוקת מילגות לכשרונות צעירים בשטח המוסיקה והציור: "עצתי לכם — שנו שמוותכם לעברית בטרם תתפרממתם".
- הסופר חיים חזן: "התברר לי, כי כל ספר טוב נדפס על נייר גרוע, וכל ספר רע נדפס על נייר יקר וטוב. היוצאים מן הכלל הם מעטים מאד. אני יכול לקבוע את דעתי על טיבו של ספר לפי טיב הנייר שעליו הוא נדפס".
- סופר "יריעות אחרונות" מנחם ברגר, לאחר שביגיי חלה השבוע וניחל את המערכה המדינית ממיטת-חוליו: "המערכה התנהלה הפעם לא מן המטה, אלא מן המיטה".
- המחזאי אהרן אשמן, על הצלחתו הקופתית של מחזהו האחרון של מגד בתיאטרון אה"ב: "חמש, חמש, ועוד חמש ועוד חמש — ובסופו של דבר הכנסה לארעה כלל".
- המשורר ירדיה ("ירי") מנוסי, על הסופר אליעזר שטיינמן: "שטיינמן מחק את קוראיו לשני סוגים — אלה שקוראים את הכותרות, ואלה שגם את זה אינם קוראים".
- העיתון הבריטי "ספקטייטור", על המוראל בישראל: "יוצאי הגיטאות הפכו לעם של חקלאים וימאים, והם מדברים על חופש השיט ממש כמו האדמיראלים של המלכה אליזבת הראשונה".
- המשורר חיים גורי, בשורת עצות כיצד לספל באורחים מחוץ-לארץ, הבאים לסייר בישראל: "אל תתפעל מעצמך בפניו של האורח. תן לו להתפעל ממך בעצמו".
- הסופר הצרפתי ז'ורז' סימנון: "הכתיבה היתה עלולה להיות מלאכה משעממת מאד, אילו הייתי יודע מראש מה אני עומד לכתוב".

אמנות

מוסיקה

מותו של המאסטר

מעולם לא ניגנה התזמורת הפילהרמונית הישראלית ביתר דקות את מארש חאבל מ" תוך הסימפוניה השביעית של בטהובן, מכפי שניגנה אותו ביום ה' השבוע. אותו ערב, הגיעה הידיעה על פטירתו של גדול המנצחים במאה העשרים, ארתור טוסקאניני. בי זאת, ביקשה התזמורת לחלוק את הכבוד האחרון לאיש המת, שנתן לה את חייה, בנצחו על הופעת הבכורה של התזמורת ה' סימפוניה הארץ-ישראלית, לפני יותר מעשרים שנה.

המנצח גבה-הקומה ודקה-הגידור, שנפטר מ' התקפת-לב קלה בעודו ישן במיטתו, חי 89 שנים ארוכות וברירות. "נשקתי לאשה הראי שונה ועישנתי את הסיגריה הראשונה בחיי באותו יום עצמו", נהג לומר. "ומאז לא יכולתי לסבול את הטבק". קשה להאמין כיום, כי בשעה שענה טוסקאניני לראשונה על דוכן המנצחים, והוא בן 19, עמד עדיין צייקובסקי לפני כתיבת הסימפוניות החמישית והששית ("הפאטטית") שלו, דבוליאק טרם חיבר את הסימפוניות הרביעית והחמישית ("מן העולם החדש"), דביסי עמד בראש שית צעדיו המוסיקאליים, סטראוינסקי היה תינוק בן 4 ופרוקופייב טרם נולד. הצלחה-בן-ערב. מאורע עלייתו של

רדיו

תדרין

תוכניות אלה, מתוך שידורי השבוע הבא, עשויות להיות מעניינות. שינויים אפשריים. **ניחוח הציר** (יום ד' 9.30; קול ישראל) — תוכנית הבידור מן הכפר הוקלטה הפעם בכפרי-חיתקין, בו משמיעים צעירי ה' מושב צור-המור של קטעי הומור על חיי המ, בתוכם את פזמון-הרוקיס (נוסח מושב-ניקי) ואת השיר אליהו המביא.

● **מסות ומכתבים** (יום ד' 10.05; קול ישראל) — התוכנית, שכבר פעמים רבות הוכרו על שידורה, תשודר אולי באמת הש' בוע. היא הראשונה בסדרה שתיערך עליידי שלמה ברטנוב, שהקן תיאטרון הבימה. ה' פעם תיקרא חליפת המכתבים שבין חלטייר למונטסקייה, ובה חיכוכים על בעיות מדיניות ומוסריות, כפי שלמה בר-שביט ולאח פורת.

● **מסך הכסף** (יום ה' 8.30; גלי צה"ל) — התוכנית הקולנועית הדרושבעית של גלי צה"ל חוקדת הפעם לסרט משפסו של מורד, המספר על קצין-התעופה בילי מיטשל, שליבו התחמץ בקרבו נוכח היחס הזולזני לתעופה, בתקופה שבין שתי מלחמות העולם באמריקה, והוא ראה הכרח לעצמו למחות על כך באוזני העיתונות. מיד לאחר-מכן הועמד למשפט צבאי, שהדית את מיטשל מדרגתו אך היפנה את תשומת ליבה

גדול אמני דורנו

מישל סימון

יופיע אחרי הצלחתו בסרט "חיי איש הגון", ביצירתו הגאונית של ששה גיטרי

המרשעת

LA POISON

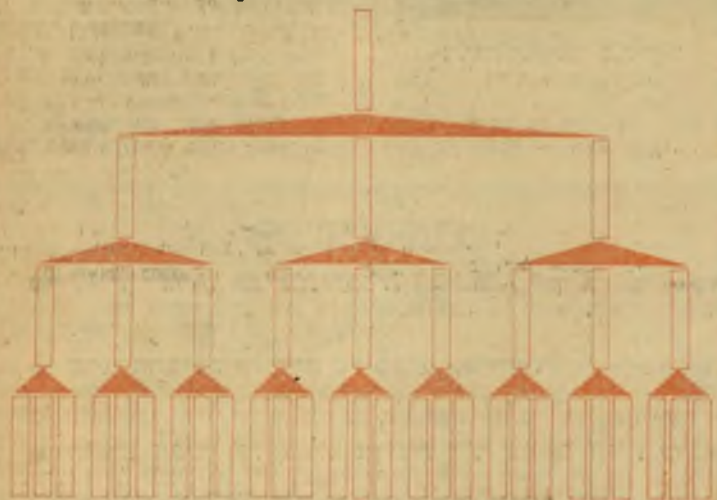
המרשעת! זאת היא האשה המרעילה את חיך, ההופכת אותם לגיהנום, ומטרתך היחידה היא: איך להפטר ממנה!

בואו לראות איך נפטר מישל סימון מאשתו המרשעת, בסרט הבלתי רגיל והמרתק ביותר של השנה — אולם, למען השם, אל תעשו כמוהו!

השבוע בקולנוע זמיר תליאבי.

הכניסה רק מגיל 16 ומעלה מופץ ע"י זינגר פילם

אשכול מוסיקלי

מאזינים חובבי-מוסיקה מוזמנים למלא אשכול מוסיקלי זה, תוך כדי האזנה לחזרות-הפתרון אשר ישודרו בתוכנית "החידור המוסיקלי", מעל גלי "קול ישראל", בשבת הקרובה, 26.1.1957.

טוסקאניני לדוכן הפך לאגדה בעודו בחיים. כבנו של החייט האיטלקי קלאודיו טוסקאניני, גילה המנצח המפורסם בילדותו כשרונות גנינה בלתי-רגילים, שהיקנו לו תוך שנים מעטות מעמד של צליסט מקצועי. בתפקיד זה, צורף בסיימו את לימודיו בגיל 18, ללה קה אופראית שאורגנה לצורך סיור בדרום-אמריקה.

הלהקה לא זכתה להצלחה יתירה בהופעתה בריו דה-יאנירו. המנצח הבראזילי ליאופולדו מיגואו טען כי הלהקה האיטלקית מכשילה אותו במתכוון, עוב אותה ערב הצגת הב' כורה ש, אאידה. עוזרה-המנצח קארלו ספורטי, שעלה לדוכן כדי למלא את מקום העוזב, ברח משם בבושת סנים, כאשר הקהל קיבל את סניו בשריקות וצעקות מחרישות אוד ניים. לא טוב מזה היה גורלו של מנהל-המקהלה אריסטידו ונטורי.

ברגע המבוכה הגדולה, נזכר אחד הומרים כי הצליסט הצעיר של התזמורת הוביח עוד בשעת המסע באיניה, כי הוא יודע עליה את הפארטיטורות של כמה וכמה אופרות. הוא היחיד היכו, להציל אותנו! צעק. טוסקאניני הצעיר קיבל לידיו את השרביט, סגר את הפארטיטורה, ניצח עליה והופעתו הפכה להצלחה-בן-ערב.

השרביט לא נשבר. יכולתו זו של טוסקאניני לכוזר עליה יצירות מוסיקאליות ארוכות ומסובכות, הדהימה לא-פעם מוסיקאים מקצועיים. ערב אחד, לפני התחלת קוני צרט, התלונן בסניו מנגן-הבאסון בתזמורת, כי אחד משטחיו הכלי שלו מקולקל ועל-כן איננו יכול להסיק את הצליל מי בחול. טוסי

של דעת-הקהל והממשלה לפיתוח חיל-האוויר, לקראת המבחן המתקרב של מלחמת העולם השנייה. כן תכלול התוכנית חדשות מעולם הקולנוע ופרסאות מחיי כוכבים.

● **מה דעתך?** (יום ה' 9.50; קול ישראל) — אורחים שנפסו ברחוב התבקשו להביע את דעתם על ההיסלם, הארגונות, ה' מסים, היהבים, הבלו, המכסים, התמלוגים והמיגבות. דעות אלה, עד כמה שאינן חריפות יתר על המידה, ישודרו בתוכנית, ואחריהן תבוא תשובתו של נציב מסי-הכנסה תיאודור ברוש, שיטהר את המרץ (של גובי המסים) בק"ן טעמים.

● **החידור המוסיקלי** (שבת; 10 בי בוקר; קול ישראל) — המאזינים יתבקשו לפתור את האשכול המוסיקלי, שתבניתו מת' טרסמת בעמוד זה (ראה מסגרת).

● **מר חידשני והבום** (יום א' 10; קול ישראל) — המכון לפירון העבודה וה' יצור ממשיך להציג באורח תיחולי את הש' קסותיו בענייני יצור-עבודה. התוכנית חוקי דש הפעם לכעיה של יחסי העובדים וההנהלה, כפי שהם משתקפים בפאריסה בת שלוש מערכות (קצרות מאד), שנכתבה עליידי יעקב בן-הצל.

● **המפץ עולה** (יום ב' 8; קול יש' ראל) — בניגוד לדעתו של ד"ר חיים גמזו, חוקדת התוכנית להצגת מחזהו של אפריים קישור שחור עליידי לבן בתיאטרון הבימה, בבימויו של יואל זילבר. ישתתפו רפאל קלאצקין מישא אשורב, אברהם גניו, גילה אלמגור, תמר רובנס, יונה עטרי, שמואל סגל, שלמה בר-שביט, יצחק ברכת ואלברט כהן.

ילידות ינואר 1940

ההפתעה הגדולה ליום הולדתכן

מצפה לכן ב"סלוא" תיא אלנבי 44

אנה פרנק

הבימה

הצגות בכורה

יום ג' 22.1, יום ד' 23.1, יום ה' 24.1 בשעה 8 מוצ"ש 26.1 הצגות ב"ס וב-סיני

תליאבי • הבימה

אריסטון

היותך אברהם בסגירות פילוסוף

סופקניני בקונצרט הכבודה של התזמורת הארצישראלית (1936)
"המחבר מטרופ, ואתה מטרופ!"

שעה ארוכה, אמר לבסוף בקול רועד: "בני אדם, הרי לא אני הוא זה, אלא בטהובן!" בכל זאת, נהג לטול לעצמו חופש ניכר בביצוע יצירות מוסיקאליות, מתוך הנחה שכתב-התווים איננו מושלם כל צרכו ושהמחבר התכוון לדברים רבים, שאותם נמנע ממנו לציין בתווים הרשומים.

תיאטרון

רגשות אישיים בהחלט

זה קרה בשנחאי (תיאטרון זוטא, פי מקור סיני מעובד בידי מאיר אלונה, בימוי זיגמונד טורקוב) — הוא מחזה-מחמח המתמיר לתאר תמונה מהווי שנחאי של שנת 1938, עת עיצומה של מלחמת האזרחים הסינית והמאבק העממי לגירוש בעלי הזכויות והבינלאומיים על אדמת סין.

למעשה, זה קרה בשנחאי, הוא רק עילה מצוינת להפגנה רבת-זרוע של כשרונות הרב צדדי של זיגמונד טורקוב. מבחינת הטקסט הכתוב והמוצג, אין המחזה אלא הבעת רגשות אישיים בהחלט, של טייס סיני נודף (זיגמונד טורקוב) ושל אלמנה עתונאית צעירה (ברתה וילנסקי). לצופים המרותקים ל"כסאותיהם, לא ניתנת ההזדמנות להבין יותר מאשר רמזים קלים בלבד, על מלחמתם של הסינים לעצמאות ועל חלקם של כוחות זרים שונים בדכוי מלחמה זו.

פגישת ידידים. ימים אחדים לאחר מות בעלה בתאונה מסתורית, פורץ קולי סיני זקן אל חדרה של האלמנה, כתבת הסאטירי אקספרס הברסי, בשנחאי. אחרי שרגע זה פחד הראשונים חלפה, מגלה בעלת החדר כי הקולי אינו אלא טייס סיני, שמטוסו הופל על-ידי מטוסים יפאניים. מאוחר יותר מתברר כי הטייס הסיני, היה אחד מידידיה הקרובים ביותר של הגברת בפאריס, לפני חמש עשרה שנה, כששניהם היו צעירים ויפים.

על המצוד הגדול לתפישת הטייס, מנצח ידיד אחר של העתונאית: הקומיסאר סמית (מאיר ינאי). בכשרון בלתי רגיל לקצין משטרה, הוא מצליח לגלות את הטייס, המגורס להעמיד פני משרת זקן. כשהקומיסאר מחליט סוף סוף לאסור אותו, הוא מאחר את המועד. הטייס התאבד.

משחקו המצויני של זיגמונד טורקוב מכה גלים בקהל. השחקן הוותיק, שהעברית היא שפה חדשה בשבילו, מצליח להשתלט על התפקיד הקשה, נכנס ממש לעורו של הטייס הסיני, בסצנה בה הוא מופיע כמשרת, ועור מד בחקירתו שהי וערב של הקומיסאר, הוא מגיע לשיא כשרונו.

מאחורי הקלעים

לעזרת הקוזה

מחזה אמריקאי חדש, יוצג בקרוב על בימת תיאטרון האהל. לאחר כשלושה חתרוץ של הצגת הפונדק, ינסה תיאטרון הפועלים למלא את קופתו בעזרת המחזה קצרת העץ, שמחברו הוא אדמונד מוריס. עלילת המחזה מבוססת על אגדה יהודית עתיקה, ונושאה העיקרי הוא "אל תשליכנו לעת זיקנה". מוריס הוא יהודי ומבקריו הבמה האמריקאית משייכים אותו לאסכולה הדראמטית של טנסי ויליאמס. המחזה תורגם לעברית על ידי עמוס קינן והוא יבויס בידי מנחם גולן. את התפקיד הראשי תשחק נחמה דוידית, ש"הצליחה מאד בתפקיד גיוני בלינדה, במחזה בשם זה, שהוצג בשנה שעברה באהל. . .

קאניני העביר לנגד עיניו בדקות אחדות את שלוש הסימפוניות שאותן עמדו לבצע בקונצרט, ואמר למנגן: "הכל בסדר. תפקידיך הערב אינם כו, ים את הצליל מי במול". לא פחות התפרסמה שאיפת-השלימות שלו. כאשר מבצעה של התזמורת לא הגיח את דעתו, היה בוכה, צוחק, משתולל מכעס ושר בר כל דבר שבא לידי. באחת החזרות עם תזמורת שירות-השירור הלאומי בארצות-הברית, שהוקמה במיוחד למענו ואשר עליה ניצח במשך 17 שנה עד לפרישתו, ניסה טוסקאניני ברגע של זעם לשבור את שרביט-הניצוח, ברם, השרביט היה עשוי מחומר קשה, שלא ניתן לשבורו.

זועם כפליים, שלף טוסקאניני את מטפחתו מכיסו וניסה לקרוע אותה. כאשר גם המטפחת לא נכנעה לידייו הזועמות, לא התקררה דעתו של טוסקאניני עד שפשט מעל גופו את מעילו, קרע אותו לפסים פסים, ורק אז נרגע והיה מוכן לשוב לדוכנו.

"רבע מיליון — לא!" טוסקאניני היה אדם מופכת ומבין-דבר בענייני עסקים, ודרש מחיר גבוה בעד עבודתו. על החוזה עם שירות השירור הלאומי באמריקה, שהעסיקו בכל שנות חייו האחרונות, חתם רק לאחר שהובטח לו תשלום של 4000 דולאר, נקי ממסים, בעד כל שידור שבועי הנמשך 90 דקה. לעומת זאת, סירב טוסקאניני לחלוטין להופיע בברט, גם כאשר הוצע לו תשלום של רבע מיליון דולאר.

לעומת זאת, הסכים להשתתף בפרט הימני האומות, בו הוא מנצח על יצירתו של וורדי, ויוגן אין כסף, כדי שההכנסות יוקדשו למאמץ המלחמתי בימי מלחמת העולם השני. היה הוא הכימ לנצח חיים גם בפסטיבאל המבורג של יצירות האגדה, בעיירה ביי-רות בגרמניה, באמרו: "אילו קיבלתי תשלום, הרי היה זה כאילו לקחתי כסף מידי האגדה עצמו". אך הוא סירב להזדרז ולנצח בפסטיבאל, זה נעבור שנים אחדות, לאחר עליית השלטון הנאצי.

לא פחות מזה לחם נגד עליית הפאשיזם במוזיקתו, הוא, באיטליה. כאשר סירב בשנת 1937, באורח הפגנות, לנצח על גגינת ההימני ג'ון הפאשיסטי ג'וביניצה, החזיקה אותו ממ"שלת מוסקבה במשך חודשים אחדים במעצר בית.

"לא אני — בטהובן!" המנצח לבן-הברית, מטופח השפם ובעל העיניים האיר-טלקיות השחורות והיוקדות, היה ידוע באי-חבתו לחלק גדול של המוסיקה החדשה. כש"השתתף, כמאזין, בפסטיבאל למוסיקה חדשה, שנערך בשנת 1925 בוונציה, העיר בגילוי לב: "הרי היצירות שנוגנו כאן אינן גראות לי כמוסיקה". היו אלה יצירותיהם של שינברג, מילהו וסטרואוינסקי.

בקונצרט אחר, בו ניצח דימיטרי מיטרופולוס על נגינת הכבודה של הקונצרט-לי-כינור של אלבאן ברג, אמר טוסקאניני ל"מנצח: "עשיתי כל מאמץ להבין אותו, אבל עדיין אני סבור כי אתה מטרופ — וגם ברג". ככל זאת, השלים טוסקאניני עם חלק ניכר של המוסיקה שנכתבה במאה העשרים, וב"רשימת ביצועיו אפשר למצוא יצירות כמו אל טולן מנסיקו של אהרון קופלננד או את הקונצרטו לפסנתר בפה של גרשווין. הוא לא יצר אסכולה של ניצוח, ומימיו לא נטה לפתח תיאוריות בשטח זה. "המנצח", היה רגיל לומר, "הוא משרתו של הקומפוזיטור". כאשר גרם, יום אחד, לתזמורת שלו להתלבות סוערת בניצוחו על חזרה של ה"סימפונייה התשיעית, והמנגנים הריעו לכבודו

פרס של עשר לירות יוגרל בין פותרי תשבץ "העולם הזה" 1006

7	6	5	4			3	2	1
41		10	9					8
	46		15	14	13			12
		20		49		18		17
			23		22	21		
							24	
28			27			26		25
	34	33	32	31			30	29
	38		37		36			35
		42	41			40		39
				44				43

הספר; 11. מי שהיה סגן שר-החוק האמריקאי בימי מלחמת סיני; 14. סופר אידי; 15. הבעת לאב; 18. פג"ע מכונת; 20. מי שהיה שגריר רוסיה בישראל; 22. חלק הגוף; 23. בטון; 25. שוט; 28. זמן חופשי; 30. יצרן מרקם מוכנים; 31. סמל האיי-טיות; 32. מטבע אסיאתי; 34. אחד משבעת המינים; 36. יחידה בחיל א-ויר; 37. הצלחה; 40. ילדים; 42. כלי מיטה.

מאונך; 1. מלך ארם; 2. בן בקר; 3. אחד משמות יתרו; 5. טוקיו היא בירתה; 6. "אם אין אני..." 7. יצרן מרקם מוכנים; 8. תחבולה; 9. חיל

כריכות העולם הזה

פרטים מלאים על סדרי הכריכה
יפורסמו באחד הגליונות הקרובים.

העיתונאי הירושלמי ישעיהו קלינוב נכנס פעם לאוטובוס, ובראותו עיתון בידו אחד הניסעים השתוקק כל כך לקרוא את החדשות, עד שבלי אומר ודברים חטף את העיתון מידו בעליו והתחיל לקרוא.

האיש, שהביר אותו, שלח את ידו לכיסו ואמר: „מר קלינוב, יש לי פה גם מגנטי, אולי אתה רוצה?”